

Kotkan kaupungin hyvinvointikertomus
vuosiraportti 2021
7.3.2022

Sisällys

Johdanto	4
Painopisteet ja tavoitteet	4
VÄESTÖN HYVINVOINNIN TILA VUONNA 2021.....	7
TALOUS JA ELINVOIMA	10
LAPSET, VARHAISNUORET JA LAPSIPERHEET	13
NUORET JA NUORET AIKUISET	24
TYÖIKÄISET AIKUISET	31
IKÄIHMISET	37
HYVINVOIVA KOTKA -OHJELMA 2019-2025	41
1. TERVEELLISET ELÄMÄNTAVAT (LIIKUNTA JA RAVITSEMUS, TERVEYDEN EDISTÄMIEN	41
1.1 Lasten, nuorten ja perheiden liikunnallisuuden edistäminen	41
1.2 Työikäisten liikkumisen edistäminen (- työikäisten terveellinen ruokavalio ja painonhallinta)	47
1.3 Ikäihmisten liikkumisen tukeminen	49
1.4 Kaikki ikäryhmät - terveelliset elämäntavat (liikunta, ravitsemus ja terveellisten elintapojen tukeminen)	53
Liikunta.....	53
Terveellisten ruokailutottumusten edistäminen	59
Terveelliset elintavat ja neuvonta	62
2. ASUKKAIDEN OSALLISTUMINEN JA VAIKUTTAMINEN SEKÄ VIESTINTÄ	63
2.1 Osallisuuden koordinointi Kotkan kaupungissa.....	64
2.2 Osallisuuden edistäminen eri ikäiset ja eri ryhmät huomioiden	66

3. MIELEN HYVINVOINTI (PÄIHTEET JA RIIPPUVUUDET)	75
3.1 Mielenhyvinvoinnin strategiset tavoitteet ja painopisteet	75
3.2 Ehkäisevän päihde- ja mielenterveystyön koordinointi	75
3.3 Toimenpiteet hyvän elämän edistämiseksi	77
3.3 Kulttuuria kaikille	89
3.4 Työ ja koulutus	93
4. TERVEELLINEN JA TURVALLINEN ELINYMPÄRITÖ	95
4.1 Elinympäristön turvallisuus	95
5. #eKOTKA	102
5.2 Digineuvonta Kotkassa	104
PAINOPISTEIDEN, TAVOITTEIDEN JA TOIMENPITEIDEN ARVIOINTI	106
HYVINVOINTITAVOITTEET 2021	106
JOHTOPÄÄTÖKSET/ Positiivinen kehitys	107
JOHTOPÄÄTÖKSET/ Negatiivinen kehitys	109

Johdanto

Terveydenhuoltolain 12§:n mukaan kunnan on raportoitava valtuustolle vuosittain kuntalaisten terveydestä ja hyvinvoinnista sekä toteutetuista toimenpiteistä ja valmistettava vähintään kerran valtuustokaudessa laajempi hyvinvointikertomus. Kuntalaisten hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen on kunnan perustehtävä, joka perustuu muun muassa perustuslain 9 §:ään, kuntalain 1 §:ään, terveydenhuoltolain 12 §:ään ja sosiaalihuoltolain 7 §:ään. Vastuu tämän tehtävän toteuttamisesta säilyi kunnassa sen jälkeenkin, kun sosiaali- ja terveydenhuollon palvelut siirtyivät Kymsotelle. Terveyden ja hyvinvoinnin edistämisen vastuu on kunnan toimialojen yhteinen ja vaatii organisaation sisäistä yhteistyötä.

Terveyden ja hyvinvoinnin ja turvallisuuden edistäminen vaatii kunnalta tietoa ja ymmärrystä kuntalaisten sen hetkisestä hyvinvoinnin ja terveyden tilasta, niihin vaikuttavista toimista sekä tulevaisuuden muutoksia ennustavien trendien suunnista. Tähän vuosiraporttiin on kerätty keskeisimpiä tietoja tehdyistä toimenpiteistä sekä kuntalaisten hyvinvoinnin tilasta ja sen kehityssuunnista Kotkassa kuluneen vuoden aikana. Kuntalain (410/2015, 37§) mukaan hyvinvoinnin edistämisen tulee näkyä kuntastrategiassa ja asetettujen hyvinvointitavoitteiden tulee perustua arvioihin nykytilanteesta sekä mahdollisista ennustetuista kehityssuunnista.

Painopisteet ja tavoitteet

Hyvinvointikertomuksen vuosiraportti sekä suunnitelma on koostettu Hyvinvoiva Kotka 2019-2025 -ohjelmassa sovittujen päätavoitteiden mukaisesti. Hyvinvoiva Kotka -ohjelmalla on tavoitteena edistää asukkaiden merkityksellistä elämää. Asukkaiden toivotaan innostuvan osallistumaan ja vaikuttamaan omaan, yhteisönsä ja ympäristönsä hyvinvointiin. Reiluudella, rakkaudella ja rohkeudella luodaan yhdessä väyliä uusiin mahdollisuuksiin. Ohjelma perustuu kuntalain sekä terveydenhuoltolain velvoitteisiin. Ohjelma pyrkii seuraamaan Kotka 2025 kaupunkistrategian viitoittamaa tietä.

Kotkan kaupunkistrategian 2025 kärjet ovat:

- Oppiva ja yrittävä Kotka – Koulutuksen, elinikäisen oppimisen ja yrittämisen kaupunki
- Upean elinympäristön Kotka – Ensiluokkaisen elinympäristön, kulttuurin ja tapahtumien kaupunki
- Yhteinen Kotka – Yhdessä tekemisen ja hyväntuulisten kohtaamisten kaupunki
- eKotka – Digitaaliset ratkaisut palvelevat asukkaita, yrityksiä, vierailijoita ja e-kotkalaisia maailmalla

[Kotkan kaupungin kulttuurisuunnitelma 2020-2025.](#) Kotkan Kaupunkistrategiaan on sisällytetty kulttuuri yhtenä painopisteenä. Kotkan kulttuuriohjelma kuvaa kaupungin kulttuuritoiminnan nykyisiä muotoja sekä linjaa kulttuurin vastuualueen keskeisiä kehittämistavoitteita vuosille 2020-2025

[Päätavoitteet Hyvinvoiva Kotka -ohjelmassa ovat:](#)

1. Terveelliset elämäntavat (liikunta ja ravitsemus.; terveyden edistäminen)
2. Asukkaiden osallistuminen ja vaikuttaminen sekä viestintä
3. Mielen hyvinvointi (päihteet ja riippuvuudet, lasten, nuorten ja perheiden hyvän elämän edistäminen, kulttuuria kaikille, työ ja koulu-tus)
4. Terveellinen ja turvallinen ympäristö (elinympäristön turvallisuus, arjen turvallisuus)
5. #eKotka

Hyvinvointikertomukseen on kirjattu vuoden 2021 hyvinvoinnin edistämisen toimenpiteet teema-alueittain ja eri ikäryhmät huomioiden.

Kotkan kaupungin sosiaali- ja terveystalvet siirtyivät maakunnallisen kuntayhtymän, Kymsoten, hoidettaviksi vuoden 2019 alussa. Käytännössä tämä tarkoittaa sitä, että jatkossa kaupungin tekemän hyvinvointikertomuksen lisäksi Kymsote valmistelee alueellisen hyvinvointikertomuksen, jonka alueelliset painopistealueita on huomioitu myös kaupungin toiminnassa. Ensimmäinen maakunnallinen hyvinvointikertomus valmistui vuodelta 2020, sisältäen hyvinvointisuunnitelman vuosille 2020-2025. [Kymenlaakson alueellinen hyvinvointikertomus ja suunnitelma](#) täydentää tätä kunnan omaa hyvinvointikertomusta.

Painopisteissä ja tavoitteissa on lisäksi huomioitu seuraavat alueelliset suunnitelmat: [Kymenlaakson maakunnallinen lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma 2020–2024](#), ja [ikäntyneen väestön hyvinvointisuunnitelma](#) sekä [ikäntyneen väestön kulttuurihyvinvointisuunnitelma 2021–2025](#).

Hyvinvointia kuvaavan tiedon lähteet

Hyvinvointikertomus kokoaa tietoa Kotkalaisten hyvinvoinnista useista eri tietolähteistä. Keskeisimmät tietolähteet ovat:

Valtakunnalliset selvitykset	Valtakunnalliset tilastotietopankit	Eri toimijoiden kokoamia tilastoja	Kotkan omat selvitykset ja kyselyt
• Finlapset-tutkimus • Finsote-tutkimus • Move-mittaus • Kouluterveyskysely	• Tilastokeskus • Sotkanet • Lipas • Liiteri • Perusterveydenhuollon avohoidon hoitoilmoitus (Avohilmo) • TEM työllisyystilastot	• Asumisen kehittämis- ja rahoituskeskus ARA:n palvelut • Poliisin tilastot • Pelastustoimen resurssi ja onnettomuustilastot • Liikenneturvan tilastot • Aluehallintovirasto AVI:n tilastot	• Pähdekysely • Kotkan toimintotilastot, kuten liikuntapalvelut, kirjastopalvelut, nuorisotoimi

Hyvinvointialueen valmistelut

Eduskunta hyväksyi lain hyvinvointialueista 23.6.2021. Käytännössä tämä tarkoittaa sitä, että vuoden 2023 alusta maakunnallinen sosiaali- ja terveystalouden kuntayhtymä Kymssote lakkaa ja sen korvaa itsehallinnollinen Kymenlaakson hyvinvointialue. Hyvinvointialue kattaa Kymssoten nykyiset sosiaali- ja terveystaloudelliset palvelut, oppilashuollon palvelut sekä pelastustoimen kokonaisuuden. Vuoden 2021 aikana kunnat ja Kymssote valmistelivat tulevaa hyvinvointialuetta valmistelutyöryhmissä. Vuoden 2022 aikana valmistelutyö jatkuu. Ensimmäiset aluevaalit käydään tammikuussa 2022. Hyvinvointialue ei poista kuntien lakisääteistä vastuuta kuntalaisten hyvinvoinnin edistämisestä. Jatkossa kuntalaisten hyvinvoinnista vastaa sekä hyvinvointialue, että kunnat yhteistyössä.

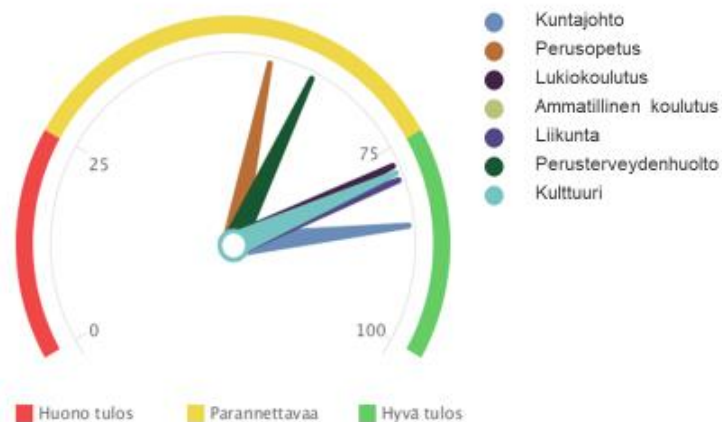

VÄESTÖN HYVINVOINNIN TILA VUONNA 2021

Terveyden edistämisen aktiivisuus TEA-viisari

Kunnan terveydenedistämiskiivisuutta mitataan TEA-viisarin avulla. Se kuvaa kunnan toiminnan tasoa kuntalaisten terveyden edistämässä ja tuottaa täten kunnille tietoa terveydenedistämisen suunnittelun ja johtamisen kehittämiseen. TEA-viisari sisältää seitsemän eri toimialuetta, joita tarkastellaan seitsemästä eri näkökulmasta. TEA-viisarin toimialueet ovat 1) kuntajohto 2) perusopetus 3) lukiokoulutus 4) ammatillinen koulutus 5) liikunta 6) perusterveydenhuolto ja 7) kulttuuri.

Kaikki sektorit : Kotka 2021

Pisteet

Kaikki sektorit
Kuntajohto
Perusopetus
Lukiokoulutus
Ammatillinen koulu-
tus
Liikunta
Perusterveyden-
huolto
Kulttuuri

	Kotka	Koko maa
Kaikki sektorit	72	67
Kuntajohto	85	78
Perusopetus	55	66
Lukiokoulutus	77	66
Ammatillinen koulu- tus	..	63
Liikunta	79	72
Perusterveyden- huolto	61	63
Kulttuuri	78	63

Lähde: THL (Aineisto päivitetty 13.12.2021)

Kotkan terveydenedistämisasiivisuuden arvosana oli 72 vuonna 2021 (vuonna 2020, 69) ja koko maan keskiarvo 67 vuosina 2021 sekä 2020. Kotkassa hyvän tuloksen sai liikunta, lukiokoulutus, kulttuuri ja kuntajohto, kun taas kehitettävää on edelleen erityisesti perusopetuksen ja perusterveydenhuollon alueilla. Vuosivertailussa tarkasteltuna kaikkien sektoreiden kokonaisarvosanan lisäksi nousua oli kulttuurin 2021/78 (vuonna 2020, 62), ja kuntajohdon 2021, 85 (vuonna 2020, 84) osalta.

Seurannassa käytettävät indikaattorit

Tähän vuosiraporttiin on valittu laajasta hyvinvointikertomuksesta sellaisia indikaattoreita, joista on saatu aiempi toteumatieto vuodelta 2020. Indikaattoreissa on myös joitakin uusia, kuten vuoden 2021 kouluterveyskyselyyn koronan vaikutukseen liittyviä indikaattoreita. Osa viime vuoden tiedoista on Kotkan omista järjestelmistä. Kaikista indikaattoreista ei ole vertailutietoa saatavilla. Indikaattoritieto on jaettu hyvinvointikertomuksen mukaisesti ikäryhmittäin Hyvinvoiva Kotka 2019-2025 -ohjelman päätavoitteiden mukaisesti.

Toteutettujen toimenpiteiden jälkeen viimeisessä osiossa on tehtyjen painopisteiden, tavoitteiden ja toimenpiteiden arviointi vuoden 2021 osalta.

Aihealue / Ikäryhmä	Indikaattorit / Muu tieto
Talous ja elinvoima	väestö, vuosikate, verotulot
Lapset, varhaisnuoret ja lapsiperheet	huostassa tai kiireellisesti sijoitetut, sijoitetut lapset, terveydentilan kokeminen, tupakointi, nuuskan käyttö, liikunta-aktiivisuus, ylipaino, koulukiusaaminen, ystävät, osallisuuden kokeminen, ahdistuneisuus, oppimiseen saatu tuki
Nuoret ja nuoret aikuiset	oppivelvollisuuden laajeneminen (koulutuksen ulkopuolelle jääneet), nuorisotyöttömyys, terveydentilan kokeminen, tupakointi, nuuskan käyttö, koulukiusaaminen, ylipaino, liikunnan harrastaminen, osallisuuden kokeminen, ystävät, ahdistuneisuus, oppimiseen saatu tuki
Työikäiset	työttömyys, pitkäaikaistyöttömyys, asunnottomuus, huumeiden käyttö, alkoholijuomien myynti ja käyttö, tupakointi, mielenterveysperusteinen sairauspäiväraha, toimeentulotukea pitkäaikaisesti saaneet, työkyvyttömyyseläkettä saavat
Ikäihmiset	kotona asuvat, ravinto, lihavuus, alkoholinkäyttö, tupakointi, yksinäisyys

Hyvinvoiva Kotka 2019-2025 -ohjelma

Aihealue
1.Terveelliset elämäntavat • liikunta • ravitsemus • terveyden edistäminen
2. Asukkaiden osallistuminen ja vaikuttaminen sekä viestintä
3. Mielen hyvinvointi • päihteet ja riippuvuudet, • lasten, nuorten ja perheiden hyvän elämän edistäminen, • kulttuuria kaikille • työ ja koulutus
4.Terveellinen ja turvallinen ympäristö • elinympäristön turvallisuus • arjen turvallisuus
5. #eKotka

TALOUS JA ELINVOIMA

Väestö

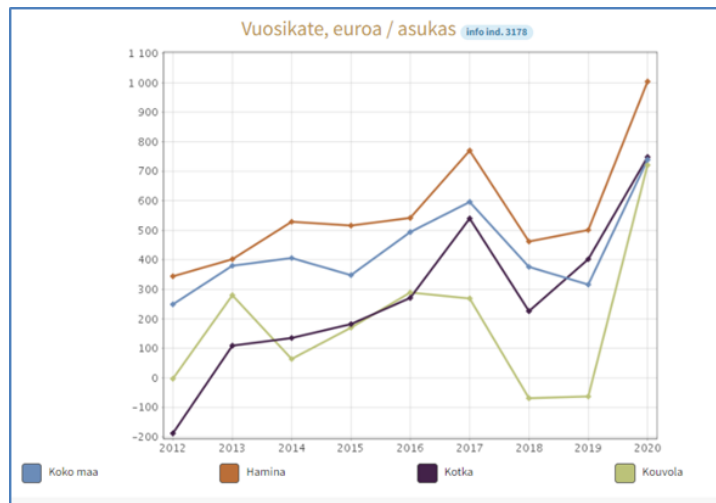
Kotkan väkiluku on 51688. Väestön määrä on laskenut tasaiseen tahtiin. Tilastokeskuksen tiedoista selviää, että väkiluku on viimeisen viiden vuoden aikana laskenut 4,9% ja vuosi vauhti on ollut n. 0,9%. Kotkassa valtaosa väestöstä on iältään 15–64-vuotiaita. Heitä on noin 60% ja yli 64-vuotiaita noin 30% väestöstä. Lasten sekä nuorten osuus vähenee. Kaupungin väestöstä 9,3 % puhuu äidinkielenään jotain muuta kuin suomea, ruotsia tai saamea. Kansalaisuuksien ja kielten kirjo on laaja, sillä Kotkassa puhutaan n. 80 eri kieltä äidinkielenä ja ihmiset edustavat n. 100 eri kansalaisuutta. Kotkan elinvoimaisuuden kannalta on ensiarvoisen tärkeää kaupunkiin ulkomailta muuttaneiden hyvä kotoutuminen ja osallisuus yhteiskunnan kaikilla osa-alueilla. Hyvät väestösuhteet ja kotoutuminen kaupungin ja kaupunkilaisten yhteinen asia.

Asukasluku	Asukasluku	Muutos 2019-2020		Ikärakenne 31.12.2020								
31.12.2019	31.12.2020	lkm	%	0-5 v.	6 v.	7-12 v.	13-15 v.	16-18 v.	19-64 v.	65-74 v.	75-84 v.	85 v.-
52 126	51 668	-458	-1 %	2 288	445	3 049	1 481	1 601	28 471	8 000	4 502	1 831

Lähde: Stat Tilastokeskuksen tietokannat

Vuosikate

Vuosikate, euroa / asukas (id:3178)

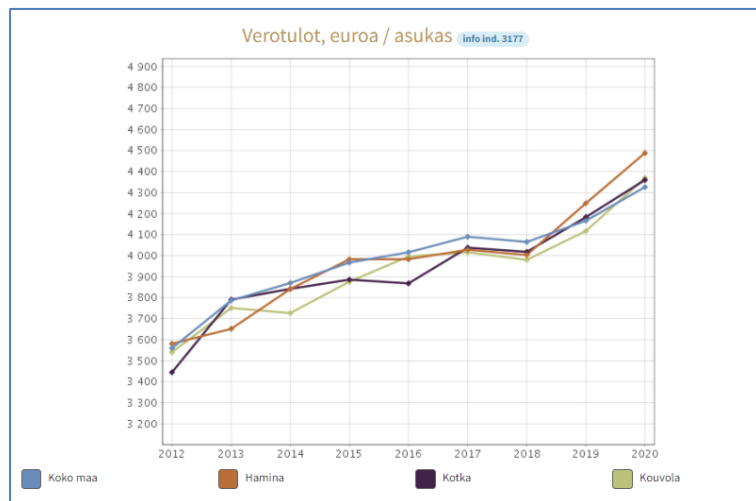
	2019	2020
Koko maa	316	739
Hamina	501	1004
Kotka	402	748
Kouvola	-63	721

Lähde: Sotkanet

Kotkan vuosikate on positiivinen. Indikaattori ilmaisee kuntien vuosikatteen euroina asukasta kohti. Vuosikate osoittaa sen tulorahoituksen, joka juoksevien menojen maksamisen jälkeen jää jäljelle käytettäväksi investointeihin, sijoituksiin ja lainojen lyhennyksiin. Vuosikate on keskeinen kateluku arvioitaessa tulorahoituksen riittävyyttä. Perusoletus on, että tulorahoitus on riittävä, jos vuosikate on vähintään käyttöomaisuuden poistojen suuruinen.

Verotulot

Verotulot, euroa / asukas (id:3177)

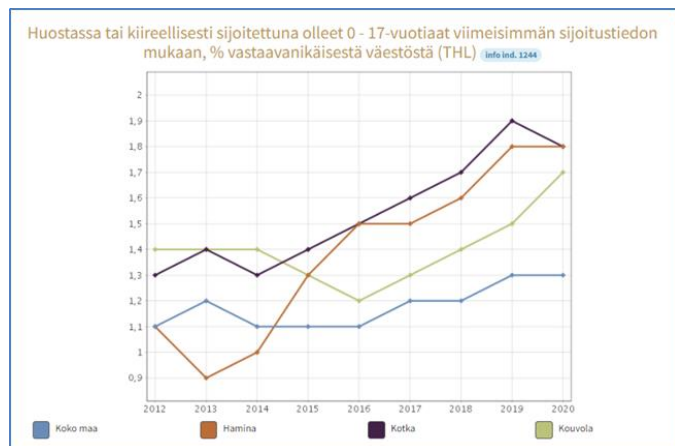
	2019	2020
Koko maa	4166	4326
Hamina	4249	4488
Kotka	4183	4360
Kouvola	4117	4369

Lähde: Sotkanet

Kotkan verotulot asukasta kohden ovat nousseet. Indikaattori ilmaisee kunnan verotulot asukasta kohti euroina. Kunnan tulovero kirjataan tilinpäätöksessä verohallinnon tilitysten suoritusajankohdan mukaan ao. tilikauden verotuloksi. Kunnan tuloveron tilikaudelle kohdistuvia tilityksiä ovat: ennakonpidätysten ja ennakonkannon tilitykset kuukausittain, verotusmenettelylain mukaisten verojen tilitykset tilikautta edeltäviltä verovuosilta ja oikaisutilitykset.

LAPSET, VARHAISNUORET JA LAPSIPERHEET

Huostassa tai kiireellisesti sijoitettuna olleet 0 - 17- vuotiaat

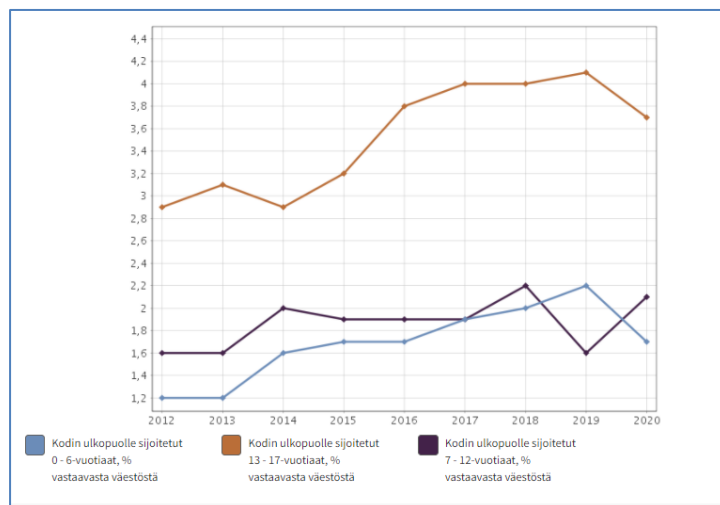
Huostassa tai kiireellisesti sijoitettuna olleet 0 - 17-vuotiaat viimeisimmän sijoitustiedon mukaan, % vastaavanikäisestä väestöstä (THL) (id:1244)

	2019	2020
Koko maa	1,3	1,3
Hamina	1,8	1,8
Kotka	1,9	1,8
Kouvola	1,5	1,7

Lähde: Sotkanet

Lastensuojeluasiakkaiden määrä Kotkassa ei ole noussut. Indikaattori ilmaisee huostassa tai kiireellisesti sijoitettuna viimeisimmän sijoitustiedon mukaan olleiden 0 - 17-vuotiaiden lasten osuuden prosentteina vastaavanikäisestä väestöstä. Väestötietona käytetään vuoden viimeisen päivän tietoa. Lapsella tarkoitetaan lastensuojelulain mukaan henkilöä, joka ei ole täyttänyt 18 vuotta. Nuorella tarkoitetaan henkilöä, joka ei ole täyttänyt 21 vuotta. Sisältää kiireellisesti sijoitetut, huostaan otetut, sekä tahdonvastaisesti huostaan otetut lapset. Lastensuojelun asiakkuuteen tullaan usein siinä vaiheessa, että lapsi ja perhe eivät ole autettavissa avohuollon tukitoimilla, vaan sijoitus on lapsen kohdalla välttämätön.

Sijoitetut lapset

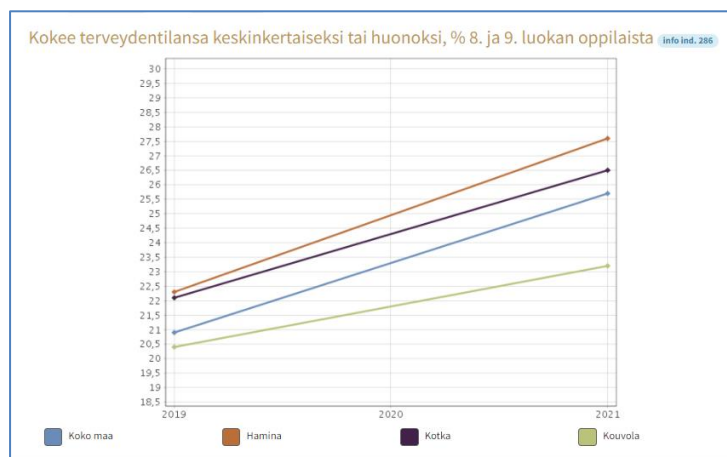
		2019	2020
Kodin ulkopuolle sijoitetut 0 - 6-vuotiaat, % vastaavasta väestöstä	Koko maa	0,9	0,9
Kodin ulkopuolle sijoitetut 0 - 6-vuotiaat, % vastaavasta väestöstä	Hamina	0,6	0,7
Kodin ulkopuolle sijoitetut 0 - 6-vuotiaat, % vastaavasta väestöstä	Kotka	2,2	1,7
Kodin ulkopuolle sijoitetut 0 - 6-vuotiaat, % vastaavasta väestöstä	Kouvola	1	1,3
Kodin ulkopuolle sijoitetut 13 - 17-vuotiaat, % vastaavasta väestöstä	Koko maa	2,8	2,8
Kodin ulkopuolle sijoitetut 13 - 17-vuotiaat, % vastaavasta väestöstä	Hamina	4	4,3
Kodin ulkopuolle sijoitetut 13 - 17-vuotiaat, % vastaavasta väestöstä	Kotka	4,1	3,7
Kodin ulkopuolle sijoitetut 13 - 17-vuotiaat, % vastaavasta väestöstä	Kouvola	3	3,3
Kodin ulkopuolle sijoitetut 7 - 12-vuotiaat, % vastaavasta väestöstä	Koko maa	1,3	1,3
Kodin ulkopuolle sijoitetut 7 - 12-vuotiaat, % vastaavasta väestöstä	Hamina	1,9	1,7
Kodin ulkopuolle sijoitetut 7 - 12-vuotiaat, % vastaavasta väestöstä	Kotka	1,6	2,1
Kodin ulkopuolle sijoitetut 7 - 12-vuotiaat, % vastaavasta väestöstä	Kouvola	1,7	2

Lähde: Sotkanet

Indikaattori ilmaisee vuoden aikana kodin ulkopuolelle sijoitettujen lasten ja nuorten osuuden prosentteina vastaavanikäisestä väestöstä. Sisältää kodin ulkopuolelle avohuollon tukitoimena sijoitetut, kiireellisesti sijoitetut, huostaan otetut, tahdonvastaisesti huostaan otetut lapset ja nuoret. Kotkassa kodin ulkopuolelle sijoitettujen määrä on laskenut 0-6-vuotiaiden ja 13-17-vuotiaiden ikäryhmässä. Tilanne on kuitenkin huolestuttava, sijoitettujen määrä on korkealla kaikissa ikäryhmissä, mikä kuvaa alueen perheiden tilannetta. **Vauvaperheiden hyvinvointi:** FinLapset-kyselytutkimus tuottaa tietoa alle kouluikäisten lasten ja heidän perheidensä terveydestä ja hyvinvoinnista sekä palvelukokemuksista. Kyseisen tutkimuksen (tehty viimeksi 2020) tietojen mukaan koronaepidemia on heikentänyt vauvaperheiden jaksamista, mutta tyytyväisyys perhe-elämään on silti suurta niin Kotkassa, kuin koko maassa. Perheen taloudellisen tilanteen koki kohtalaiseksi tai sitä huonommaksi kuitenkin melkein puolet kotkalaisperheistä.

Kokee terveydentilansa keskinkertaiseksi tai huonoksi, % 8. ja 9. luokan oppilaista

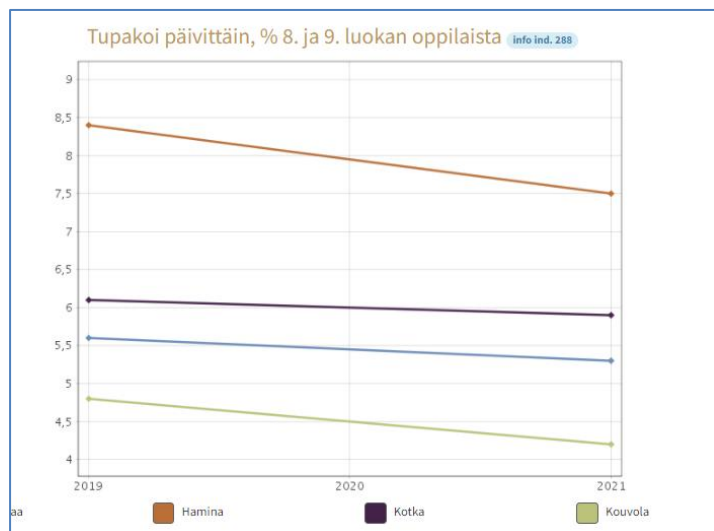
Kokee terveydentilansa keskinkertaiseksi tai huonoksi,
% 8. ja 9. luokan oppilaista (id:286)

	2019	2021
Koko maa	20,9	25,7
Hamina	22,3	27,6
Kotka	22,1	26,5
Kouvola	20,4	23,2

Lähde: THL kouluterveyskysely 2019 ja 2021; Sotkanet.

Koettu terveydentila tiivistää kokemuksia terveyden eri puolista; fyysisestä, psyykkisestä ja sosiaalisesta. Kotkassa Indikaattorin kehitys kyseisessä ikäluokassa noudattaa koko maan negatiivista kehityssuuntaa.

Tupakoi päivittäin, % 8. ja 9. luokan oppilaista

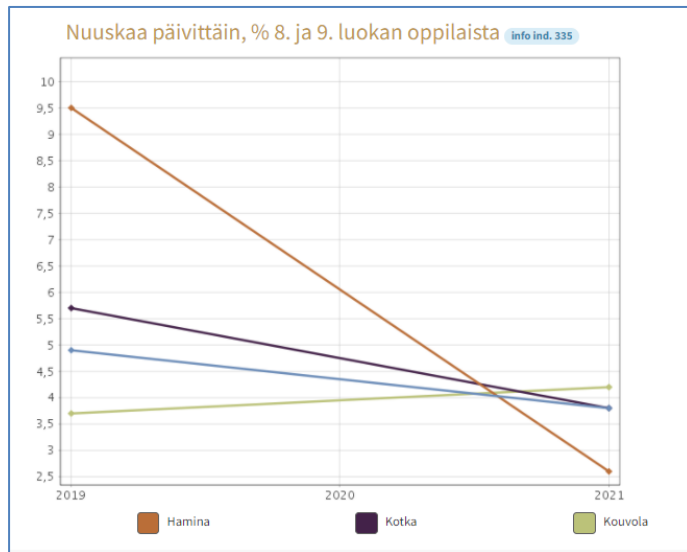

Tupakoi päivittäin, % 8. ja 9. luokan oppilaista (id:288)		
	2019	2021
Koko maa	5,6	5,3
Hamina	8,4	7,5
Kotka	6,1	5,9
Kouvola	4,8	4,2

Lähde: THL kouluterveyskysely 2019 ja 2021; Sotkanet.

Yläkoululaisten tupakointi Kotkassa on vähentynyt, mutta on silti koko maan keskiarvoa ylemmällä tasolla.

Nuuskaa päivittäin, % 8. ja 9. luokan oppilaista

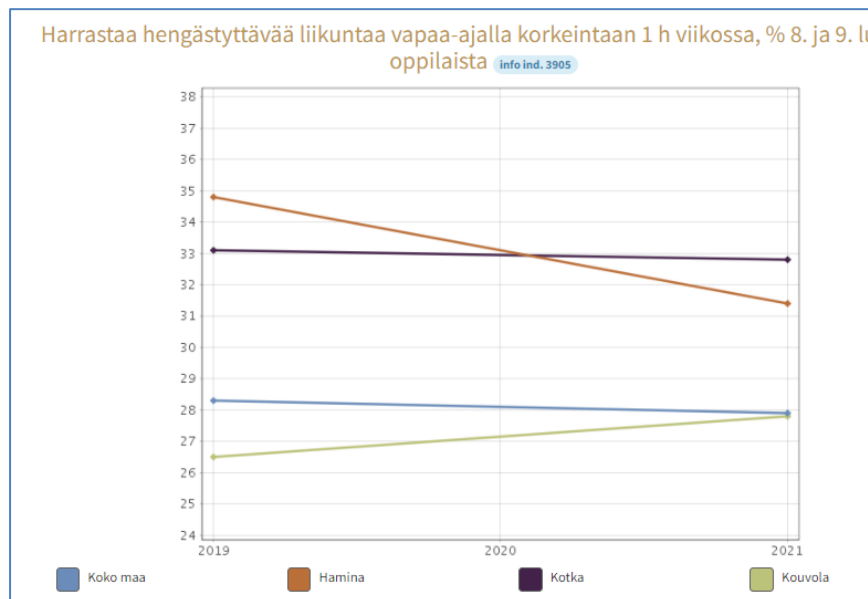
Nuuskaa päivittäin, % 8. ja 9. luokan oppilaista
(id:335)

	2019	2021
Koko maa	4,9	3,8
Hamina	9,5	2,6
Kotka	5,7	3,8
Kouvola	3,7	4,2

Lähde: THL kouluterveyskysely 2019 ja 2021; Sotkanet.

Yläkoululaisten nuuskan käyttö Kotkassa on kääntynyt laskuun. Ehkäisevä päihdetyö on pyrkinyt aktiivisesti vähentämään ja ehkäisemään yläkouluikäisten nuorten nuuskan käyttöä sekä käytön aloittamista ja kertomaan nuuskan terveysriskeistä. Nuuskan käytössä tilastojen valossa Kotkan 2021 luvut eivät poikkea koko maan luvuista.

Harrastaa hengästyttävää liikuntaa vapaa-ajalla korkeintaan 1 h viikossa, % 8. ja 9. luokan oppilaista

Harrastaa hengästyttävää liikuntaa vapaa-ajalla korkeintaan 1 h viikossa, % 8. ja 9. luokan oppilaista (id:3905)

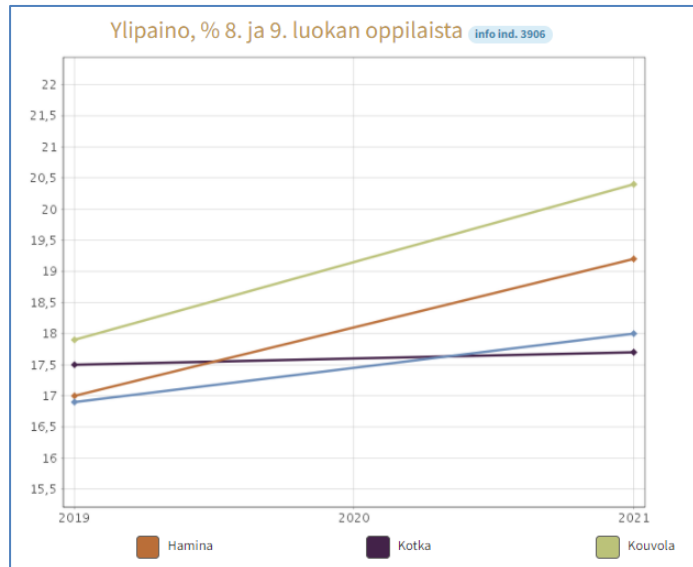
	2019	2021
Koko maa	28,3	27,9
Hamina	34,8	31,4
Kotka	33,1	32,8
Kouvola	26,5	27,8

Lähde: THL kouluterveyskysely 2019 ja 2021; Sotkanet.

Vuonna 2021 Kotkassa vähän liikkuvien 8.-9. luokkalaisten määrä pysyi lähes samana, kuin vuonna 2019. Koululaisia on aktivoitu liikku-
maan esimerkiksi mm. Liikkuva koulu -toimintamallin hyödyntämisellä.

Ylipaino, % 8. ja 9. luokan oppilaista

Ylipaino, % 8. ja 9. luokan oppilaista (id:3906)

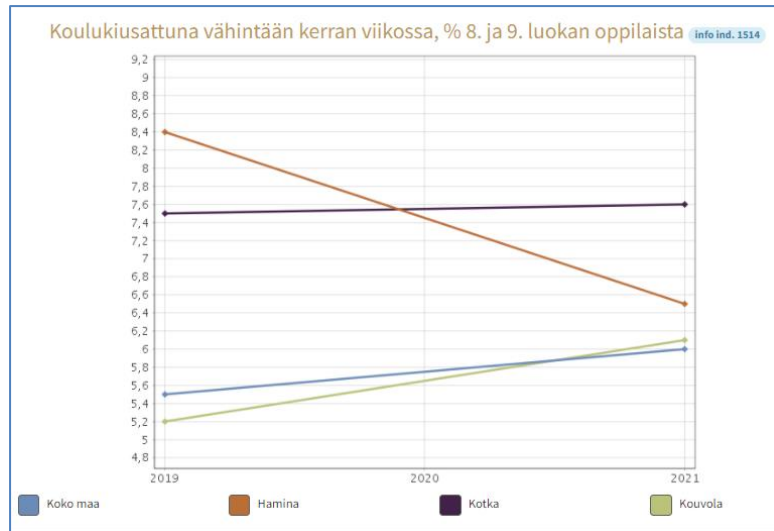
	2019	2021
Koko maa	16,9	18
Hamina	17	19,2
Kotka	17,5	17,7
Kouvola	17,9	20,4

Lähde: THL kouluterveyskysely 2019 ja 2021; Sotkanet.

Vuonna 2021 Indikaattorin kehityssuunta on ollut Kotkassa huomattavasti koko maata lievempi. Lapsuusiän ylipainolla ja lihavuudella on merkittävä taipumus jatkaa aikuisuuteen, jolloin siihen liittyvät terveysriskit korostuvat. Ylipainoiset lapset kokevat myös enemmän kiusaamista, ja heillä esiintyy enemmän masennusta ja ahdistuneisuutta kuin normaalipainoisilla lapsilla. Painonhallinnassa pysyvillä muutoksilla on tärkeä rooli niin liikunnassa, kuin ruokailutottumuksissa.

Koulukiusattuna vähintään kerran viikossa, % 8. ja 9. luokan oppilaista

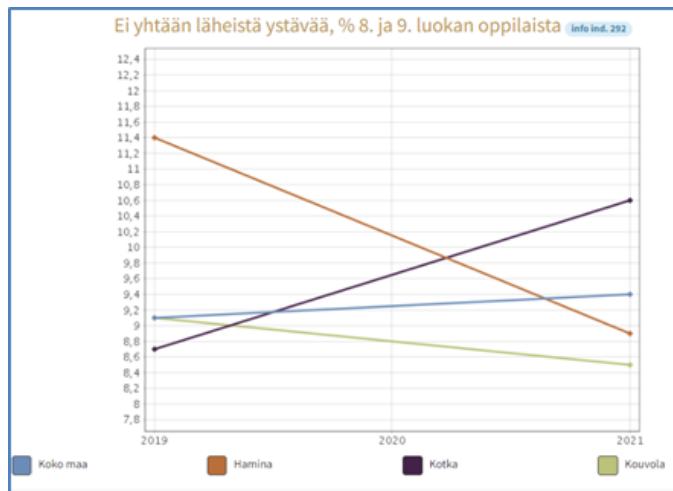
Koulukiusattuna vähintään kerran viikossa,
% 8. ja 9. luokan oppilaista (id:1514)

	2019	2021
Koko maa	5,5	6
Hamina	8,4	6,5
Kotka	7,5	7,6
Kouvola	5,2	6,1

Lähde: THL kouluterveyskysely 2019 ja 2021; Sotkanet.

Kotkassa koulukiusaaminen kyseisellä ikäryhmällä on hieman lisääntynyt vuonna 2021, lisäksi luvut ovat koko maata korkeammalla tasolla. Asiaan on kiinnitetty huomiota ottamalla käyttöön kuntakohtainen toimintamalli kiusaamisen, häirinnän, väkivallan, rikosten ja rikollisten tekojen ennaltaehkäisemiseksi ja siihen puuttumiseksi kaikissa kouluissa ja oppilaitoksissa.

Ei yhtään läheistä ystävää, % 8. ja 9. luokan oppilaista

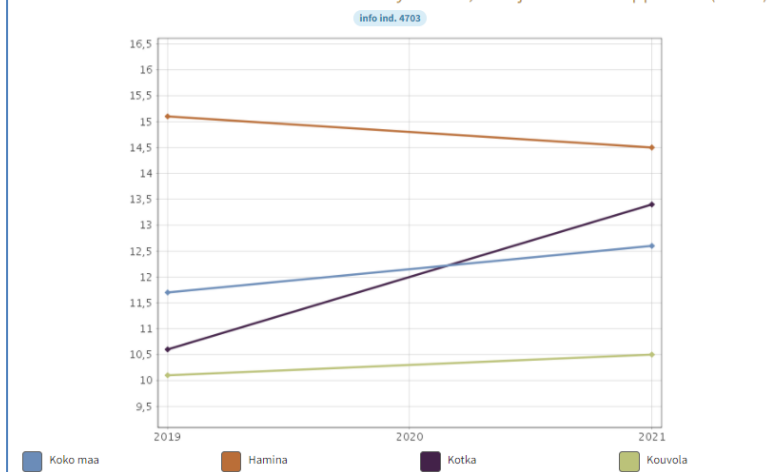
Ei yhtään läheistä ystävää, % 8. ja 9. luokan oppilaista (id:292)		
	2019	2021
Koko maa	9,1	9,4
Hamina	11,4	8,9
Kotka	8,7	10,6
Kouvola	9,1	8,5

Lähde: THL kouluterveyskysely 2019 ja 2021; Sotkanet.

Vuonna 2021 tehdyn kouluterveyskyselyn mukaan yhä useampi lapsi ja nuori tuntee itsensä yksinäiseksi. Yksinäisyyden tunne voi vähentää osallisuuden kokemusta. Kotkassa yksinäisyyden tunne on lisääntynyt huolestuttavasti kaikissa kouluterveyskyselyn ikäryhmissä vuoteen 2019 verrattuna. Esimerkiksi 4.-5-luokkalaisilla vuonna 2019 itsensä yksinäiseksi koki 3,8 % ja vuonna 2021 5,4%. THL:n mukaan koronapandemia on vaikuttanut yksinäisyydentunteeseen erilaisten rajoitusten, kuten etäkoulun tai harrastusten tauon vuoksi.

Ei koe olevansa tärkeä osa koulu- eikä luokkayhteisöä, % 8. ja 9. luokan oppilaista

Ei koe olevansa tärkeä osa koulu- eikä luokkayhteisöä, % 8. ja 9. luokan oppilaista (2017-)

Ei koe olevansa tärkeä osa koulu- eikä luokkayhteisöä, % 8. ja 9. luokan oppilaista (2017-) (id:4703)

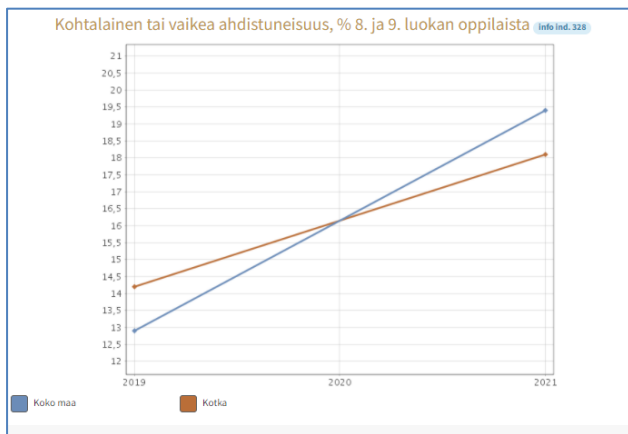
	2019	2021
Koko maa	11,7	12,6
Hamina	15,1	14,5
Kotka	10,6	13,4
Kouvola	10,1	10,5

Lähde: THL kouluterveyskysely 2019 ja 2021; Sotkanet.

Yhä useampi oppilaista ei koe olevansa osa koulu- eikä luokkayhteisöä ja oppilaiden osallisuuskokemukset kehittyivät Kotkassa huonompaan suuntaan. Tässä varmaan Covid-19 pandemialla on ollut suuri vaikutus. Lasten ja nuorten kokemaan yksinäisyyden tunteeseen tulee jatkossa kiinnittää huomiota ja pohtia keinoja yksinäisyyden jättämien jälkien korjaamiseksi.

Kohtalainen tai vaikea ahdistuneisuus

Kohtalainen tai vaikea ahdistuneisuus

Kotka: 8. ja 9. lk 18,1% (2019 14,2 %)

Koko maa: 8. ja 9. lk 19,4% (2019 12,9 %)

Ahdistuneiden osuudet lisääntyneet.

Lähde: Kouluterveyskysely 2019 ja 2021

Monet mielenterveyden häiriöt ilmaantuvat ensi kertaa nuoruudessa. Ne ovat nykyään Suomessa tavallisimpia koululaisten terveysongelmia. Yleisimmät nuorten mielenterveyshäiriöt ovat mieliala-, ahdistuneisuus-, käytös- ja päihdehäiriöt. Ahdistuneisuus on 8. ja 9. luokkalaissilla kouluterveyskyselyn 2021 mukaan huolestuttavasti lisääntynyt niin Kotkassa, kuin koko maassa.

Oppimisen tuki

Oppimisentuki 8.-9-luokka	2021
	Saanut tukea ja apua oppimiseen ja koulunkäyntiin etäopetuksessa lukuvuoden aikana, %
Kotka	83,8
Koko maa	79,3

Lähde: Kouluterveyskysely 2021

Oppimisen tuen osalta Kotkassa tilanne oli vuonna 2021 muuta maata parempi ja etäopetuksessa oppilaat kertovat saaneensa hyvin tukea omaan oppimiseensa.

NUORET JA NUORET AIKUISET

Opiskelupaikka kaikille nuorille

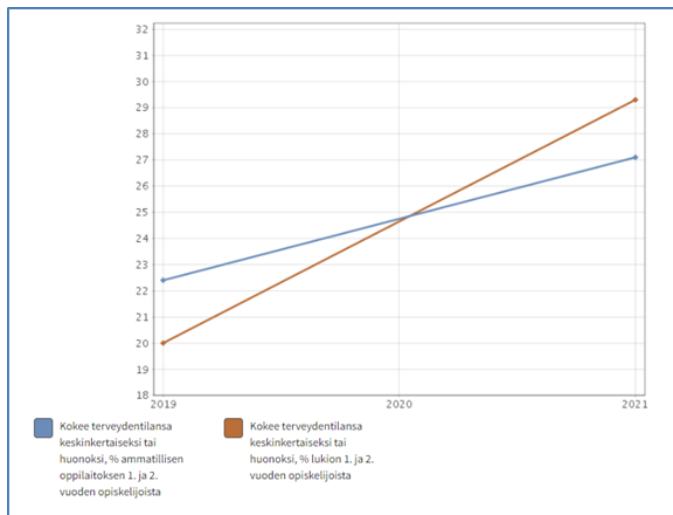
Oppivelvollisuuden laajentamisen toteutumista koordinoi Kotkan kaupungin oppivelvollisuuskoordinaattori yhteistyössä oppivelvollisuuden laajentumisen monialaisen työryhmän kanssa. Ilman opiskelupaikkaa jääneiden oppivelvollisuusikäisten nivelvaiheen valvonnasta vastaa tehtävään nimetty kuntavalvoja. Oppivelvollisuuden laajentumisen seudullista työryhmää koordinoi Etelä-Kymenlaakson koulutuskuntayhtymä (Ekami). Kotkan kaupunkistrategian tavoitteissa on selkeästi kirjattuna, että jokaisella kotkalaisella on perusasteen jälkeinen tutkinto. Syksyllä 2021 kunnan ohjaus- ja valvontavastuun piiriin kuului yhteensä kuusi ilman opiskelupaikkaa olevaa nuorta. Heistä kaikki aloittivat opinnot syksyn aikana. Heidän opintopolut suuntautuivat aikuisten perusopetukseen, aikuislukioon sekä TELMA-koulutukseen.

Nuorten työttömyys

Nuorten alle 25-vuotiaiden työttömyys pienentyi Kotkassa. Joulukuussa 2021 työttömiä alle 20-vuotiaita oli 84 henkilöä ja alle 25-vuotiaita 410 henkilöä. Kotkaan syntyi runsaasti uusia työpaikkoja. Myös ennalta ehkäisevään työhön nuorten palveluissa panostettiin etsivässä nuorisotyössä ja Ohjaamon palveluissa.

Terveysdentila

		2019	2021
Kokee terveydentilansa keskinertaiseksi tai huonoksi, % ammatillisen oppilaitoksen 1. ja 2. vuoden opiskelijoista	Koko maa	23,2	27,9
Kokee terveydentilansa keskinertaiseksi tai huonoksi, % ammatillisen oppilaitoksen 1. ja 2. vuoden opiskelijoista	Hamina		35,4
Kokee terveydentilansa keskinertaiseksi tai huonoksi, % ammatillisen oppilaitoksen 1. ja 2. vuoden opiskelijoista	Kotka	22,4	27,1
Kokee terveydentilansa keskinertaiseksi tai huonoksi, % ammatillisen oppilaitoksen 1. ja 2. vuoden opiskelijoista	Kouvola	16,4	28,3
Kokee terveydentilansa keskinertaiseksi tai huonoksi, % lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoista	Koko maa	21,2	26,5
Kokee terveydentilansa keskinertaiseksi tai huonoksi, % lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoista	Hamina	19,7	18,8
Kokee terveydentilansa keskinertaiseksi tai huonoksi, % lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoista	Kotka	20	29,3
Kokee terveydentilansa keskinertaiseksi tai huonoksi, % lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoista	Kouvola	17,8	

Lähde: THL kouluterveyskysely 2019 ja 2021; Sotkanet.

Indikaattori on kääntynyt huonompaan suuntaan ja yhä useampi ammattikoululainen ja lukiolainen kokee terveydentilansa keskinertaiseksi tai huonoksi.

Tupakoi päivittäin

		2019	2021
Tupakoi päivittäin, % ammatillisen oppilaitoksen 1. ja 2. vuoden opiskelijoista	Koko maa	18,5	17,5
Tupakoi päivittäin, % ammatillisen oppilaitoksen 1. ja 2. vuoden opiskelijoista	Hamina		21,4
Tupakoi päivittäin, % ammatillisen oppilaitoksen 1. ja 2. vuoden opiskelijoista	Kotka	21,7	13,1
Tupakoi päivittäin, % ammatillisen oppilaitoksen 1. ja 2. vuoden opiskelijoista	Kouvola	13,9	11,1
Tupakoi päivittäin, % lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoista	Koko maa	2,8	2,3
Tupakoi päivittäin, % lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoista	Hamina	2,6	3,9
Tupakoi päivittäin, % lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoista	Kotka	1,8	1,6
Tupakoi päivittäin, % lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoista	Kouvola	2,3	

Lähde: THL kouluterveyskysely 2019 ja 2021; Sotkanet.

Kotkassa lukiolaisten sekä ammattikoululaisten tupakointi on vähentynyt. Tupakkatuotteiden hinnan nousulla on voinut olla vaikutusta tupakoinnin vähentymiseen.

Nuuskan käyttö

		2019	2021
Nuuskaa päivittäin, % ammatillisen oppilaitoksen 1. ja 2. vuoden opiskelijoista	Koko maa	14,7	12,1
Nuuskaa päivittäin, % ammatillisen oppilaitoksen 1. ja 2. vuoden opiskelijoista	Hamina		16,4
Nuuskaa päivittäin, % ammatillisen oppilaitoksen 1. ja 2. vuoden opiskelijoista	Kotka	17,6	9,3
Nuuskaa päivittäin, % ammatillisen oppilaitoksen 1. ja 2. vuoden opiskelijoista	Kouvola	12,8	8
Nuuskaa päivittäin, % lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoista	Koko maa	3,8	2,6
Nuuskaa päivittäin, % lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoista	Hamina	3,9	1,6
Nuuskaa päivittäin, % lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoista	Kotka	1,7	1,3
Nuuskaa päivittäin, % lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoista	Kouvola	2,5	

Lähde: THL kouluterveyskysely 2019 ja 2021; Sotkanet.

Kotkassa lukiolaisten sekä ammattikoululaisten nuuskan käyttö on vähentynyt.

Ylipaino

		2019	2021
Ylipaino, % ammatillisen oppilaitoksen 1. ja 2. vuoden opiskelijoista	Koko maa	25,2	26,6
Ylipaino, % ammatillisen oppilaitoksen 1. ja 2. vuoden opiskelijoista	Hamina		31,7
Ylipaino, % ammatillisen oppilaitoksen 1. ja 2. vuoden opiskelijoista	Kotka	24,2	24,9
Ylipaino, % ammatillisen oppilaitoksen 1. ja 2. vuoden opiskelijoista	Kouvola	22,5	31,7
Ylipaino, % lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoista	Koko maa	15,9	17,1
Ylipaino, % lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoista	Hamina	16,1	16,9
Ylipaino, % lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoista	Kotka	14,5	21
Ylipaino, % lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoista	Kouvola	19	

Lähde: THL kouluterveyskysely 2019 ja 2021; Sotkanet.

Kotkassa lukiolaisten sekä ammattikoululaisten ylipaino on lisääntynyt. Pidempiaikaisella seurannalla selviää, onko Covid-19 pandemialla ollut tähän vaikutusta, vai onko kyseessä pysyvämpi suunnan muutos.

Harrastaa hengästyttävää liikuntaa vapaa-ajalla korkeintaan 1 h viikossa

		2019	2021
Harrastaa hengästyttävää liikuntaa vapaa-ajalla korkeintaan 1 h viikossa, % ammatillisen oppilaitoksen 1. ja 2. vuoden opiskelijoista	Koko maa	43	42,4
Harrastaa hengästyttävää liikuntaa vapaa-ajalla korkeintaan 1 h viikossa, % ammatillisen oppilaitoksen 1. ja 2. vuoden opiskelijoista	Hamina		48,3
Harrastaa hengästyttävää liikuntaa vapaa-ajalla korkeintaan 1 h viikossa, % ammatillisen oppilaitoksen 1. ja 2. vuoden opiskelijoista	Kotka	44,9	34,8
Harrastaa hengästyttävää liikuntaa vapaa-ajalla korkeintaan 1 h viikossa, % ammatillisen oppilaitoksen 1. ja 2. vuoden opiskelijoista	Kouvola	42,1	45,4
Harrastaa hengästyttävää liikuntaa vapaa-ajalla korkeintaan 1 h viikossa, % lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoista	Koko maa	27,1	26,2
Harrastaa hengästyttävää liikuntaa vapaa-ajalla korkeintaan 1 h viikossa, % lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoista	Hamina	27,1	30,2
Harrastaa hengästyttävää liikuntaa vapaa-ajalla korkeintaan 1 h viikossa, % lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoista	Kotka	31,3	33,5
Harrastaa hengästyttävää liikuntaa vapaa-ajalla korkeintaan 1 h viikossa, % lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoista	Kouvola	25,5	

Lähde: THL kouluterveyskysely 2019 ja 2021; Sotkanet.

Kouluterveyskyselyn mukaan Kotkassa hengästyttävän liikunnan harrastaminen vapaa- ajalla lukiolaisilla on kehittynyt parempaan suuntaan, mutta ja ammatillisen oppilaitoksen 1. ja 2. vuoden opiskelijoilla tilanne on päinvastainen ja suunta on huolestuttava.

Ei koe olevansa tärkeä osa koulu- eikä luokkayhteisöä

		2019	2021
Ei koe olevansa tärkeä osa koulu- eikä luokkayhteisöä, % ammatillisen oppilaitoksen 1. ja 2. vuoden opiskelijoista (2017-)	Koko maa	6,7	7,8
Ei koe olevansa tärkeä osa koulu- eikä luokkayhteisöä, % ammatillisen oppilaitoksen 1. ja 2. vuoden opiskelijoista (2017-)	Hamina	9,5	14,8
Ei koe olevansa tärkeä osa koulu- eikä luokkayhteisöä, % ammatillisen oppilaitoksen 1. ja 2. vuoden opiskelijoista (2017-)	Kotka	8,4	5,8
Ei koe olevansa tärkeä osa koulu- eikä luokkayhteisöä, % ammatillisen oppilaitoksen 1. ja 2. vuoden opiskelijoista (2017-)	Kouvola	4,5	6,2
Ei koe olevansa tärkeä osa koulu- eikä luokkayhteisöä, % lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoista (2017-)	Koko maa	10,3	12,8
Ei koe olevansa tärkeä osa koulu- eikä luokkayhteisöä, % lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoista (2017-)	Hamina	8,4	10,9
Ei koe olevansa tärkeä osa koulu- eikä luokkayhteisöä, % lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoista (2017-)	Kotka	8,5	13,7
Ei koe olevansa tärkeä osa koulu- eikä luokkayhteisöä, % lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoista (2017-)	Kouvola	10,4	

Lähde: THL kouluterveyskysely 2019 ja 2021; Sotkanet.

Kouluterveyskyselyn mukaan lukioissa koetaan vähemmän osallisuutta, kuin ammattikoulussa ja lukiolaisten tilanne on kehittynyt huomponpaan suuntaan ollen koko maan keskiarvoa huonommalla tasolla. Kotkan ammattikoululaisten tilanne puolestaan on maan keskiarvoa paremmalla tasolla ja kehityssuunta on ollut positiivinen.

Koulukiusattuna vähintään kerran viikossa

		2019	2021
Koulukiusattuna vähintään kerran viikossa, % ammatillisen oppilaitoksen 1. ja 2. vuoden opiskelijoista	Koko maa	3,6	2,9
Koulukiusattuna vähintään kerran viikossa, % ammatillisen oppilaitoksen 1. ja 2. vuoden opiskelijoista	Hamina		3,4
Koulukiusattuna vähintään kerran viikossa, % ammatillisen oppilaitoksen 1. ja 2. vuoden opiskelijoista	Kotka	4,1	1,4
Koulukiusattuna vähintään kerran viikossa, % ammatillisen oppilaitoksen 1. ja 2. vuoden opiskelijoista	Kouvola	2,9	2,1
Koulukiusattuna vähintään kerran viikossa, % lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoista	Koko maa	1,1	1,1
Koulukiusattuna vähintään kerran viikossa, % lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoista	Hamina	1,3	1,6
Koulukiusattuna vähintään kerran viikossa, % lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoista	Kotka	0,7	0,8
Koulukiusattuna vähintään kerran viikossa, % lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoista	Kouvola	1,8	

Lähde: THL kouluterveyskysely 2019 ja 2021; Sotkanet.

Ammattikoululaisten osalta kehitys on ollut positiivinen ja lukiolaisten osalta tilanteessa ei ole suuria muutoksia. Kotkassa on onnistuttu ehkäisemään käytössä olevalla toimintamallilla kiusaamisen, häirinnän, väkivallan, rikosten ja rikollisten tekojen ennaltaehkäisemiseksi ja siihen puuttumiseksi hyvin koulukiusaamista ja tilanne on koko maan tilastojen valossa huomattavasti paremmalla tasolla.

Ei yhtään läheistä ystävää

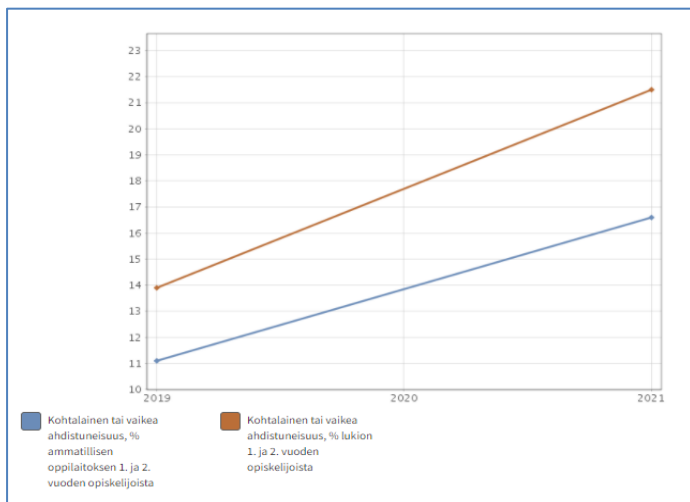
		2019	2021
Ei yhtään läheistä ystävää, % ammatillisen oppilaitoksen 1. ja 2. vuoden opiskelijoista	Koko maa	8,3	8,6
Ei yhtään läheistä ystävää, % ammatillisen oppilaitoksen 1. ja 2. vuoden opiskelijoista	Hamina		8,6
Ei yhtään läheistä ystävää, % ammatillisen oppilaitoksen 1. ja 2. vuoden opiskelijoista	Kotka	10,5	3,8
Ei yhtään läheistä ystävää, % ammatillisen oppilaitoksen 1. ja 2. vuoden opiskelijoista	Kouvola	7,9	6,9
Ei yhtään läheistä ystävää, % lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoista	Koko maa	7,9	8
Ei yhtään läheistä ystävää, % lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoista	Hamina	4,5	8,5
Ei yhtään läheistä ystävää, % lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoista	Kotka	9,1	9,2
Ei yhtään läheistä ystävää, % lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoista	Kouvola	7,8	

Lähde: THL kouluterveyskysely 2019 ja 2021; Sotkanet.

Kotkassa ei yhtään läheistä ystävää - tilanne lukiolaisten kohdalla osuus on hieman kasvanut, mutta ammattikoululaisilla laskenut melko paljon. Lukiolaisilla yksinäisyys on Kotkassa koko maata korkeammalla tasolla, mutta ammattikoululaisilla ilman läheistä ystävää tilanne on koko maata paremmalla tasolla. Yksinäisyys on iso ongelma ja sillä on vaikutusta syrjäytymiseen ja mielenterveysongelmiin, joten tilanteeseen tulee kiinnittää jatkuvasti huomiota, jotta kukaan ei jäisi yksin.

Kohtalainen tai vaikea ahdistuneisuus

Lähde: Kouluterveyskysely 2019 ja 2021

Kohtalainen tai vaikea ahdistuneisuus

Kotka

lukion 1. ja 2. v 23,4% (2019 12,3%)

ammattikoulu 1. ja 2. v 16,5% (2019 11,5%)

Koko maa

lukion 1. ja 2. v 21,5,4% (2019 13,9%)

ammattikoulu 1. ja 2. v 16,6% (2019 11,1%)

Ahdistuneiden osuudet lisääntyneet.

Lukiolaisten ja ammattikoululaisten ahdistuneisuus on kouluterveyskyselyn mukaan lisääntynyt vuonna 2021 niin Kotkassa, kuin koko maassa. Tähän tulisi kiinnittää jatkossa entistä enemmän huomiota.

Oppimisen tuki

Oppimisentuki lukio 1.-2-vuosi	2021
	Saanut tukea ja apua oppimiseen ja koulunkäyntiin etäopetuksessa lukuvuoden aikana, %
Kotka	72,3
Koko maa	64,4

Oppimisentuki ammatillinen koulutus 1.-2-vuosi	2021
	Saanut tukea ja apua oppimiseen ja koulunkäyntiin etäopetuksessa lukuvuoden aikana, %
Kotka	87,5
Koko maa	81,2

Lähde: THL:n kouluterveyskysely 2021

Kuluterveyskyselyn 2021 mukaan Kotkassa nuoret ovat saaneet paremmin tukea oppimiseen, kuin muualla maassa. Erityisesti Kotkan lu-
kiot ovat onnistuneet maan keskiarvoa paremmin oppimisen tuen palveluissa maan keskiarvoon nähden pandemian aikana.

TYÖIKÄISET AIKUISET

Työllisyys

Työllisyystilanne: joulukuun lopun 2021 tilanteen mukaan Kotkassa työvoimaa oli 23012 henkilöä. Työttömien työnhakijoiden osuus työ-
voimasta oli 14,2 % yhteensä 3278 henkilöä. Heistä miehiä 1954, naisia 1324, alle 20-vuotiaita 84 ja alle 25-vuotiaita 410. Pitkäaikaistyöt-
tömiä oli 1115 henkilöä. Uusia avoimia työpaikkoja 12/2021 Kotkassa oli 712.

Työvoiman määrä Kotkassa 2021 23012 henkilöä 12/2021 (v 2020: 23585) Avoimia työpaikkoja Kotkassa 712 (12/2021)	Työttömien osuus työvoimasta 2021 14,2 % 12/2021 (v 2020: 17,2 %), 2021 3278 henkilöä, 12/2021 (2020: 4064 hlö) Naisia 1324 (12/2021) Miehiä 1954 (12/2021) Työttömien määrä vähentynyt vuonna 2021	Työttömiä Alle 20-vuotiaita 84 hlö (12/2021) Alle 25-vuotiaita 410 hlö (12/2021) Pitkäaikaistyöttömiä 1115 hlö (12/2021)
--	--	--

Lähde: TEM työllisyystilastot joulukuun 2020 ja 2021.

Kaakkois-Suomen trendi työllisyystilanteessa: Työttömiä työnhakijoita 22 % vähemmän kuin vuotta aikaisemmin. Nuorten työttömien määrä laski 33 % edellisvuoteen verrattuna. Pitkäaikaistyöttömiä 5 % enemmän kuin viime vuonna. Uusia avoimia työpaikkoja 66 % enemmän kuin vuosi sitten. Palveluissa osallistujia saman verran (-0,2%) kuin edellisvuonna. Kaikkien työnhakijoiden määrä laski 15 % vuodentakaisesta. Lisää tietoa työttömyydestä ja sen kehityksestä esimerkiksi ulkomaalaistaustan, koulutusasteen, ammattiryhmän ja iän mukaan. Lisää tietoja löytyy [Kaakkois-Suomen joulukuun 2021 työllisyyskatsauksesta](#). Alla vertailutietona alueellinen taulukko.

Alueellinen taulukko

TYÖTTÖMÄT TYÖNHAKIJAT JA AVOIMET TYÖPAIKAT KUNNITTAIN 2021 JOULUKUUN LOPUSSA
ELY-KESKUS: KAAKKOIS-SUOMI

Kunta	Työvoima	Työttömät työnhakijat Osuus-% Yhteensä työvoimasta	Miehet	Naiset	Alle 20- vuotiaat	Alle 25- vuotiaat	Yli 50- vuotiaat	Pitkäaik. työttömät	Vamm. ja pitkäaik. sairaat	Avoimet työ- paikat
Hamina	8 759	12,1	1 061	446	20	113	497	367	114	90
Imatra	11 352	14,1	1 596	665	54	185	691	406	196	197
Kotka	23 012	14,2	3 278	1 954	84	410	1 283	1 115	350	712
Kouvola	36 379	11,7	4 246	2 526	123	491	1 801	1 306	633	755
Lappeenranta	33 199	11,1	3 697	2 125	115	483	1 473	954	366	907
Lemi	1 335	9,3	124	77	...	8	62	23	17	...
Luumäki	1 927	10,8	208	130	...	10	121	62	23	19
Miehikkälä	718	13,2	95	55	...	9	49	27	14	...
Parikkala	1 821	10,3	187	113	...	11	124	62	20	21
Pyhtää	2 324	9,5	220	130	...	12	111	70	15	9
Rautjärvi	1 206	15,3	184	113	...	12	106	56	13	22
Ruokolahti	2 028	12,2	247	144	...	16	147	75	31	6
Savitaipale	1 348	10,2	138	87	...	6	64	36	18	15
Taipalsaari	2 112	9,5	201	115	10	21	119	53	19	11
Virolahti	1 337	13,5	181	101	...	10	104	63	23	12
Yhteensä	128 857	12,2	15 663	9 216	425	1 797	6 752	4 675	1 852	2 784

Lähde: TEM työllisyystilastot joulukuu 2021.

Asunnottomuus

ARA (Asumisen ja rakentamisen kehittämiskeskus) ylläpitää valtakunnallista asunnottomuusrekisteriä. Kotkan kaupungin välittämän asunnottomuusraportin mukaan Kotkassa oli kokonaan asunnottomia joulukuussa 2021 yhteensä 11 henkilöä. Nämä henkilöt kattavat ulkona, porraskäytävissä tai ensisuojaissa majoilevat henkilöt. Ystävien ja tuttavien luona tilapäisesti majoilevia henkilöitä oli 36. Asunnottomista 9 henkilöä oli naisia, joista pitkäaikaisasunnottomia oli 2. Alle 25-vuotiaita asunnottomia oli yhteensä 3, joista pitkäaikaisasunnottomia oli 1. Maahanmuuttajataustaisia asunnottomia oli yhteensä 3, joista 2 oli pitkäaikaisasunnottomia. Kunta asutti vuoden 2021 aikana yhteensä 12 asunnotonta.

Huumeiden käyttö Kotkassa

THL:n jätevesitutkimuksen väestöpohja käsittää noin 60 prosenttia koko Suomen väestöstä. Huumeiden käyttöä mitataan parillisina vuosina suurimpien kaupunkien puhdistamattomasta jätevedestä. Kotkassa mittauksia on tehty vuodesta 2014 alkaen. Kotkassa amfetamiinin käyttö on huomattavasti lisääntynyt ollen liki pääkaupunkiseudun lukemissa. Lisäksi metamfetamiinin ja kokaiinin käyttö on edellisen mittausjakson jälkeen noussut (THL jätevesitutkimus 11/2020, liitteenä).

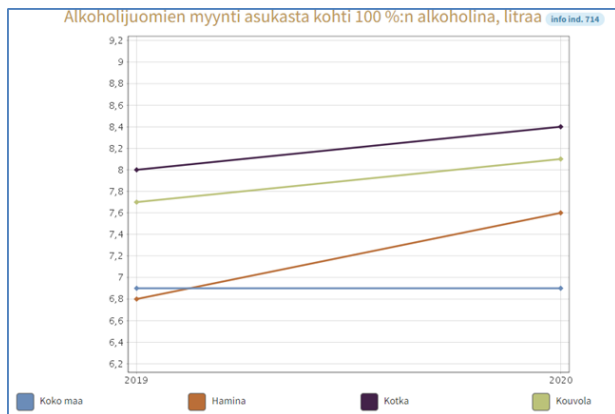
AUDIT, alkoholinkäyttömittari Kotka

Alkoholia liikaa käyttävien osuus (AUDIT-C) (%), 20 - 64-vuotiaat. Alkoholia liikaa käyttävien osuus kyseisessä ikäluokassa Kotkassa (33%/2020) on muuta maata suuremmalla tasolla (koko suomi 30,1%/2020). Audit-testit ovat tärkeitä alkoholinkäytön puheeksi otossa, haittojen ehkäisyssä ja hoitoon ohjauksessa. Alkoholin liikakäyttö on yksi keskeisimmistä suomalaisen yhteiskunnan terveysuhista, sillä jatkuva liikakäyttö nostaa riskiä pitkäaikaisille terveyshaitoille.

Tupakointi

Kotkalaisten 20-64-vuotiaiden päivittäinen tupakointi on lisääntynyt (2018 13,6% -> 2020 17,4%). Tupakoinnin yleisyys on koko maan lukujen yläpuolella.

Alkoholijuomien myynti asukasta kohti 100 %:n alkoholina, litraa

Alkoholijuomien myynti asukasta kohti 100 %:n alkoholina, litraa (id:714)

	2019	2020
Koko maa	6,9	6,9
Hamina	6,8	7,6
Kotka	8	8,4
Kouvola	7,7	8,1

Lähde: Sotkanet

Alkoholijuomien kulutustilasto perustuu alkoholijuomien myynti- ja toimitustietoihin. Alkoholijuomien myynti käsittää kunnan alueella Alkon myymälöistä myydyin ja kunnan alueella sijaitseviin elintarvikeliikkeisiin, kioskeihin, huoltoasemille ja anniskeluravintoloille toimitetut alkoholijuomat eli tiedot kuvaavat kunnan alueella tehtyä kauppaa, eivätkä pelkästään kuntalaisten omia ostoja. Kotkassa alkoholijuomien myynti asukasta kohti on koko maata suuremmalla tasolla ja määrä on lisääntynyt.

Mielenterveysperusteisesti sairauspäivärahaa saaneet 25 - 64-vuotiaat

Mielenterveysperusteisesti sairauspäivärahaa saaneet 25 - 64-vuotiaat / 1 000 vastaavanikäistä (id:2345)		
	2019	2020
Koko maa	26,5	26,9
Hamina	20,9	24,7
Kotka	24,3	25,1
Kouvola	26,4	29,3

Lähde: Sotkanet

Mielenterveysongelmat ovat iso haaste. Kotkassa mielenterveysperusteisesti sairauspäivärahaa saaneiden osuudessa on ollut nousua. Koko maan lukuihin verrattuna Kotkan luvut eivät juuri poikkea.

Toimeentulotukea pitkäaikaisesti saaneet 25 - 64- vuotiaat

Toimeentulotukea pitkäaikaisesti saaneet 25 - 64-vuotiaat, % vastaavanikäisestä väestöstä (id:234)		
	2019	2020
Koko maa	2,7	2,8
Hamina	1,9	2,2
Kotka	4,8	4,6
Kouvola	2,1	2,1

Lähde: Sotkanet

Indikaattori ilmaisee toimeentulotukea saaneissa kotitalouksissa asuvien 25 - 64-vuotiaiden (viitehenkilö ja puoliso) pitkäaikaisasiakkaiden osuuden prosentteina vastaavanikäisestä väestöstä kalenterivuoden aikana. Väestötietona käytetään vuoden viimeisen päivän tietoa. Kotkassa pitkäaikaisesti toimeentulotukea saaneiden osuus on huolestuttavan korkealla tasolla verrattuna myös koko maan tasoon.

Työkyvyttömyyseläkettä saavat 25 - 64- vuotiaat

Työkyvyttömyyseläkettä saavat 25 - 64-vuotiaat, % vastaavanikäisestä väestöstä (id:306)		
	2019	2020
Koko maa	6,6	6,5
Hamina	8,3	8,2
Kotka	8,6	8,5
Kouvola	8,8	8,8

Lähde: Sotkanet

Indikaattori ilmaisee työkyvyttömyyseläkettä vuoden lopussa saaneiden 25 - 64-vuotiaiden osuuden prosentteina vastaavanikäisestä väestöstä. Väestösuhteutuksessa on käytetty Kelan vakuutettua väestöä. Yksilölliset varhaiseläkkeet sisältyvät työkyvyttömyyseläkkeisiin. Tilastossa ovat mukana henkilöt, jotka saivat työkyvyttömyyseläkettä joko työeläke- tai kansaneläkejärjestelmästä tai molemmista järjestelmistä. Työkyvyttömyyseläkkeen saaminen ilmaisee pitkäaikaista tai pysyvää työkyvyttömyyttä. Kotkassa työkyvyttömyyseläkkeen saajien osuus on koko maata korkeammalla tasolla. Indikaattori on Kotkassa ollut hieman laskusuuntainen, mutta luvut ovat koko maata korkeammalla tasolla.

IKÄIHMISET

Kotkan väestömäärä on tasaisesti laskenut ja väestö ikääntynyt. Kotkassa vakinaisesti asuvan väestön (miehet ja naiset yhteensä) lukumäärän 03/2021 päivitetyn tilastokeskuksen indikaattorin mukaan on 51668 henkilöä. Heistä 65-vuotta täyttäneiden osuus oli 30,3%. (Tilastokeskus).

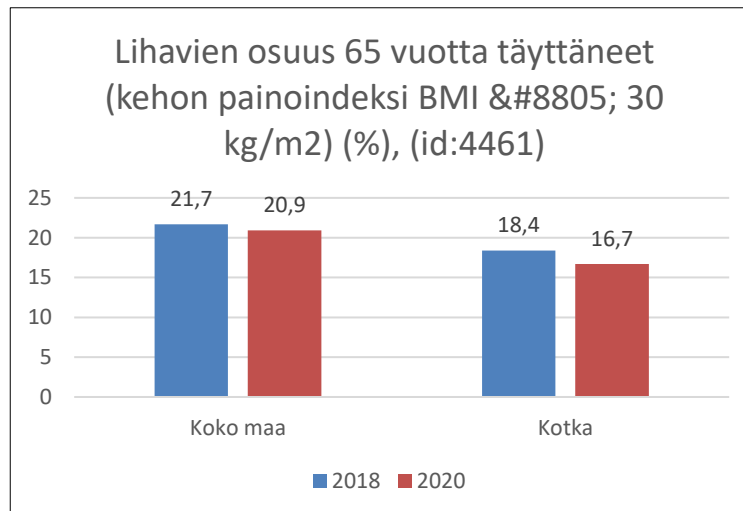
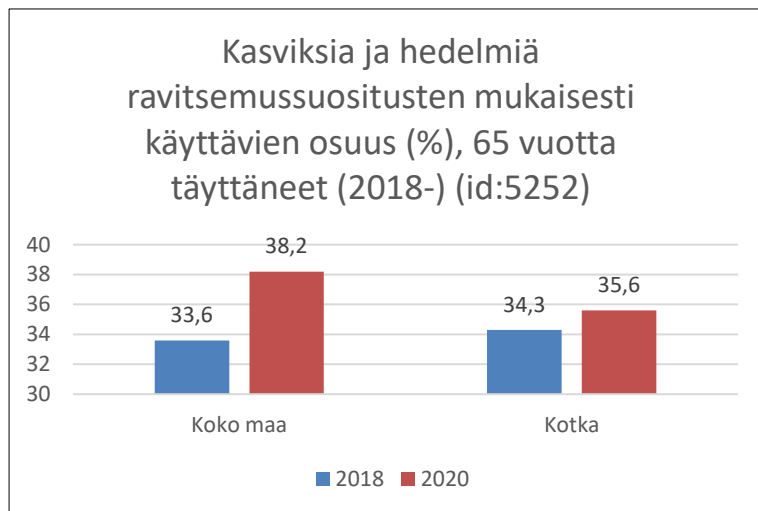
Kotona asuvat 75 vuotta täyttäneet

Kotona asuvat 75 vuotta täyttäneet, % vastaavanikäisestä väestöstä (id:1570)		
	2019	2020
Koko maa	91,7	91,9
Hamina	91,6	90,5
Kotka	90,1	92
Kouvola	91,4	91,5

Lähde: Sotkanet

Kotona asuvien 75 vuotta täyttäneiden osuus on Kotkassa hieman noussut. Lähtökohtana on ollut palvelurakenteen muutos raskaammasta palvelusta kevyempiin palveluihin.

Kasvien ja hedelmien käyttö sekä lihavuus

Lähde: FinSote-tutkimus 2020 (FinSote 2020 tulokset julkaistu kesällä 2021); Sotkanet

FinSote-tutkimuksen 2020 tutkimuksen kesällä 2021 julkaistujen tilastojen mukaan elintavoissa lihavuuden ja ruokailutottumusten osalta yli 65 -vuotiaiden kotkalaisten ikäryhmässä on menty parempaan suuntaan. Esimerkiksi kasvien ja hedelmien syönti on lisääntynyt ja lihavien osuus pienentynyt.

AUDIT, alkoholinkäyttömittari 65 –vuotta täyttäneet

Alkoholia liikaa käyttävien osuus (AUDIT-C) (%), 65 vuotta täyttäneet (id:4413)		2018	2020
Koko maa	yhteensä	31,1	34,3
Kotka	yhteensä	39,5	38
Kouvola	yhteensä		34,9

Lähde: Sotkanet

Kotkan osuus alkoholia liikaa käyttävien määrä yli 65-vuotta täyttäneiden ikäryhmässä on maan keskitasoa korkeampi.

Päivittäin tupakoivat yli 65-vuotiaat

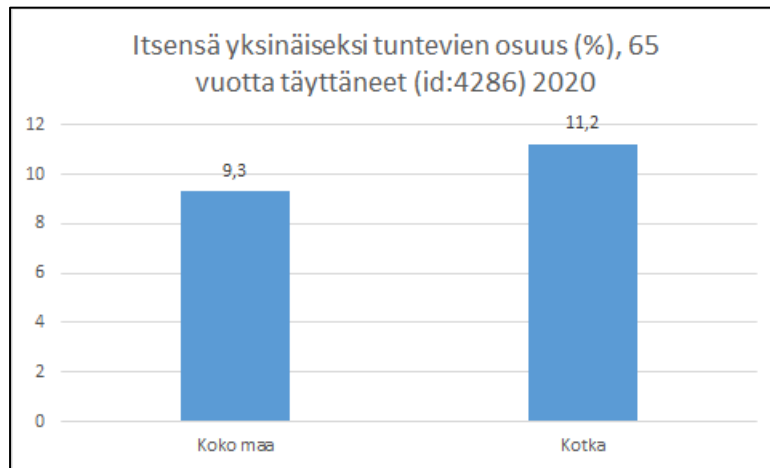
		2018	2020
Päivittäin tupakoivien osuus (%), 65 vuotta täyttäneet	Koko maa	6,6	6,1
Päivittäin tupakoivien osuus (%), 65 vuotta täyttäneet	Kotka	9,2	6,5
Päivittäin tupakoivien osuus (%), 65 vuotta täyttäneet	Kouvola		6,4
Päivittäin tupakoivien osuus (%), 75 vuotta täyttäneet	Koko maa	2,5	3,2
Päivittäin tupakoivien osuus (%), 75 vuotta täyttäneet	Kotka	3,8	
Päivittäin tupakoivien osuus (%), 75 vuotta täyttäneet	Kouvola		3,4

Lähde: Sotkanet

Kotkalaisista 65 vuotta täyttäneistä päivittäin tupakoivien määrä on hieman laskenut, mutta on edelleen koko maan 2020 keskiarvon yläpuolella. Päivittäin tupakoivien osuus 75 vuotta täyttäneistä on korkeampi verrattuna maan keskiarvoon.

Yksinäisyys

Lähde: Sotkanet

Yksinäisyys on yksi kansallisen mielenterveysstrategian mukaisista indikaattoreista, joita seurataan. Sotkanetin mukaan koko maassa 9,3% yli 65-vuotiasista koki itsensä yksinäiseksi vuonna 2020, kun Kotkassa vastaava luku oli 11,2%.

HYVINVOIVA KOTKA -OHJELMA 2019-2025

1. TERVEELLISET ELÄMÄNTAVAT (LIIKUNTA JA RAVITSEMUS, TERVEYDEN EDISTÄMIEN)

Lapset, varhaisnuoret ja lapsiperheet sekä nuoret ja nuoret aikuiset

Terveellisten elämäntapojen painopisteenä lasten, lapsiperheiden sekä nuorten osalta on aktiivisen ja toimeliaan liikuntatavan edistäminen. Lasten liikuntataidot, liikkuvuus ja liikehallinta kehittyvät pääasiassa ensimmäisen kymmenen elinvuoden aikana. Lapsena ja nuorena harrastettu liikunta lisää todennäköisyyttä liikunnan harrastamiselle myös aikuisiässä. Mitä pidempään nuoruudessa liikuntaa harrastetaan, sitä paremmin se ennustaa aikuisiän liikunnallisuutta. Tärkeää onkin saada nuori jatkamaan liikuntaa läpi murrosiän. Koulupäivän aikaisella ohjatulla liikunnalla voidaan kehittää kaikkien oppilaiden fyysistä toimintakykyä, mutta erityisesti niiden oppilaiden, joiden fyysinen toimintakyky on heikko.

1.1 Lasten, nuorten ja perheiden liikunnallisuuden edistäminen

Varhaiskasvatuksessa toteutettava liikunnan edistäminen

Ilo kasvaa yhdessä tehden, liikkuen ja leikkien. Jokaisella lapsella tulee olla mahdollisuus liikkumiseen ja liikunnan iloon. Kotkan varhaiskasvatus on mukana valtakunnallisessa Liikkuva varhaiskasvatus -ohjelmassa. Ohjelma antaa konkreettisia työkaluja suunnitella, toteuttaa ja arvioida liikkumista edistävää ja innostavaa toimintakulttuuria varhaiskasvatuksessa ja esiopetuksessa. Lasten ja perheiden hyvinvointi oli kaiken toiminnan keskiössä ja sitä tuettiin Kotkassa monin tavoin. Varhaiskasvatuksessa liikuntakoordinaattori kehitti lasten liikkumisen mahdollisuuksia yhteistyössä henkilöstön ja lähiverkoston kanssa. Tehty työ lisäsi lasten liikkumista ja nosti liikunnan ilon näkyväksi. Lapsilla on paljon liikkumisen ideoita. Ilo irti liikkuen, yhdessä toimien -hankkeessa tuettiin myös lasten osallisuutta ja perheiden liikkumista vapaa-ajalla. Erityisesti tuli kiitosta siitä, että myös aikuiset saivat liikkua, innostua ja leikkiä yhdessä lasten kanssa. Parhaat hetket syntyivät, kun aikuiset uskaltautuivat heittäytyä ja katsella maailmaa lasten silmin. Lasten ideat, luovuus ja taito elää hetkessä lisäsivät kaikkien hyvinvointia ja stressittömämpää maailmaa. Perheitä kannustettiin lähtemään ulos liikkumaan ja leikkimään yhdessä lasten kanssa esimerkiksi kotipihassa, ja lähimetsissä.

Vuonna 2021 Kotkan kaupungin varhaiskasvatuksen yksiköissä toimivien ”liikkavastaavien” työtä kohdennettiin yhden kokonaisen työpäivän verran oman yksikön Liikkuva varhaiskasvatustoiminta suunnitteluun. Varhaiskasvatuksen viisi ammattilaista suoritti liikuntaneuvojan opinnot oppisopimuksella. Opintojen kautta lisättiin tietoisuutta liikunnan merkityksestä lapsen hyvinvoinnille ja sitä kautta tuettiin suositusten mukaista lapsen fyysisen aktiivisuuden toteutumista. Tukemistyötä teki myös varhaiskasvatuksen liikuntakoordinaattori, joka ohjasi lapsiryhmiä, vieraili Kani Ketteräkoipi-hahmona sekä oli henkilöstön tukena toiminnan suunnittelussa ja kehittämisessä. Liikuntakoordinaattori teki yhteistyötä perhekeskustoiminnassa mm. vanhempi-lapsi ryhmien vetäjänä, toimi varhaiskasvatuksen sometiimissä fyysisen aktiivisuuden ja perheliikunnan näkyväksi tekemisessä, osallistui varhaiskasvatuksen esimiesten ja hallinnon kehittämistyöhön. Koordinaattori käynnisti kahdeksassa yksikössä oppimisympäristön kehittämispilotteja lattiатеippauksen ja MiniMove toimintamallin kokeiluun. Toimintamallin pohjalta henkilöstö haastoi myös koko perheen liikkumaan kotiinlähtötilanteissa. Koordinaattori oli Kotkan kaupungin kuntopolkutyöryhmässä tuoden varhaiskasvatuksen näkökulman osaksi kuntopolkua.

Kotkan varhaiskasvatuksen [Ilo irti liikkuen, yhdessä toimien -hanke palkittiin 16.4.2021](#) Kymenlaakson Urheilugaalassa vuoden 2020 liikuttajana Kotkassa. Ilo irti liikkuen, yhdessä toimien -hankkeesta vastaa varhaiskasvatuksen liikuntakoordinaattori. Avoimessa varhaiskasvatuksessa toteutui syyskuussa kolme pihatapahtumaa, joissa perheitä oli vain muutama tai ei lainkaan. Kohderyhmä muuttui varhaiskasvatus yksiköiden lapsiryhmiksi. Loppuvuonna muutamat varhaiskasvatusyksiköt toteuttivat pihalla jouluisia aktiivisuutta ylläpitäviä tapahtumia. Marraskuussa perhepäivähoidossa toteutui kaksi tapahtumaa, joissa lapsia oli osallistujina yhteensä 40 ja aikuisia toteuttajat mukaan lukien 80.

Covid-19 pandemia toi haastetta toimintaan. Esimerkiksi vuodelle 2021 suunniteltu perheliikuntatapahtuma peruttiin kaksi kertaa. Myös henkilöstön osaamista lisääviä koulutuksia jouduttiin perumaan pandemian vuoksi. Avoimen varhaiskasvatuksen pihatapahtumiin Covid-19 pandemia vaikutti siten, että niihin osallistui vain muutama tai ei lainkaan perheitä.

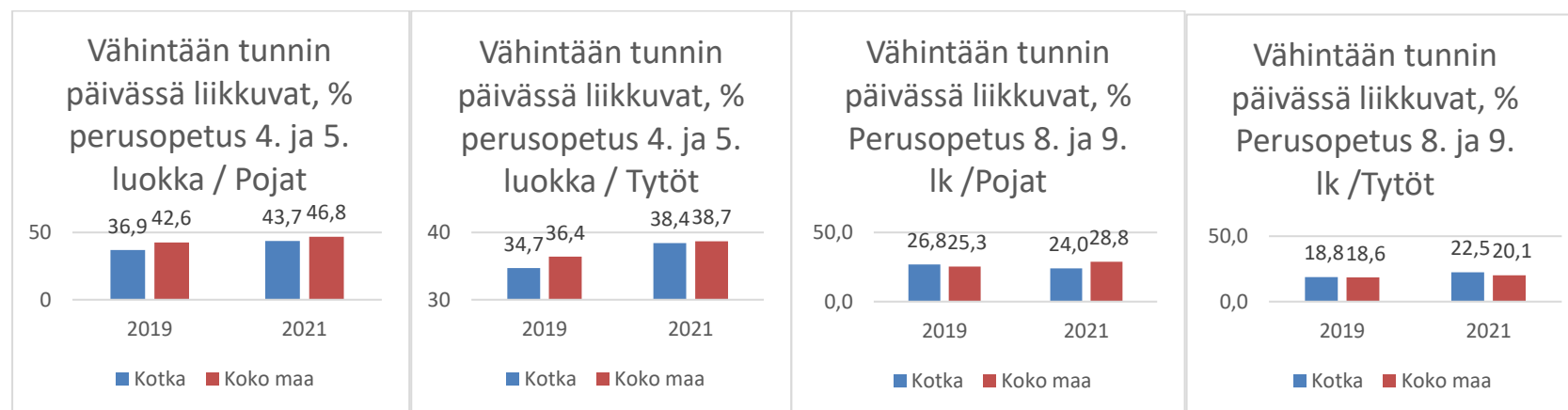
Liikunnan edistäminen perusopetuksessa

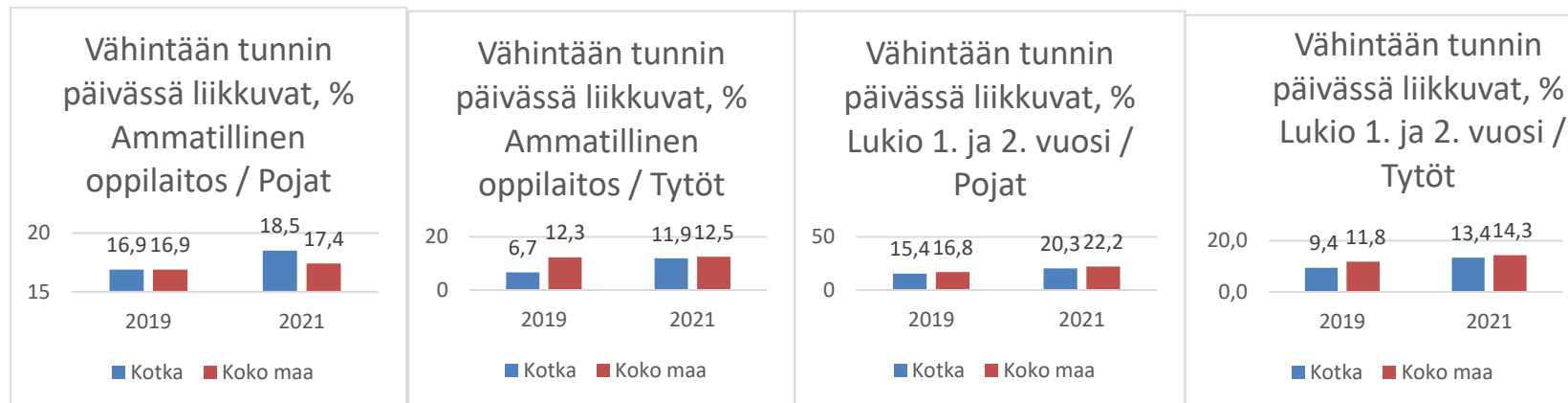
Kotkan kaupungin opetustoimessa toteutettu liikunnan edistäminen 2021

Liikuntaa edistettiin seuraavasti: liikunnalliset välitunnit, teemapäivät, Liikkuva koulu -toiminta, liikuntapainotteisuus 155 oppilasta. Etelä-Kymenlaakson urheiluakatemia toiminnassa oli vuonna 2021 mukana noin 300 opiskelijaa. Luontokoulu Hailissa noin 1150 oppilasta osallistui luontokoulukäynneille: liikutaan koulun lähiympäristössä tutustuen luontoon tutkimuksen ja erilaisten tehtävien avulla. Liikunnallisuutta pyrittiin lisäksi edistämään erilaisilla juoksuleikeillä. Opetustoimi yhdessä muiden vastualueiden kanssa yritti käynnistää Harrastamisen Suomen mallia. (Uusi hankehaku vuonna 2022.) Lisäksi lisättiin sähköpöytien määrää.

Liikuntaan panostamisen näkyminen kouluterveyskyselyn tuloksissa

Covid-19 pandemialla oli suuri vaikutus ohjattuun liikunnan harrastamiseen. Positiivista kuitenkin oli, että vaikka vuonna 2021 ohjatun liikunnan harrastaminen vähentyi, niin kokonaisuudessaan liikuntaa harrastettiin enemmän verrattuna kouluterveyskyselyn 2019 tuloksiin. Liikunta lisääntyi niin lapsilla, kuin nuorilla. Ainoastaan perusopetuksen 8 ja 9. luokan poikien osalta näkyi hienoista laskua. (Kouluterveyskysely 2019 ja 2021.) Alla indikaattoritietoa tuloksista.

Lähde: Kouluterveyskysely 2019 ja 2021

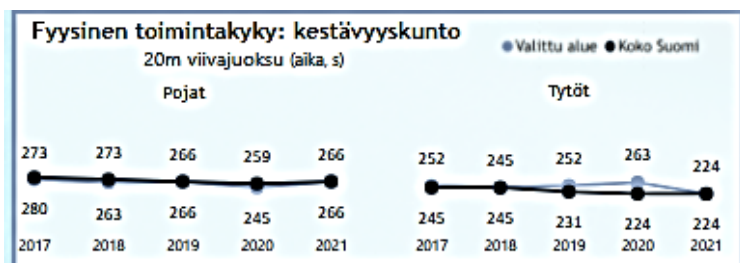
Move-mittaukset perusopetuksessa

Move on perusopetuksen 5. ja 8. vuosiluokkien oppilaille tarkoitettu fyysisen toimintakyvyn valtakunnallinen mittaus- ja palautejärjestelmä, jonka keskeisenä tarkoituksena on kannustaa omatoimiseen fyysisestä toimintakyvystä huolehtimiseen. Move-mittauksia hyödynnetään esimerkiksi koulujen liikunnanopetuksessa, kouluterveydenhuollon järjestämissä terveystarkastuksissa sekä valtakunnallisten, alueellisten ja paikallisten hyvinvointitoimenpiteiden suunnittelussa, seurannassa ja arvioinnissa. Koko maassa lasten ja nuorten kestävyyskunto on heikentynyt, mutta muilla fyysisen toimintakyvyn osa-alueilla ei ole tapahtunut merkittäviä muutoksia. Istuva elämäntapa ja yksipuolinen liikunta näkyvät myös kehon liikkuvuuden haasteissa.

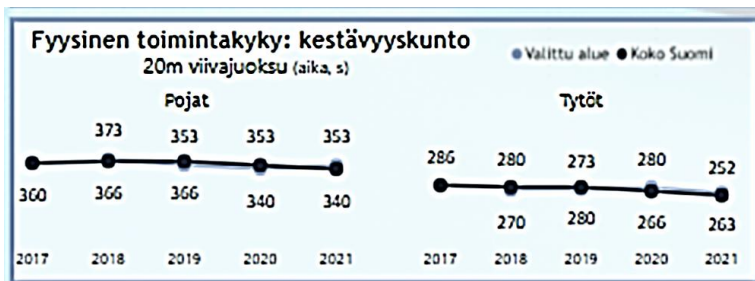
Fyysisen toimintakyvyn Move-mittaukset toteutettiin 5.- ja 8.-luokkalaisille oppilaille syksyllä 2021 osana peruskoulujen liikunnanopetusta. Mittaukset koostuvat kuudesta osiosta, jotka mittaavat kestävyyttä, nopeutta, voimaa, liikkuvuutta ja motorisia perustaitoja sekä havaintomotorisia taitoja. Move-järjestelmän lähtökohtana on kannustaa ja tukea oppilaita huolehtimaan fyysisestä toimintakyvystä.

Fyysisen toimintakyvyn osa-alueita mitattaessa esimerkiksi kestävyyskunnossa kotkalaisilla viidesluokkalaisilla pojilla oli pientä nousua edellisestä vuodesta vuoden 2021 tuloksen ollessa samaa tasoa koko maan lukujen kanssa. Tytöillä oli pientä laskua edellisvuodesta, mutta vuoden 2021 tulos oli silti samalla tasolla koko maan tulosten kanssa.

Kotkassa kahdeksaluokkalaisilla pojilla kestävyyskunnossa oli nousua edellisestä vuodesta ja vuoden 2021 tulokset olivat hieman koko maan lukuja paremmat. Tytöillä oli pientä laskua edellisvuodesta, mutta vuoden 2021 tulos oli silti paremmalla tasolla verrattaessa koko maan tuloksiin. Suunta on ollut positiivinen myös heitto-kiinniottoyhdistelmän osalta kotkalaisilla pojilla. Tytöilläkin tulokset parantuivat vuodesta 2019 tulosten ollessa sama vuonna 2020 ja 2021.

Usein ollaan tyytyväisiä, kun ollaan valtakunnan keskiarvoissa, mutta on tärkeää huomioida, että mediaanitaso on hyvin alhainen. Kestävyyskunto on merkittävin terveystekijä. Se on yksi tutkituimmista terveyteen ja suorituskykyyn liittyvistä tekijöistä lapsilla. Lasten hyvä kestävyyskunto on yhdistetty parantuneeseen sydänterveYTEEN, pienentyneeseen sairastumisriskiin tyypin 2 diabetekseen, parempaan psykososiaaliseen hyvinvointiin ja parempaan koulumenestykseen (Haapala, Lintu ym. 2018, 35–36).

Kotka-Kymin seurakunnan kerhotoiminta

Kotka-Kymin varhaiskasvatuksen kesätoiminnan toteutuneet toimenpiteet vuonna 2021

Kotka-Kymin seurakunnan varhaiskasvatus vei Pop-up -muskarit ja taideprojektit kuntalaisten lähelle leikkipuistoihin ja leikkikentille. Mus-kari- ja taideprojekteja toteutettiin uimarannoilla Santalahdessa ja Mansikkalahdessa sekä Tampsan montulla. Toiminnassa oli mukana ikäryhmät vauvasta ikäihmisiin ja toiminnasta saatiin paljon positiivista palautetta. Kotka - kymin varhaiskasvatuksen kesätoiminta mainosti toimintaansa Facebookissa ja Perhekeskuksen nettisivuilla. Toiminta tapahtui koronaturvallisuus huomioiden kesä-heinäkuun aikana ja keräsi osallistujia 484 henkilöä.

Kotka- Kymin seurakunnassa toteutuneet kerhot ja toiminta 2021

- kouluikäisille ilmaisia kerhoja oli 10 kpl keväällä ja 14 kpl syksyllä.
- Kerholaisia oli keväällä 68 ja syksyllä 130, nuoria kerhonojajia oli yhteensä 49 kpl.
- Kerhotoiminnassa painottuivat seuraavat: liikuntakerhot, kokkikerhot ja muut harrastekerhot.

Covid-19 vaikutukset: erityisesti keväällä 2021 jouduttiin rajaamaan kerho- ja kerholais määrää koronan vuoksi.

Kotkan kaupungin kortaliput uimahalliin alle 30-vuotiaille työttömille

Vuonna 2021 alle 30-vuotiailla työttömällä nuorilla oli mahdollisuus saada ilmaisia uimahallilippuja, joita oli jaossa Kotkan Ohjaamon ja sen verkoston kautta. Tässä kokeilussa Ohjaamopalvelut vastasi toiminnan suunnittelusta ja koordinoinnista sekä sopi yksityiskohdat yhdessä kaupungin liikuntapalveluiden kanssa. Suunnitelmana oli jakaa kortalippu 30:lle työttömälle nuorelle sisältäen lipun myös kaverille eli yhteensä 60 lippua. Työttömyyden kestoa ei oltu rajattu. Tavoitteena oli nuorten työttömien aktivointia liikkumiseen. Suunnitelmista huolimatta lippujen jako ei toteutunut. Covid -19 pandemialla oli tähän suuri vaikutus. Loppuvuodesta 2021 tehtiin päätös toiminnan jatkamisesta. Tulevana vuonna toimintaa tullaan kehittämään edelleen Ohjaamopalveluiden monialaisen ja -ammattillisen työtiimin sekä kaupungin eri yhteistyökumppaneiden kanssa nuorten työttömien aktivoimiseksi.

Puolustusvoimien kutsunnat

Kutsunnat koskevat kaikkia sinä vuonna 18-vuotta täyttäviä miehiä. Ne järjestetään vuosittain kaikissa kunnissa loka-marraskuussa, Kotkassa kutsunnat ovat olleet neljänä päivänä vuosittain. Kotkan kaupungin kutsuntoihin osallistuvat Kotkan Hyvinvoinnin ja terveyden vastualueen (Hyte:n) liikuntahenkilöstö ja EKAMI:n etsivät nuorisotyöntekijät. Kutsuntatilaisuus oli 19.- 22.10.2021, tilaisuudessa tehtiin keuhkoastumustutkimuksia ja puristusvoimamittauksia kutsuntoihin osallistuville, jokaisena päivänä testattavia oli 80. Lisäksi ohjattiin liikuntaneuvontaan ja jaettiin tietoa kunnan liikuntamahdollisuuksista.

Kymenlaakson sosiaali- ja terveysterveyst (Kymsote), ennaltaehkäisevien terveysterveystpalveluiden neuvonta ja ohjaus

Kymsoten lasten, nuorten ja perheiden terveys- ja sosiaalipalvelut. Kymsote on toteuttanut ennaltaehkäisevien terveysterveystpalveluiden neuvontaa ja ohjausta osana perustehtävää. Myös elämäntapaohjaus ja aktivointi terveelliseen elämään on toteutunut osana perustehtävää. Covid-19 pandemia asetti vuonna 2021 toteutukseen haasteita.

1.2 Työikäisten liikkumisen edistäminen (- työikäisten terveellinen ruokavalio ja painonhallinta)

VIP-kortti

VIP-kortti pitkäaikaistyöttömien arkiliikunnan edistämiseen käynnistettiin Kotkassa kokeiluna vuonna 2017. Kokeilua jatkettiin myös vuonna 2021 ja VIP-kortilla tarjottiin mahdollisuus maksuttomiin viikoittaisiin uimahallikäynteihin Kotkan kaupungin uimahalleissa. VIP-kortti on suunnattu yli 300 päivää työmarkkinatukea saaneille, pitkäaikaistyöttömille, jotka ovat Kymsoten Monialaisen työelämäpalvelun asiakkuudessa tai sen piirissä. Kortti myönnettiin Kymsoten Monialaisesta työelämäpalveluista. VIP-kortin tavoitteena on ollut pitkäaikaistyöttömien kokonaisvaltaisen hyvinvoinnin sekä psyykkisen ja fyysisen toimintakyvyn lisääminen. VIP-kortilla on päässyt käyttämään uimahallien ja niiden kuntosalien palveluita. Vuonna 2021 VIP-kortteja jaettiin yhteensä 273 pitkäaikaistyöttömälle. VIP-korttien käyntikertoja uimahalleilla kertyi 740. Uimahallit olivat koronan vuoksi osan vuodesta kiinni, ollen auki ajalla 3.5.—31.12.2021. Asiakaspalaute VIP-korttien suomista mahdollisuuksista hyvinvoinnin edistäjänä oli myönteistä. Joulukuussa 2021 päätettiin hyväksyä pitkäaikaistyöttömien aktivointi liikkumiseen -toiminta kokeiluvuosien jälkeen jatkuvana toimintana tuleville vuosille.

Testausasema

Kyseessä oli Testausaseman kolmas toimintavuosi ja kuluneena vuotena Testausasemalla kävi 391 asiakasta. Erinäisiä fyysisen kunnon testejä suoritettiin yhteensä 789 kappaletta ja lukemat ovat lähes samat kuin vuonna 2020. Asiakkaista 140 oli kuntoilijoita, 130 urheilijoita, 42 pelastusalan henkilökuntaa ja 77 eri hankkeisiin ja projekteihin liittyviä käyntejä. Kahtena edellisenä vuonna Testausasemalla on käynyt keskimäärin 400 asiakasta per vuosi ja erilaisia fyysisen kunnon testejä ja mittauksia on suoritettu noin 800 kappaletta per vuosi. Kuntoliikkuja sekä urheilijoita hakeutuu Testausasemalle laajalti Etelä-Suomen alueelta, joten tämä asiakassegmentti on löytänyt Testausaseman palvelut hyvin. Yhteistyö Etelä-Kymenlaakson urheiluakatemian sekä EKAMI:n kanssa on jatkunut tiiviinä, mahdollistaen paikallisille urheilijoille säännöllisen ja korkealaatuisen kuntotestauksen. Laadukas kuntotestaus asianmukaisine palautteineen ja viitearvoineen antaa valmentajille erinomaisia työkaluja urheilijoiden suorituskyvyn seurantaan ja kehittämiseen. Tämä on ollut osittain vaikuttamassa Kymenlaaksolaisten urheilijoiden SM-menestykseen vuoden 2021 aikana. Yhteistyötä tehtiin Kymenlaakson pelastuslaitoksen kanssa, säännöllistä kuntotestausta henkilöstöilleen tarjosi myös Kymenlaaksolaiset eri yritykset.

Testausasema oli mukana toteuttamassa ”Kotkas Liikuttaa Yhes” -hankkeessa osallistujien hyvinvoinnin testausta, arviointia ja seuranta. Projektissa seurattiin kuuden kuukauden ajan osallistujien eri terveystilastoja, kuten maksimaalinen hapenottokyky, kehonkoostumus, lihasvoimatasot sekä koettu elämänlaatu ja niiden muutoksia ja kehitystä vuoden 2021 aikana. Projektin aikana saatuja tuloksia käytettiin osallistujien harjoittelun tukena, mutta myös hankkeen vaikuttavuuden arviointiin ja palvelujen kehittämiseen tulevaisuudessa. Testausasema on ollut myös mukana Kotkan kaupungin sekä Venäjän federaation yhteisessä ”Russian-Finnish Life Science Park” -hankkeessa.

Testausasema osallistui XAMK:n järjestämien liikuntafysiologian ja biomekaniikan kursseihin liittyviin käytännön laboraatioharjoituksiin tuottamalla XAMK:lle asiantuntijaosaamista, käytännön laboraatioihin osallistui 50 henkilöä. Covid-19 kurittamasta toimintavuodesta huolimatta, syksyn aikana Testausasema pystyi järjestämään myös XAMK:n Terveysalan ja ensihoidon koulutusyksikön ”Liikuntalääketieteen ja valmennuksen opinnot” -kurssiin liittyvät laboraatiojaksot, joihin osallistui 22 henkilöä. Osallistujat koostuivat terveys- ja liikunta-alan ammattilaisista ympäri Suomea. Lisäksi Testausaseman toimintaan kävi tutustumassa eri ryhmiä mm. Haminan lukio (18 henkilöä) ja erilaisia kohderyhmiä (32 henkilöä). Testausasema on myös mukana Euroopan aluekehitysrahaston tukeman ”ESGE” -hankkeen ja XAMK:n yhteistyössä, vastaten e-urheilijoiden fyysisten ominaisuuksien kartoituksesta. Hankkeen mittaukset saatiin suoritettua loppuun joulukuussa 2021. Hankkeeseen liittyvä opinnäyte valmistuu vuoden 2022 aikana. Lisäksi tekeillä on kaksi muuta opinnäytettä, joiden aineistoa voidaan hyödyntää tulevaisuudessa kuntalaisten terveyden edistämiseksi.

Loppuvuodesta Testausasema päätettiin siirtää kaupungin sisäisesti opetustoimen vastuualueelta hyvinvoinnin ja terveyden vastuualueelle. Erityisesti pandemian aiheuttamista vaikutuksista johtuen, Testausaseman kansanterveydellinen merkitys kuntalaisten hyvinvoinnin kannalta tulee lisääntymään terveyden edistämisen osalta.

1.3 Ikäihmisten liikkumisen tukeminen

Kotkan Hyvinvoinnin ja terveyden vastuualueen liikuntaryhmät ikääntyneille

Liikuntaryhmät, ikääntyneet. Hyvinvoinnin ja terveyden vastuualueen ikääntyvien liikunnanohjaus on kohdennettu erityisesti ikäihmisten (joilla ei vielä ole palveluja esim. kotihoito) ennaltaehkäisevien ja kuntouttavien liikuntaryhmien ohjaamiseen. Ikääntyvien liikuntaryhmiin suurin osa asiakkaita ohjautuu Kymsoten Kaatumisseulan kautta. Asiakkaat voivat ohjautua mm. itsenäisesti, Kymsoten palveluiden kautta, järjestöjen kautta tai omaisten ottaessa yhteyttä. Ikääntyvien ryhmiä vuonna 2021 oli 12 ja kokonaiskävijämäärä oli 5550. Ikääntyvien ryhmissä oli esimerkiksi kuntosaliohjausta, kuntojumppaa ja vesijumppaa. Yhteistyötä tehtiin Kymenlaakson sosiaali- ja terveystieteiden (Kymsote) omaishoidon kanssa. Omaishoidon liikuntaryhmät järjestettiin yhteistyössä Kymsoten liikunnanohjaajan kanssa. Lisäksi ikääntyville toteutettiin puistojumppia, piha- ja parvekejumppia sekä uutuutena rollajumppa. Puistojumppien päätöstapahtumassa Arto Tolsa Areenalla oli 278 jumpparia.

Puistojummat, piha- ja parvekejummat ja rollajumppa. Jummat tukevat väestön terveyttä edistämällä työikäisten liikkumista ja tukemalla ikäihmisten liikkumista Hyvinvoiva Kotka -ohjelman tavoitteiden mukaisesti tukeutuen näin Kotkan kaupunkistrategiaan. Vuonna 2021 jumppia toteutettiin kesäkuun alusta syyskuun loppuun saakka. Ohjaamisesta vastuussa oli Kotkan kaupungin hyvinvoinnin ja terveyden vastuualue, liikuntayksikkö ja Kotkas Liikuttaa Yhes -hanke. Koronan vuoksi ohjaajia oli lähes kaikissa jumpissa useampi, näin pystyttiin varmistamaan riittävä turvallisuus- ja etäisyydet jumppareiden välillä. Useamman ohjaajan mukanaolo sai liikkeen näkyvyyden vuoksi hyvää palautetta. Kävijöitä heinäkuussa oli normaalia vähemmän helteiden vuoksi. Jummat oli tarkoitus aloittaa toukokuussa, mutta koronatilanne esti sen. Valtaosa kävijöistä oli kantaväestöön kuuluvia naisia. Vaihtelua kävijöihin toivat satunnaiset koululais-, opiskelija- ja päiväkotiryhmät sekä ohikulkijat. Jumppaajien arvioitu keski-ikä oli 60 - 70 vuotta.

Puistojumppia järjestettiin Karhulan keskuskentällä, Isopuistossa kotkansaarella ja Länsi-Kotkassa Ututien tekonurmikentällä sekä Tiutisen lähiliikuntapaikalla. Käyntejä kesä – syyskuun aikana oli yhteensä 2715. Kotkassa jatkettiin viime vuoden tapaan Kymenlaakson Terveysliikuttajina palkittuja piha- ja parvekejumppia. Piha- ja parvekejumppia ohjattiin neljässä eri paikassa ja käyntejä kertyi yhteensä 568. Uutena toimintana aloitettiin Rollajumppa Isopuistossa. Kohderyhmänä olivat apuvälineillä liikkuvat henkilöt sekä henkilöt, joilla on haasteita tasapainon ja liikkumisen kanssa. Käyntejä kesä – elokuun aikana oli yhteensä 141. Vanhimmat osallistujat olivat yli 90-vuotiaita. Kotkan kaupunki palkitsi piha- ja parvekejumppat Kotkan kuntoliikunnan kehittäjä -palkinnolla, ja Kymli palkitsi piha- parveke ja puistojumppat Kymenlaakson terveysliikuttaja palkinnolla. Kaikista jumpista toteutetun palautekyselyn pohjalta, (vastaajia 102 henkilöä) palaute oli erittäin positiivista.

”Meille vanhuksille toisten näkeminenkin on todella ihanaa, vaikka vain kerran viikossa”

”Puistojumppa on viikon kohokohta näinä aikoina” ”Varsinkin korona-aikana ainoa tapa liikkua ryhmässä. Tapa tavata tuttuja (vaikeaa korona-aikana)”

Liikunnanohjaus vierailuja tehtiin Kotkan Oloneuvokset ry:ssä, Kotka-Kymin seurakunnan useissa ikääntyvien ryhmissä, Kotkan VR:n eläkeläiset yhdistyksessä ja Kotkan Karjalaisseura ry:ssä. Vierailujen yhteydessä toteutettiin ryhmäliikuntaa, ohjausta ja neuvontaa.

KaatumisSeula

Kaatumisseula toimintaa toteutetaan Kymsoten toimintana. Yleisimmät syyt hakeutua KaatumisSeulan palveluiden piiriin ovat tasapaino-ongelmat, huimaus sekä alaraajaheikkous. KaatumisSeulassa pääsee testauttamaan oman kunnon. Testi sisältää laajan ja kattavan kartoituksen omasta kaatumisvaarasta, liikunta- ja toimintakyvystä sekä terveydentilasta. Palvelu on kohdennettu 55+: huonon tasapainon ja/tai alaraajavoiman omaaville henkilöille, joilla on, kaatumistaipumusta tai jokin perussairaus mikä alentaa toimintakykyä. Palvelun tavoitteena on ennaltaehkäistä kaatumisia. Käytössä on työparimalli, jossa työtä tekee fysioterapeutti/terveydenhoitaja. KaatumisSeula on matalan kynnyksen paikka, jossa etsitään asiakkaalle paras mahdollinen ohjaus, apu, neuvo. Kaatumisseulassa tehdään moniammatillista laajaa yhteistyötä esim. Kymsoten, Kotkan kaupungin, Haminan kaupungin, Muistipolin ja kaupungin liikuntatoimen kanssa. Asiakkaalle tehtävässä laaja-alaisessa kartoituksessa huomioidaan myös mielenterveyteen liittyvät asiat. Fyysisen kunnon testien lisäksi jokainen saa halutessaan harjoitus-/liikkumisohjelman sekä omatoimiseen lihasvoimaharjoitteluun jumppa ohjeet heti ensimmäisellä käyntikerralla. Näitä

täydennetään tarpeen mukaan seurantakäynneillä. Toiminta on johdonmukaista ja asiakaan tilannetta seurataan käynnin jälkeen, mikäli hänen saamansa yhteispistemäärä täyttyy. Seurantaan on mahdollista tulla 6kk tai jo 3kk:n jälkeen. Edellisten lisäksi Kaatumisseulan yhtenä tärkeänä tehtävänä on tiedon jakaminen esimerkiksi luustoinfojen ja liikuntaan liittyvien luento- ja infotilaisuuksien muodossa. Työntekijät ovat tarvittaessa myös jalkautuneet kertomaan toiminnasta. Toiminta on asiakkaille maksutonta. Vuonna 2021 kaatumisseulassa kävi asiakkaita 350 henkilöä, lisäksi tuli heidän seuranta-ajat.

Vanhustenviikko

Vuonna 2021 vanhustenviikkoa vietettiin teemalla ” Luonto antaa voimaa – Naturen ger kraft”. Kotkassa vanhustenviikolla 3.- 10.10.2021 eri toimijat järjestivät monipuolista ohjelmaa.

Ulkoilutapahtuma Jokipuistossa. Kostel ry järjesti ulkoilutapahtuman Karhulan Jokipuistossa. Ohjelmassa oli ohjattua seniorijumppaa. Lisäksi Kotkan kaupungin liikuntaneuvoja ja liikunnanohjaaja antoivat vinkkejä liikuntaan ja elämäntapoihin liittyen. Tapahtuman aikana tarjottiin mahdollisuus kokeilla myös sähköpyörää ja testata puristusvoimaa.

Kotkan kaupungin aamukahvit asukaskyselyn äärellä toteutettiin kahtena päivänä. Kotkassa kaupungintalon valtuustosalissa ja Karhulan kaupunginosassa Nuorisotalo Kulmassa. Aamukahveilla käytiin läpi Kotkan käveltävyyyteen liittyvää kyselyä ja keskusteltiin kävelyn olosuhteista eri puolilla kaupunkia.

Digitaalinen Korona-asiointi -työpaja nonstop-periaatteella Kumppanuustalo Viikarissa. Pajassa sai apua mm. oirearvion tekemiseen, koronapassin tallennukseen ja tulostukseen sekä ajanvarauksiin. Paikalle sai tulla itselle sopivaan aikaan. Kumppanuustalolla oli lisäksi kaikille avoin ja maksuton **Luonto antaa voimaa -valokuvanäyttely** koko lokakuun ajan. Näyttelyssä oli esillä Heikki Hyttisen luontokuvia. Näyttelyyn pääsi tutustumaan Viikarin aukiolojen puitteissa.

Korttelikodit. Korttelikodeissa: Naapuri, Alvariska, Muorikka ja Ratikka oli Luontokuvia ja tarinoita kuvien takaa kertomassa Heikki Hyttinen.

Kotka-Kymin seurakunta järjesti vanhustenviikon messun Langinkosken kirkossa. Messun jälkeen oli kirkkokahvit Toivonsalissa. Kymin kirkossa oli yhteisvastuukonsertti "Vippaa mulle viitonen". Konsertissa esiintyi seurakunnan työntekijät. Vapaaehtoisen ohjelmamaksun tuotto meni Yhteisvastuukeräykselle, jolla tuettiin vähävaraisia vanhuksia.

Ulkoilun ilo kuuluu kaikille! Ikäinstituutin Vie vanhus ulos kampanja huipentui torstaina valtakunnalliseen ikäihmisten ulkoilupäivään. Teemana oli: "Ota tavaksi ulkoilla joka päivä. Lyhytkin ulkoilu pihalla tai parvekkeella on hyväksi. Mene itsellesi mieluisiin paikkoihin. Suosi puistoja ja lähimetsiä, koska luonto lievittää stressiä ja rauhoittaa mieltä. Auta ja rohkaise myös läheisiä ja ystäviä ulkoilemaan!" Kotkassa kampanja toteutui erinomaisesti. Mukana olivat muun muassa Palvelutaloyhdistys Koskenrinne ry/Kotona täälläkin -hanke, Kymsote/Citykoti, Hovinsaaren hoivakoti 2, Kymsote/Eskolakoti. Saldona oli 1163 ulkoilua ja ulkoiluja kilometrejä yhteensä 98 km.

Yhdessä Kotikulmilla -hanke

Kotka on mukana Ikäinstituutin Yhdessä Kotikulmilla -hankkeessa. Kotikulmilla-toiminta tarjoaa kaupunkien ja lähiöiden iäkkäille asukkaille iloista yhteistä tekemistä lähellä kotia eli taloyhtiöiden kerhotiloissa, pihoilla ja lähipuistoissa. Hankkeessa on koulutettu erityisesti ikäihmisten taloyhtiöihin vapaaehtoisia TaloTsemppareita, jotka organisoivat yhteistä toimintaa taloyhtiöihin. Aasukkaat suunnittelevat yhdessä mitä haluavat tehdä. Voidaan esim. kahvitella, visailla, pelailla, ulkoilla, laulaa ja pitää nyyttäreitä. Toiminta lisää asukkaiden kokemaa yhteisöllisyyttä ja vähentää merkittävästi yksinäisyyttä. Lisäksi hanke on järjestänyt yhteisiä tapahtumia, esimerkkinä Kotikulmilla -päivä 11/2021 Kotkan Höytypanimolla.

1.4 Kaikki ikäryhmät - terveelliset elämäntavat (liikunta, ravitseminen ja terveellisten elintapojen tukeminen)

Liikunta

Kotkan kaupungin liikuntapalvelut

Kaupungin hallinnoimissa tiloissa ja rakennetuissa ulkoliikuntapaikoissa kuntalaisten ja urheiluseurojen käyttöön luovutetun käyttöajan määrä on yli 65 000 tuntia vuosittain, joissa suurimmassa osassa toteutetaan paikallisten seurojen liikuntatoimintaa arviolta yli 200 valmentajan ja ohjaajan toimesta, jonka ohjauksen arvo arvioidaan yli 30 henkilötyövuodeksi. Vuosittain kaupungin liikuntatiloissa ja -alueilla järjestetään yli 4000 kilpailu- ja ottelutapahtumaa. Kaikista liikuntatilojen käyttöön liittyvistä vuoroista noin 70 % kohdistuu paikallisille seuroille maksuttomana tilojen käyttönä lapsille ja nuorille (yli 40 000 tuntia). Tämän seurojen toimintaan kohdistetun välillisen tuen rahallinen arvo on noin 3,0 M€. Lisäksi seuroille jaetaan suoria toiminta-avustuksia noin 165 000 euron arvosta. Kuntalaisille tarkoitettuja vapaita käyttövuoroja ("höntsävuoroja") jaetaan vuosittain noin 1600 tuntia. Vuosittainen käyntimäärä kaupungin tarjoamissa liikuntatiloissa käsittää 700 000 - 750 000 liikuntakäyntiä vuodessa ja vastaavasti ulkoliikunta-alueilla 800 000 - 850 000 liikuntakäyntiä vuosittain. Vuosittain ohjattuja liikuntaryhmiä järjestetään liikuntapalveluiden toimesta noin 640 tuntia, näistä ohjattua vesiliikuntaa on noin puolet. Muita liikuntaryhmiä järjestetään vuosittain noin 240 tunnin edestä. Lisäksi liikunnanohjaajat toteuttavat henkilökohtaisia kuntosaliohjauksia ja -ohjelmia kuntalaisille 6-12 tuntia viikossa.

Toteutunut toiminta:

- Lasten ja nuorten (kaikille avoimet) liikunnan "höntsävuorot" (n. 1500 tuntia 2021)
- Lähiliikuntapaikat (14 paikkaa), käyttöä on arviolta lähes 100 000 käyntiä/vuosi
- Pienliikuntakentät (8) ja kuntoradat 9 kpl, joista valaistuja reittejä n. 28 km
- Nuoret: junioritoiminnan seuroille maksuttomat harjoitusvuorot (n. 70 % kaikesta käyttöajasta) ja järjestöavustukset juniorityöhön n. 50 000 €
- Uimahallit, kuntosalit, seniorisalit ja vesijumput/liikuntaryhmät (vesijumput n. 380 tuntia/vuosi, liikuntaryhmät n. 260 tuntia/vuosi)

- Kaupungin hallinnoimissa tiloissa ja rakennetuissa ulkoliikuntapaikoissa kuntalaisten ja urheiluseurojen käyttöön luovutetun käyttöajan määrä on yli 44 000 tuntia vuosittain. Lisäksi koulujen saleissa luovutetut iltakäyttötunnit (23 000 tuntia), joissa suurimassa osassa toteutetaan seurojen liikuntatoimintaa arviolta yli 240 valmentajan ja ohjaajan toimesta yhteensä yli 4500 lapselle ja nuorelle. Näistä tuntimääristä noin 70 % on paikallisille seuroille maksutonta tilan käyttöä lapsille ja nuorille. Tunneista puuttuvat lähiliikuntapaikat esim. kuntoradat ja muu lähiliikunta.
- Uimahallipalvelut ovat kuntalaisten käytössä noin 7 000 tuntia vuodessa, joita kuntalaiset käyttävät yli 300 000 käyntikerran verran vuosittain
- Kaupungin ja liikuntapalveluiden liikunnanohjauspalveluita tuotetaan keskimäärin 20 tuntia viikossa (sisältää liikuntaryhmät ja vesijumpat)
- Vuosittainen seurojen toimesta toteutettu liikuntatoiminta kaupungin hallinnoimissa tiloissa vastaa työpanokseltaan n. 32 henkilötyövuotta (laskennalliset vaikutukset ohjaustyön osalta ovat arviolta yli 1,2 milj. euroa).

Huom! Covid-19 pandemian vaikutus vuonna 2021: Toimintavuoden 2021 käyttöön arvioidut liikuntatilojen sulkuvaikutukset olivat –40 %. Uimahallit olivat suljettuina 1.1.-2.5.2021. Ohjatuissa ryhmissä koronarajoitukset vaikuttivat toiminnan järjestämiseen lähes koko vuoden ajan. Koronan aiheuttamia toimintasulkujen vaikutusta lasten ja nuorten liikuntaan ja hyvinvointiin voidaan todentaa vasta vuosien päästä

Kotkan kaupungin liikuntatilat ja -alueet:

Sisäliikuntahallit	3 kpl (Karhuvuoren urheilutalo, Mussalon liikuntahalli, Karhulan liikuntahalli)
Urheiluhalli	1 kpl (Kotkan urheiluhalli)
Sisäliikuntatilat	4 kpl (Jylpyn sali, Savotan toimintakeskus, Savotan liikuntasali, Karhulan kamppailukeskus)
Kuntosalit	7 kpl (Uimala Katariina, Karhulan uimahalli, Mussalon liikuntahalli x 3, Karhuvuoren urheilutalo, Keskuskenttä)
Painonnostosalit	1 kpl (Karhuvuoren urheilutalo)
Seniorisalit	2 kpl (Uimala Katariina, Karhulan uimahalli)
Oheisharjoittelutilat	3 kpl (Kotkan urheiluhalli, Jäähalli, Karhulan liikuntahalli)
Koulujen salit	14 kpl
Jäähallit	2 kpl
Tekonurmikentät isot	4 kpl (Urheilukeskus/AT-areena/Junnukenttä, Keskuskenttä, Kilpinen, Karhuvuori, Mussalo)

Lähiliikuntapaikat	14 kpl
Hiekkakentät	6 kpl
Valaistut kuntoradat	9 kpl, n. 28 km
Hiihtoreitit	5 kpl
Nurmikentät	4 kpl (Keskuskenttä, Metsola, Puistola, Katajainen)
YU-kenttä	1 kpl (Keskuskenttä)
Uimahallit	2 kpl (Katariinan Uimala, Karhulan uimahalli)
Tuetut liikuntatilat	2 kpl (Telinevoimistelu, kiipeily)
Yhtiötetyt	Tennishalli, Keilahalli

Kotkan Hyvinvoinnin ja terveyden vastuualueen liikuntaneuvonta ja sovellettu liikuntaneuvonta

Hyvinvoinnin ja terveyden vastuualueen liikuntatoiminta sisältää **liikuntaneuvonnan, liikunnanohjauksen ja sovelletun liikuntatoiminnan**. Liikunnalla tuetaan kuntalaisten hyvinvointia ja terveyttä. Liikuntatoimintaa on järjestetty kaikenikäisille kuntalaisille ja toiminta on maksutonta. Vastuualueella tarjotaan laaja-alaisesti sovelletun liikunnan kohdennettuja liikuntaryhmiä vaikeavammaisille ja pitkäaikais-sairaille kuntalaisille. Järjestöyhteistyönä liikuntaa ohjaa Kotkansaaren sairaalan tiloissa Sydänyhdistys sydänsairaille ja Kotkan Harraste neuropsykiatrisille lapsille. Parkinson-, Muisti- ja Luustoyhdistyksen kanssa on yhteissopimus, jolloin liikuntaryhmissä terve puoliso tai ystävä saa tulla liikuntaryhmään toimien samalla avustajana. Helmikuun 2021 alusta alkaen vastuualueella oli oppisopimusopiskelija, hän valmistuu heinäkuussa 2022.

Vuoden 2021 aikana sovelletun liikunnan ja liikuntaneuvonnan toimintaa kehitettiin joustavammaksi ja asiakaslähtöisemmäksi, jotta pystyttiin tarjoamaan asiakkaalle palveluita mahdollisimman matalalla kynnyksellä laaja- alaisesti. Kasvava asiakasmäärä ja laajentunut asiakaskunta mahdollistivat uuden määräaikaisen liikuntaneuvojan vakanssin syyskuusta alkaen.

Vastuualueelle saatiin sähköavusteinen polkupyörä asiakkaille, jota asiakkaat saavat päivä lainaan. Polkupyörää on esitelty myös erilaisissa tapahtumissa ja mainostettu yksilö asiakkaille ja liikuntaryhmissä kävijöille. Liikuntaryhmiä ja yksilöasiakkaita voitiin tavata ja järjestää Covid-19 pandemiasta huolimatta terveysturvallisesti. Liikuntaryhmät pidettiin pienryhminä.

Liikuntaneuvonta. Liikuntaneuvonta on tarkoitettu kaikille kotkalaisille ikään ja sukupuoleen katsomatta ja se on maksutonta. Hyvinvoinnin ja terveyden vastuualueen liikuntaneuvoja tekee laaja-alaista yhteistyötä eri toimijoiden kanssa. Aikuisten ryhmissä oli osallistujia mm. Sotek-säätiöstä, Kaakkois-Suomen sosiaalipsykiatrisesta yhdistyksestä (Kakspy), Kotkan Korttelikotiyhdistys ry:stä ja Ammattiopisto Spesiasta sekä Etelä-Kymenlaakson ammattiopistosta (Ekami). Lapsille oli Ensi- ja turvakodin vertaisryhmä vauva- ja pikkulapsiperheille. Edellisten lisäksi toteutettiin myös kaikille avoimia kävelyryhmiä Kotkansaaren ja Karhulan kaupunginosissa. Vuonna 2021 Liikuntaneuvonnan ryhmiä oli 11 ja kokonaiskävijämäärä oli 554. Liikuntaneuvoja järjesti kesäkuussa kokeiluna myös avoimen pihajumpan kerran viikossa Kotkansaaren sairaalan pihalla. Kokeilu toimi hyvin ja osallistujia oli runsaasti. **Yksilöasiakkaat.** Liikuntaneuvonnan yksilöasiakkaita oli 55 henkilöä ja tapaamiskertoja heidän kanssaan toteutui 127. Lisäksi annettiin liikuntaneuvontaa puhelimitse 26 henkilölle.

Sovellettu liikuntaneuvonta. Hyvinvoinnin ja terveyden vastuualueen sovellettu liikunta on tarkoitettu vammaisille ja pitkäaikaissairaille henkilöille ja se on osa kuntouttavaa liikuntaa. Vuonna 2021 Sovelletun liikunnan liikuntaryhmiä oli 15 ryhmää ja kokonaiskävijämäärä oli 4792. Liikuntaryhmiä järjestettiin seuraaville ryhmille: dysfasia-lapsille, neurologisesti sairaille, muistisairaille, kehitysvammaisille aikuisille sekä lapsille, luustoliikuntaa tarvitseville (osteoporoosi ja reuma) ja TULES (esim. lonkka, selkä, polvi leikattuja) vaivoista kärsiville. Lisäksi kokeiluna toteutettiin kesäkuun ajan kesäjumppaa kerran viikossa Kotkansaaren sairaalan pihalla. Kyseinen jumppa oli tarkoitettu kaikille sovelletun liikunnan ryhmissä käyneille henkilöille. Kokeilu sai hyvän suosion.

Soveltavan liikunnan vierailuja ja järjestötapaamisia tehtiin: Parkinson-, Kotkan Muisti-, Reuma- ja Luustoyhdistyksiin. Vierailuilla ja tapaamisilla pidettiin liikuntatuokioita ja luentoja liikunnasta.

Erityisliikuntakortit. Vuonna 2021 liikuntakoordinaattori myönsi vammaisille ja pitkäaikaissairaille erityisliikuntakortteja 137 eri henkilölle. Heille annettiin lisäksi ohjausta liikunnan aloittamisesta ja lajien sopivuudesta.

Tapahtumat.

- Kaupungin Hyvinvoinnin ja terveyden vastuualueen liikuntatoiminta järjesti muistisairaiden ja läheisten ulkoilupäivän Koskipuistossa toukokuussa 2021 yhdessä Kotkan Seudun Muistiyhdistys ry:n kanssa. Tapahtumaan osallistui 50 henkilöä. Lisäksi järjestettiin Kotkan **Avoimen varhaiskasvatuksen liikuntatapahtumia**, yhteistyössä Kotkan kaupungin varhaiskasvatuksen liikuntakoordinaattorin kanssa. Tapahtumia oli Länsi- Kotkassa, Katariinassa ja Karhulassa, jokaisessa yhden kerran ja osallistujia oli yhteensä 107.

- TUL:n piirin **Liikkeelle perheliikunta -tapahtuma** järjestettiin yhteistyössä järjestöjen kanssa syyskuussa Katariinan meripuistossa, osallistujia oli yhteensä 150. Tapahtumassa Hyvinvoinnin ja terveyden vastuualueen liikuntatiimi oli mukana omalta osaltaan järjestämässä liikuntaa ja markkinoimassa vastuualueen liikuntatoimintaa.
- **Liikkujan viikon** toritapahtumassa syyskuussa esiteltiin sähköavusteista polkupyörää, kaupunkipyöriä ja sähköpotkulautoja Karhulan torilla. Tapahtumassa tehtiin lisäksi puristusvoimamittauksia ja jaettiin tietoa Hyvinvoinnin- ja terveyden vastuualueen liikuntatoiminnasta. Osallistujia oli noin 250 henkilöä.
- Liikuntaneuvoja oli mukana myös Kotka-Kymin seurakunnan **Vauvanpäivässä** syksyllä 2021.
- **Kostel:n liikuntatapahtuma Jokipuistossa** lokakuussa (osallistujia 50). Liikuntaneuvoja ja liikunnanohjaaja olivat mukana tapahtumassa tekemässä puristusvoimamittauksia, esittelemässä sähköavusteista polkupyörää ja jakamassa tietoa Hyvinvoinnin- ja terveyden vastuualueen liikuntatoiminnasta.
- **Etelä- Kymenlaakson perhekeskuksen järjestämä perheiden tapahtuma Länsi- Kotkassa** (80 osallistujaa). Liikuntaneuvoja jakoi tapahtumassa tietoa Hyvinvoinnin- ja terveyden vastuualueen liikuntatoiminnasta.
- Koulujen syyslomaviikolla liikuntaneuvoja ja liikuntaneuvojaopiskelija järjestivät alakoulu ikäisten lasten liikunnallisen päiväleirin maanantaista torstaihin. Leirille osallistui 20 osallistujaa jokaisena päivänä.
- Kotkan kaupungin henkilöstöpalveluiden järjestämään **henkilökunnan perhepäivää Vellamossa** marraskuussa osallistujia oli 250. Tapahtumassa liikuntakoordinaattori ja oppisopimusopiskelija tekivät puristusvoimamittauksia ja reisilihas testejä sekä jakoivat tietoa Hyvinvoinnin- ja terveyden vastuualueen liikuntatoiminnasta.

Kotkan kaupungin maahanmuuttajapalvelut

Maahanmuuttajapalveluiden toiminnasta on kerrottu tarkemmin otsikon 2. Asukkaiden osallistuminen ja vaikuttaminen sekä viestintä -otsikon alla.

Toteutuneet liikuntaryhmät 2021

- Kaksi liikuntaryhmää maahanmuuttajille (18-35 v)
- Yksi liikuntaryhmä hybridinuorille (alle 18 v)
- Kaksi liikuntaryhmää Kotkas Liikuttaa Yhes -hankkeelle (ikäntyneet)

Kirjastopalvelut liikunnan edistäjänä

Kotkan kaupungin kirjastopalvelut tukevat kaiken ikäisten liikunnallista elämäntapaa. Kirjastossa on tarjolla runsas valikoima erilaisia lainattavia liikunta- ja urheiluvälineitä.

Kotkas Liikuttaa Yhes -hanke

Kotkas Liikuttaa Yhes -hanke on Kotkan kaupungin ja aluehallintoviraston veikkausvoittovaroista rahoittama hanke, jonka tarkoituksena on lisätä väestön liikkumista ja hyvinvointia järjestämällä kaiken ikäisille avoimia, maksuttomia matalan kynnyksen liikuntakerhoja, lajitutustumisia ja erilaisia liikuntatapahtumia yhteistyössä urheiluseurojen ja yhdistysten kanssa. Hanketta toteuttaa Monikulttuurinen toimintakeskus Mylly. Toiminta mahdollistaa liikunnan harrastamisen sosiaalisesta taustasta tai varallisuudesta riippumatta. Kohderyhmänä ovat maahanmuuttajat sekä kantaväestö. Hanke kannusti omatoimiseen liikkumiseen esimerkiksi osallistumalla omalla joukkueella leikkimieliseen pyöräilyn Kilometrikisaan sekä kävelykilometrikisaan. Hanke tarjosi lisäksi toimintaa erilaisissa liikuntaryhmissä.

Leikkimielisessä pyöräilyn kilometrikisassa 1.5-22.9.2021 Kotkas Liikuttaa Yhes -joukkue polki yhteensä 31 804,4 kilometriä ja pyöräilypäiviä tuli keskimäärin 43/hlö. Sijoitus oli 121/236 ja sähköpyöräsarjassa 44/1308.

Kävelykilometrikisassa 1.5-31.10.2021 Kotkas Liikuttaa Yhes -joukkue käveli yhteensä 21 232,6 kilometriä eli keskimäärin 684,9 km/hlö, joukkueen sijoituksen ollessa 7/72.

Terveellisten ruokailutottumusten edistäminen

Kymijoen Ravintopalvelut

Kymijoen Ravintopalvelut tarjosi monipuolisissa palveluissa hyvinvointia ravinnosta maukkaan ruoan muodossa elämän eri vaiheissa ravitsemussuosituksia noudattaen. Kymijoen Ravintopalveluissa päivitettiin alueellinen päiväkotien ja koulujen Ravitsemuskäsikirja 18.8.2021. Kirja sisältää tietoa lasten ja nuorten ravitsemuksesta, päiväkodeissa ja kouluissa tarjottavien aterioiden sisällöstä, erityisruokavalioista sekä yhdessä päiväkotien, koulujen, neuvolan ja kouluterveydenhuollon kanssa määritellyt erityisruokavalioiden selvittämisen toimintamallit. Kymijoen Ravintopalvelut ovat mm. seuraavilla tavoilla edistäneet eri-ikäisten terveellisiä ruokailutottumuksia:

Varhaiskasvatus. varhaiskasvatuksessa tarjottavilla aterioilla suositettiin kotimaisia vihanneksia, juureksia, viljaa, perunaa ja broileria. Lisäksi kiinnitettiin huomiota ruokahävikin minimoimiseen kaikissa ruoan valmistuksen ja tarjoamisen vaiheissa. Ravitsemussuositukset täyttävät ateriakokonaisuudet olivat suurelta osin sydänmerkkiaterioita, joissa rasvan laatu sekä suolan ja kuidun määrä täyttivät myös sydänliiton asettamat sydänmerkkikriteerit. Päiväkotiruokailussa huomioitiin erityisruokavaliot, joiden edellytyksenä olivat terveydelliset syyt, eettiset valinnat, tai uskontoon liittyvä syyt. Palautetta otettiin vastaan päivittäin sekä suullisesti, että sähköisten palautekanavien kautta. Päiväkodin tilaaja-asiakkaat arvioivat toimintaa vuosittain toteutettavien laadunarviointien kautta. Ravintopalveluiden ja varhaiskasvatuksen ammattilaisista koostuva moniammatillisessa palveluraadin kokoontumisessa sovittiin kehittämiskohteista ja seurannasta. Vuoden aikana tarjottiin päiväkodeille kaksi kertaa mahdollisuus tilata terveellisistä ruoka-aineista koostuvia maistelupaketteja, joiden sisältämien tehtävien avulla lapset pääsivät tutustumaan ruoka-aineisiin kaikin aistein. Kymijoen ravintopalvelut uusivat varhaiskasvatuksen perheille tarjotettua esitettä. Lisäksi ravintopalvelut kehittivät ravitsemuskoulutusta esim. hyödynnettäväksi vanhempainilloissa. Varhaiskasvatusalueittain toteutui lasten toiveruokapäivät ja aamupaloja kehitettiin monipuolisemmiksi. Ravintopalvelut valitsivat palveluraatiin vanhempaidustajan, joka aloittaa raadissa vuonna 2022. Varhaiskasvatuksen yksiköt tilasivat ravintopalveluiden maistelupaketteja mm. sadonkorjuuteemaan liittyen.

Koulu- ja opiskelijaruokailu: Ruokailussa noudatetaan valtakunnallisia kouluruokailusuosituksia koululounaissa ja iltapäivän välipaloissa. Kymijoen ravintopalveluissa kehitettiin uutta maistuvaa kasvisruokareseptiikkaa. Oppilasravintoloiden linjastoissa tarjottiin elokuusta 2021 alkaen kasvisruoka ensimmäisenä vaihtoehtona ennen ns. perusruokaa. Oppilaita kannustetaan osallistumaan kouluruokailun ja etenkin ruokailuhetkien suunnitteluun, toteuttamiseen ja arviointiin, MAKU –raadissa on vuosittain vaihtuva oppilasedustus. Tämä oppilaista koostuva makuraati kokoontui kaksi kertaa vuodessa. Raadissa nuoret pääsivät osallistumaan ruokien tuotekehitykseen maistelemalla tuotekehityksen uutuuksia ja antamalla niistä palautetta. Lisäksi on Toiveruokapäivät, joita järjestetään vuoden aikana sekä Moniammatillinen palveluraati ja Kotkan opiston kurssit. Etäopetuksen aikana toteutettiin ruuan ja ateriapakettien jakelu.

Hoiva- ja potilasruokailu: hoiva- ja potilasruokailussa painopiste oli terveyttä edistävässä ja sairauden hoitoon sopivassa ruokavaliossa. Perusruokavalion lisäksi tarjottiin kattavasti erityisruokavalioita asiakkaiden tarpeiden ja toiveiden mukaisesti. Erityisesti huomiota kiinnitettiin riittävään energian ja proteiinin määrään. Näiden lisäksi yleisesti seurattiin lisäksi ravitsemussuositusten toteutumista ruokalistailla (ravintoainelaskelmat, sydänmerkkiaterioiden määrää ruokalistailla sekä punaisen lihan ja kasvisruokien määrää ruokalistailla).

Ekamin aamupuuro

Kouluterveyskyselyn (2021) tulokset osoittivat, että hyvin harva opiskelija syö aamupalaa ennen kouluun tuloa. Kyselyn mukaan ammatillisen oppilaitoksen 1. - 2. vuoden opiskelijoista 50,7% (v 2019 58,3 %) ei syö aamupalaa joka arkiaamu. Kotkan-Haminan seudun koulutuskuntayhtymä (Ekami) tarjosi ilmaista aamupuuroa toisen asteen opiskelijoille. Aamupuuroa tarjottiin syyslukukauden, 1.9.2021 alkaen ja se oli tarjolla opiskelijoille, joille kuuluu maksuton lounas. Puuroa oli tarjolla kaikilla Ekamin neljällä kampuksella Kotkassa ja Haminassa yhteensä n. 1800 opiskelijalle. Jääkö tämä pysyväksi toimintamalliksi päätettiin ratkaista myöhemmin. Puuron tarkoitus oli auttaa opiskelijoita jaksamaan paremmin koulupäivän aikana.

Kotka-Kymin Seurakunta - terveellisten ruokailutottumusten edistäminen

Meijän keittiö on Kotka-Kymin seurakunnan järjestämä kaikille avoin iltaruokailu keskiviikkoisin Langinkosken kirkon Toivonsalissa. Tarjolla on tavallista laktoositonta kotiruokaa, myös kasvisruokailijat, gluteiinittomat, maidottomat ja vegaaniset ruokavaliot on huomioitu. Meijän keittiö on lähtenyt alun perin ajatuksesta, jossa haluttiin helpottaa erityisesti perheiden arkiruokailua ja mennä yhtenä iltana viikossa

syömään helposti kotiruokaa valmiiseen pöytään. Yhdessä syömisen on todettu edistävän terveyttä ja ehkäisevä syrjäytymistä. Seurakunta on halunnut tässä asiassa olla mukana edistämässä asioita. Meijän keittiössä vuonna 2021 oli 991 kävijää.

Arkiruokailu. Kotka-Kymin seurakunta järjestää kaksi kaikille avointa lounasta viikossa Karhulan seurakuntakeskuksessa ja Kotkansaaren seurakuntakeskuksessa. Arkiruokailussa ruoka on terveellistä ja monipuolista kotiruokaa. Arkiruokailuissa vuonna 2021 oli 1376 kävijää.

Kymenlaakson Ensi- ja turvakotiyhdistys ry

Päiväryhmä Untuvan asiakkaat (viisi vauvaa ja viisi äitiä) on mukana Yhteisillä ruokailuilla elämänvoimaa vauvaperheille -hankkeeseen, jossa päämääränä on vahvistaa haasteellisessa elämäntilanteessa olevien sosiaaliekonomisesti vähävaraisten vauvaperheiden hyvinvointia ja toimijuutta sekä muuttaa perheiden arkiruokailua paremmaksi ravitsemuksen sekä ekologisuuden osalta. Hanke käynnistyi 2021 ja päättyi 2022. Hankkeeseen liittyen Ensi- ja turvakotien liitto (ETKL), Itsenäisyyden juhluvuoden lastensäätiö (ITLA) sekä Tampereen yliopisto tekee tutkimusta, miten kahden menetelmän, ETKL:n vauvaperheiden päiväryhmätoiminnan ja [Vennerin](#) ruokareseptikonseptin, yhdistäminen sopii vauvaperheiden tarpeisiin. Hankkeeseen osallistuu 11 päiväryhmää ympäri Suomen. Hankkeen tavoitteena on, että vauvaperheiden vanhempien kasvisten tuntemus ja käyttö lisääntyvät päiväryhmän aikana. Perheet saavat yhteisiä kokemuksia yhdessä ruokailuista ja yhteenkuuluvuuden vaikutuksista. Uusien taitojen karttuessa myös vanhempien itsetunto ja perheiden hyvinvointi vahvistuvat. Käytännössä tämä tarkoittaa sitä, että jokainen perhe saa ruokalaatikon kerran kuukaudessa toimitettuna kotiinsa. Laatikko sisältää reseptit ja ruuan laittoa harjoitellaan yhdessä päiväryhmässä joka toinen keskiviikko, kun päiväryhmän oma ruokalaatikko saapuu. Päiväryhmän työntekijä on asiakkaiden apuna ruuan laitossa. Asiakkaiden kertomuksista päätellen projekti on lisännyt perheiden kasvisten käyttöä ja joitakin uusia keittotaitojakin oli saatu. Tunnelma yhteiskokailuissa oli ryhmän yhteishenkeä nostattava ja mukava hetki päivässä.

Terveelliset elintavat ja neuvonta

Elma ja alueellinen elintapaneuvonta

Sote-rakenneuudistushanke: Monitoimialaisten yhdyspintojen kehittämishanke - Elintapaohjauksen palvelupolkujen kehittäminen.

Elma elintapaohjaus. Alueellisen hyvinvointikertomuksen yhtenä painopisteenä on, että Kymenlaakson asukkailla on mahdollisuus terveellisiin elintapoihin ja hyvään mielenterveyteen. Alueellinen elintapaneuvonnan työryhmässä on mukana: Kymsote (kehittämispäällikkö, terveys- ja hyvinvointipisteiden henkilöstöä, ravitsemusterapeutteja, fysioterapeutteja, hammashuolto), kuntien liikuntakoordinaattorit ja Kymenlaakson Liikunta ry (Kymli). Ryhmä kokoontui säännöllisesti lisäten eri toimijoiden välistä tiedonkulkua eri palveluista. Yhteistyön tuloksena toteutetut alueellisen elintapaneuvonnan [Elma elintapaohjauksen](#) nettisivut lanseerattiin käyttöön. Elma on uusi palvelu, joka on tukena kokonaisvaltaiseen hyvinvointiin liittyvissä asioissa. Elma opastaa, tarjoaa testausta ja tietoa sekä ohjaa tarvittaessa ottamaan yhteyttä ammattilaiseen. Elma on tukena seuraavissa asioissa: ravitsemus ja painonhallinta, unen lääkkeetön hoito, liikunta ja liikuntamahdollisuudet Kymenlaaksossa, mielen hyvinvointi ja päihteetön elämä. Elintapaohjaus on tarkoitettu erityisesti 18-65 -vuotiaille terveytensä kannalta riittämättömästi liikkuville, tyypin 2 diabeteksen riskitasoon kuuluville tai kun BMI (painoindeksi) on 30 tai enemmän. Jatkossa on suunnitteilla lisätä kyseiselle nettisivulle myös Kulttuuripalvelutarjotin.

Diabeteksen ehkäisy

Diabetes on sairaus, joka hoitamattomana aiheuttaa mittavia kustannuksia. Diabetesta sairastavien elämänlaatua ja työkykyä voidaan tukea laadukkaalla hoidolla ja hyvällä omahoidon tuella. Kotkassa diabetesta sairastavien edunvalvojana toimii [Kotkan Seudun Diabetes ry.](#), jonka toimialue on Kotka-Pyhtää. Yhdistyksessä on jäseninä pienistä lapsista ikäihmisiin.

Aivoterveyden edistäminen ja muistisairauksien varhainen tunnistaminen

Muistisairauksien asiantuntija- ja tukikeskus Kymenlaakson Muistiluotsi

[Kymenlaakson Muistiluotsi](#) tukee muistisairaana sekä omaisten ja läheisten arjessa selviytymistä. Tätä tukea tarjotaan antamalla ohjausta ja neuvontaa, jakamalla tietoa sekä järjestämällä vertaistukiryhmiä. Toiminnan keskeiset osa-alueet ovat asiakastyö, vapaaehtoistointi ja vaikuttaminen ja verkottuminen. Muistiluotsista saa maksutonta ohjausta ja neuvontaa aivoterveys- ja muistiasioissa, muistitutkimuksiin hakeutumisessa sekä tietoa kuntoutuksesta ja sosiaali- ja oikeusturvasta. Muistiluotsit järjestävät tilaisuuksia, joissa voi vaihtaa ajatuksia muiden samassa tilanteessa olevien kanssa ja mahdollisuuksia osallistua ja vaikuttaa sekä tuoda esille muistisairaiden tarpeita. Muistiluotsi ohjaa myös opiskelijoita. Erilaisia ryhmiä järjestetään muistisairautta sairastaville ja heidän läheisilleen.

Kotkan seudun muistiyhdistys

[Kotkan Seudun muistiyhdistys ry](#) neuvoo ja ohjaa muistisairauden aiheuttamissa kysymyksissä. Tietoa saa esim. muistioireista, -sairauksista tai – palveluista muistitutkimuksista ja yhteystiedoista, muistipotilaiden ja heidän omaistensa kuntakohtaisista sekä yksityisistä palveluista, sosiaaliturvaa koskevista asioista, oikeuksista tutkimuksen, hoitoon tai kuntoutuksen.

2. ASUKKAIDEN OSALLISTUMINEN JA VAIKUTTAMINEN SEKÄ VIESTINTÄ

Osallistuminen on väylä osallisuuden kokemiseen. Mahdollisuus vaikuttaa omaa elämää koskeviin asioihin on olennainen osa yhteiskunnallista osallistumista ja kiinnittymistä yhteisöön. Ihmisen sosioekonomisella asemalla sekä koulutustasolla on selkeä yhteys osallistumisasiaktiivisuuteen. Työ on yksi tärkeimmistä yhteisöllisen osallistumisen muodoista. Työ määrittelee ihmisen asemaa, identiteettiä ja paikkaa yhteiskunnassa. Yksilön jääminen työelämän ulkopuolelle rajaa pois normaalit siteet työyhteisöön ja sitä kautta myös yhteiskuntaan. Pitkäkestoinen työttömyys saattaa johtaa sosiaaliseen syrjäytymiseen ja vaikuttaa hyvinvointiin ja terveyteen. Haavoittuvimpia ryhmiä syrjinnän ja ennakkoluulojen kohtaamiselle ovat vähemmistöryhmät esimerkiksi vammaiset tai eri kieli- ja kulttuuritaustaiset. (THL.)

2.1 Osallisuuden koordinointi Kotkan kaupungissa

Osallisuusohjelma

Osallisuuden koordinointi on toiminut aktiivisesti kuntalaisten osallisuuden tukemiseksi laajan verkostoyhteistyön avulla. Kotkan kaupungin ensimmäinen osallisuusohjelma vuosille 2021-2025 hyväksyttiin valtuustossa joulukuussa 2020 ja vuonna 2021 ohjelmaa alettiin aktiivisesti jalkauttamaan. Osallisuusohjelmassa kuvataan nykyiset käytännöt ja toimintamallit eri vastuualueilla sekä tuodaan esille uusia toimenpiteitä kuntalaisten osallisuuden vahvistamiseksi. Toimenpidesuunnitelma 2021 vietiin kaupunginhallituksen käsiteltäväksi alkuvuodesta. Eri vastuualueiden edustajista koostuva Avoin hallinto ja osallisuus -työryhmä kokoontui säännöllisesti ja käsitteli osallisuusohjelman toimeenpanon etenemistä.

Osallistuva budjetointi

Osallistuvan budjetoinnin kokeilun valmistelu aloitettiin heti tammikuussa ja ideointivaihe saatiin käyntiin maaliskuussa. Aukkaat päättivät mihin kaupungin neljän alueen (Karhula, Länsi-Kotka, Kotkansaari-Hovinsaari ja Koko Kotka) 15 000 euron budjetit käytettiin. Kuntalaiset jättivät lähes 300 ideaa, joista työpajoissa jatkojalostettiin yhteistoiminnallisesti yhteensä 33 äänestys ehdotusta neljälle alueelle. Kesäkuussa lähes 2 200 äänestäjää antoi 11 069 ääntä. Toteutukseen äänestettiin yhteensä 13 projektia, joista 11 saatiin toteutettua vuoden 2021 aikana. Kokeilusta saatiin erittäin hyvää palautetta kuntalaisilta. Vaikuttamismahdollisuuksiensa koki parantuneen 80% vastaajista (n=80). Vastaajista 94% :n mielestä osallistuvaa budjetointia tulisi tehdä jatkossakin.

Kestävän liikkumisen ohjelma

Kestävän liikkumisen ohjelmaan liittyvä (Kotkan käveltävyyyden kehittämissuunnitelma) Kotkan upean elinympäristön asukasraati käynnistyi keväällä 2021 hakuprosessilla, jonka tuloksena 11 vapaaehtoista raatilaista aloitti työskentelyn toukokuussa. Raadin jäsenet edustivat hyvin kaupungin eri osia, eri ikäryhmiä, eri sukupuolia ja lisäksi raatiin saatiin mukaan eri tavoin kävely-ympäristössä liikkuvia (myös apuvälineillä liikkuvia). Raatityöskentelyn tavoitteena oli tuoda kuntalaisen ja palvelun käyttäjän näkökulmaa käveltävyyyden kehittämissuunnitelman tekemiseen, syventää osallisuuden vaikuttavuutta ja laajentaa kaupunkiympäristön kehittämiskysymyksiin liittyvää keskustelua ja erilaisten näkökulmien esille tuleamista.

Asukasraadit ja kyliin jalkautuminen

Asukasraadin tapaamisia järjestettiin touko-marraskuussa kuusi kertaa. Raadin jäsenet tekivät aktiivisesti annettuja tapaamisten ennakotehtäviä mm. kävely-ympäristön havainnointiin liittyen. Tapaamisissa alustettiin mm. Karhulan keskustan liikenteen ja yleisten alueiden suunnitelmista sekä Merituulentien yleissuunnitelmasta. Aiheiden valinnassa huomioitiin niiden ajankohtaisuus ja raatilaisten aito vaikuttamismahdollisuus sekä merkitys varsinaisen käveltävyyden kehittämissuunnitelman laatimiseen. Tapaamisissa raati kävi läpi myös käveltävyyden asukaskyselyn tuloksia ja toi esille omia näkemyksiään. Ensimmäisessä päättäjätapaamisessa tavoite oli saada luottamushenkilöjohdon kautta tietoa eteenpäin päätöksenteon tueksi kuntalaisten näkemyksistä siitä, kuinka kaupunkia voitaisiin kehittää kohti käveltyvää Kotkaa. Asukasraati järjesti syyskuussa Euroopan liikkujan viikon tempauksen Karhulan torilla. Kotkan puistotoimella oli syksyllä osallisuutta edistävä projekti, jossa yhteisöille ja ryhmille jaettiin kukkasipuleita eri puolille Kotkaa istutettavaksi. Asukasraadin toimesta istutettiin 750 kukkasipulia Karhulaan. Kaupungin työntekijöiden ja luottamushenkilöiden jalkautumista kyliin yhteistyössä kyläyhdistysten ja Kymenlaakson kylät ry:n kanssa jatkettiin syksyllä Tiutisissa, Jäppilässä ja Sunilassa Kylässä Kotkassa -tilaisuuksissa. Palaute tilaisuuksista oli positiivista ja monia asukkaiden tilaisuuksissa esiin nostamia kehityskohteita päästiin viemään eteenpäin jo vuoden 2021 aikana.

Vapaaehtoistoiminta

Vapaaehtoistoiminta ja järjestöyhteistyö kuuluivat olennaisena osana osallisuuden koordinointiin myös vuonna 2021 ja yhteistyötä on tehty koronapandemian rajoitukset huomioiden. Vapaaehtoisten virkistys- ja koulutustoimintaa ei pystytty järjestämään, mutta vapaaehtoisia on muistettu muilla tavoin. Marraskuussa eri organisaatioissa toimiville 200:lle ikäihmisten vapaaehtoiselle lähetettiin kaupungin muistaminen. Eri organisaatioiden vapaaehtoistoiminnasta vastaavista koostuva Valikko-ryhmä -vapaaehtoistoiminnan verkosto kokoon-tui aktiivisesti. Verkostoyhteistyö mahdollisti syksyllä tukihenkilövapaaehtoisuuden tilaisuuden järjestämisen Yhteisötila Messissä. Kaupungin koordinoimana vapaaehtoistoimintaa on ollut mm. digitutorit ja kirjakuriirit kirjastolla, ikäihmisten parissa työskentelevät vapaaehtoiset hyvinvoinnin ja terveyden vastualueella ja liikkuvan nuorisotyön Walkers-vapaaehtoiset. Lisäksi Kotka on mukana Ikäinstituutin Yhdessä kotikulmilla- hankkeessa ja osatoteuttajana Kakspy ry:n Yhes eteenpäin -itsemurhien ehkäisyhankkeessa erityisesti vapaaehtoistoiminnan kehittämisen näkökulmasta.

Osallisuuskoulutukset

Vastuualuekohtaiset osallisuuskoulutukset aloitettiin maahanmuuttajapalveluiden koulutuksilla (2 kpl). Tarkoitus on jatkaa osallisuuskoulutuksia vuonna 2022 eri vastuualueille, jotta osallisuusohjelma tulisi tutuksi koko henkilöstölle ja osallisuuden toteuttamisen periaatteet saataisiin luontevaksi osaksi kaupungin toimintaa.

Esteettömyyden edistäminen

Esteettömyyden edistäminen on tärkeä osa osallisuuden mahdollistamista yhä useammalle kuntalaiselle. Kaupunginhallituksen asettama Esteetön Kotka -työryhmä toimi aktiivisesti esteettömyyden kehittämiseksi valtuustokauden loppuun asti. Osallisuuskoordinaattori toimi alkuvuodesta 2021 lähtien työryhmän sihteerinä. Vammaisneuvosto päätti loppuvuodesta 2021 esittää kaupunginhallitukselle esteettömyystyöryhmän perustamista myös kuluvalle valtuustokaudelle ja uusi työryhmä aloittaa työskentelyn helmikuussa 2022.

Maakunnallinen osallisuuden kehittäminen

Kotkan kaupunki on osallistunut aktiivisesti myös maakunnalliseen osallisuuden kehittämiseen. Osallisuuskoordinaattori on aktiivisesti mukana Kymenlaakson digitukihankkeen verkostotyössä, syksystä lähtien osallistui myös maakunnallisen järjestöjen neuvottelukunnan valmisteluun ja toimii Kymenlaakson alueellisen osallisuustyöryhmän puheenjohtajana.

2.2 Osallisuuden edistäminen eri ikäiset ja eri ryhmät huomioiden

Kotkan kaupunki, opetustoimi - osallisuuden edistäminen

Opetustoimessa osallisuutta edistettiin seuraavin keinoin:

- Osallistava arki ja toimintakulttuuri
- Oppilaskunnat, vanhempainyhdistykset ja –toimikunnat
- Erilaiset teema- ja muut dialogit yksittäisille opiskelijoille, ryhmille ja luokille kouluissa sekä oppilaitoksissa mm. osana Unicefin lapsiystävällinen kunta –prosessia sekä huoltajailtoja. Toteutuksia oli myös Teamsissa. Osallistujia yhteensä n. 350.

Lapsiystävällinen kunta -toimintamallin valmistelu ja eteneminen

Kotkan kaupunki hakee UNICEF:in Lapsiystävällinen kunta -sertifikaattia. Yhteinen työskentely kaupungin toimijoiden, päätöksentekijöiden, yhteistyökumppaneiden, lasten, lapsiperheiden ja nuorten kanssa alkoi syksyllä 2020 ja kestää kaksi vuotta. Etenemissuunnitelma on laadittu ja nykytilan kartoitusta on jatkettu teemojen mukaisesti. Vuonna 2021 on toteutettu lasten ja nuorten kuulemiset dialogisella menetelmällä. Tavoitteena on Lapsiystävällinen kunta -tunnustus.

Kotkan kaupunki, varhaiskasvatus - osallisuuden edistäminen

Varhaiskasvatuksen asiakaskysely ja kehittävä arviointi toteutuivat keväällä 2021. Kyselyyn vastasi 402 huoltajaa, mikä on 19,8% varhaiskasvatuksen huoltajista. Kyselyn keskiarvoksi muodostui 4,4/5. Kehittävässä arvioinnissa varhaiskasvatuksen lapset ja huoltajat sekä henkilöstö arvioivat aikuisten ja lasten välistä vuorovaikutusta. Erityisesti sensitiivisyyttä, myönteisyyttä, vastavuoroisuutta, toimijuuden ja osallisuuden toteutumista sekä aloitteisiin vastaamista. Arviointikeinoja olivat lapsiryhmäkeskustelut, yksiköiden eteiskyselyt sekä forms-lomakekyselyt. Arvioinnin tukena lapsilla oli mm. hymynaamasymbolit. Kysymysten selkokieliisyyteen kiinnitettiin erityistä huomiota ja ymmärtämistä tuettiin kuvituksen avulla. Jotkut yksiköt järjestivät vanhempainiltoja verkossa ja joitakin ulkoilutapahtumia toteutui mm. perhepäivähoidon tapahtumat. Varhaiskasvatuksen viestinnän kokonaisuus täsmentyi vuosisuunnittelun käynnistymisen myötä. Lisäksi viestinnästä tuli säännönmukaisempaa esim. kuukauden blogiteksti, myös esteettömyyteen kiinnitettiin erityistä huomiota.

Lasten osallisuus on varhaiskasvatuksen toimintakulttuurin tavoite, joka ohjaa toteutuvaa varhaiskasvatusta. Osallisuuden käytännön toteutumista on kuvattu varhaiskasvatuksen ja yksiköiden suunnitelmissa. Keskustelu sen toteutumisesta elää varhaiskasvatuksen arjessa.

Covid-19 vaikutukset. Huoltajien liikkumista yksiköiden sisätiloissa rajoitettiin. Asiakkaille suuntautuva terveysturvallinen viestintä oli jatkuvaa. Varhaiskasvatus toteutti myös perhekohtaista tiedottamista. Hetkittäin karanteenit vaikuttivat lasten varhaiskasvatukseen osallistumiseen. Lisäksi sijaispula lisäsi järjestelytyötä turvallisuuden ja lakisääteisyyden toteutumiseksi varhaiskasvatuksessa.

Kotkan kaupungin liikuntapalvelut, osallisuuden edistäminen

Toteutetut ja käytössä olevat toimenpiteet osallisuuden edistämiseksi vuonna 2021

- Seurojen yhteistapaaminen
- Seurayhteistyötä toteutetaan niin markkinointiyhteistyön kuin myös palvelusopimusyhteistyön muodossa niin uimahalleissa kuin myös liikunta-alueilla. Palveluita tuotetaan erillisten yhteistyösopimusten mukaisesti, esimerkiksi kassapalveluita, markkinointia, liikunta-alueiden valvontaa ja ylläpitoa sekä ohjauspalveluita.
- Kuntalaiskyselyt liikuntainvestoinnista. Kotkan kaupungin liikuntapalvelut järjesti kolme kuntalaiskyselyä syksyllä 2021 koskien uuden uimahallin tila- ja palvelutarjontaa, Arto Tolsa -areenan kehittämistä sekä kuntoportaiden sijaintia ja ominaisuuksia. Vastauksia kyselyihin saatiin yhteensä 2431 kappaletta.

Maahanmuuttajapalvelut osallisuuden edistäjänä

Kaupungin maahanmuuttopalveluihin kuuluvat kotoutumisen koordinointi, seudulliset palvelut, Kotkan tulkkikeskus, Kotkan hybridiyksikkö ja Kotkan vastaanottokeskus. Kotoutumisen koordinointi vastaa maahanmuuton hallinnosta kaupungissa ja hakee valtiolta laskennalliset kuntakorvaukset pakolaisista. Kotoutumisen koordinointi tarjoaa myös sosiaaliohjausta maahanmuuttajille maahanmuuttoprosessin eri vaiheessa. Asiakkaille annettiin tukea ja ohjausta sosiaalietuuksiin, haastaviin perhetilanteisiin ja oman elämänhallintaan liittyvissä tilanteissa ja heitä ohjattiin kunnan tai muiden viranomaisten palveluihin. (*Kymsote vastaa pakolaistaustaisten maahanmuuttajien alkuvaiheen sosiaali- ja terveystalvetaista kotoutumisajalla.*) Kotkan kaupungin ja Kotka-Kymen seurakunnan yhteisen maahanmuuttajatyön koordinaattorin työ painottui vapaaehtoistyöhön ja sen koordinointiin sekä yhteistyöhön kolmannen sektorin toimijoiden kanssa. Koronapandemian vuoksi osa toiminnasta oli katkonaista.

Kotoutumisen tukemisen avustuksia myönnetään eri järjestöille, yhteisöille, työryhmille ja urheiluseuroille lähes 100 000 euroa. Avustuksen avulla järjestetään mm. erilaisia tapahtumia, kesäleirejä, läksykummitoimintaa, urheilukerhoja, kielikahviloita, erilaisia taidetyöpajoja ja oman äidinkielen kerhoja. Lisäksi Toimintakeskus Mylly ja Korttelikodit ry järjestävät maahanmuuttajien työvalmennusta. Kotkaan muuttaneita kannustettiin aktiiviseen osallistumiseen ja vaikuttamiseen alueella. "Kotoutumisen tukeminen"–avustuksilla tuettiin kotoutumista

tuomalla eri alojen toimijoita yhteen edistämään kotoutumista ihmisten arkitasolla, lisäämällä monialaista ja moniäänistä yhteistyötä Työ- ja elinkeinoministeriön kotoutumisen kumppanuusohjelman mukaisesti.

Kielikahvilat. Vapaaehtoisten ja Kotka-Kymin seurakunnan yhteistyönä toimivat Kielikahvilat: molemmat kahvilat tavoittivat mukavasti maahanmuuttajia, jotka halusivat keskustella suomen kielellä.

Rasisminvastainen viikko järjestetään vuosittain maaliskuussa. Vuonna 2021 Rasisminvastainen viikko toteutettiin virtuaalisesti, eri tapahtumien striimauksia katsottu 1770 kertaa. Korona vaikutti mm. rasisminvastaisen viikon live-tapahtumiin. Niitä ei järjestetty lainkaan.

Maailma Kymissä -tapahtuma 21.8.2021. Karhulan torilla oli mielenkiintoinen ohjelma, joka esitteli eritaustaisia laulajia ja tanssijoita. Järjestöt esittelevät torilla omaa toimintaansa. Maailma Kymissä -tapahtumassa oli osallistujia 300, osallistujina oli kaikenikäisiä.

Venäjänkielisten kuntalaisten ja yhdistyksen tapaaminen toteutettiin 2.12.2021, osallistujia 19 (aikuisia).

Kotoutumisen koordinaatio. Kotoutumisen koordinaatio vastaa maahanmuuton hallinnosta, hakee kuntakorvaukset ja antaa sosiaaliohjausta maahanmuuttajataustaisille asiakkaille. Asiakkaille annettiin tukea ja ohjausta sosiaalietuuksiin, haastaviin perhetilanteisiin ja oman elämänhallintaan liittyvissä tilanteissa ja heitä ohjattiin kunnan tai muiden viranomaisten palveluihin. Kotkan kaupungin ja Kotka-Kymin seurakunnan yhteisen maahanmuuttajatyön koordinointi painottui vapaaehtoistyöhön ja vapaaehtoistyön koordinointiin kotoutumisen edistämiseksi sekä kolmannen sektorin kanssa tehtävään työhön. Asiakkaisiin ja vapaaehtoiisiin pidettiin yhteyttä monin eri tavoin: puheluin, viestein, sähköpostein ja sosiaalisen median kanavissa sekä erilaisissa tapaamisissa. **Seudulliset palvelut** (Maahanmuuttajien ohjaus – ja neuvontapalvelu Moona ja seudullinen maahanmuuttaja-työkoordinointi) Moona antoi ohjausta ja neuvontaa kaikille maahanmuuttajille ja alueen viranomaisille Etelä-Kymenlaaksossa, eri toimipisteissä.

Kotkan kaupungin TEM:ltä saaduilla valtionavustuksilla maahanmuuttajien ohjaus- ja neuvontapalvelujen kehittämiseen tehostettiin maahanmuuttajien kotoutumista ja työllistymistä kehittämällä ohjaus- ja neuvontapalveluita sekä monialaista yhteistyötä. Seudullinen maahanmuuttajatyön koordinointi on kehittänyt toimintamalleja kaksisuuntaiseen kotoutumiseen yhteistyössä kuntien, seurakunnan ja kolmannen sektorin kanssa. Työtä ohjaa Etelä-Kymenlaakson kotouttamisohjelma, jonka ohjausryhmänä toimii maahanmuuttotoimikunta, joka seuraa ja arvioi ohjelman toteutumista. Seudullisen työn yksi tärkeä tavoite oli alueella asuvien maahanmuuttajien osallisuuden lisääminen seudullisen kotoutumisohjelman mukaisesti.

Kotkan tulkikeskus. Kotkan tulkikeskus tuottaa tulkkaus- ja käännöspalveluita Kotkan kaupungille, Kouvolan kaupungille, Haminan kaupungille, Pyhtään kunnalle, Miehikkälän kunnalle, Virolahden kunnalle sekä Kymsotelle. Tulkkaus- ja käännöspalveluita tarvitaan muun muassa erilaisissa, lainsäädännön edellyttämässä, asioimistilanteissa henkilön terveyteen, oleskeluun, sosiaaliturvaan ym. asioihin liittyen. Kysytyimmät kielet, jotka kattavat yli 90% kaikista tilauksista olivat arabia, venäjä, dari, somalia, tigrinia, sorani, lingala, ranska, turkki ja farsi/persia.

Hybridiyksikkö on 28-paikkainen ympärivuorokautinen asumisyksikkö, joka on tarkoitettu alaikäisenä ilmanhuoltajaa Suomessa oleville turvapaikanhakijoille sekä jo oleskeluluvan saaneille lapsille ja nuorille. Lapset ja nuoret asuvat asumisyksikössä siihen saakka, kunnes täyttävät 18 vuotta tai omat vanhemmat saapuvat Suomeen. Kiinteistö on vuokrattu Kotkan Opiskelija-Asunnot Oy:ltä. Toisessa rakennuksessa asuvat ns. täydenylläpidon nuoret eli alle 16-vuotiaat. Toisessa rakennuksessa asuvat 16- ja 17-vuotiaat nuoret, jotka harjoittelevat itsenäisempää elämää. **Kotkan hybridiyksikön jälkihuolto.** Kotkan hybridiyksikkö tarjosi jälkihuoltoa 18-24- vuotiaille aikaisemmin hybridiyksikössä asuneille nuorille sekä kuntaan muuttaville, joilla on oikeus jälkihuoltoon eli nuori on saapunut maahan alaikäisenä turvapaikanhakija ilman omia vanhempiaan. Suurin osa Kotkan hybridiyksikön jälkihuollossa olevista nuorista oli 20-21 –vuotiaita.

Kotkan vastaanottokeskus. Kotkan vastaanottokeskuksen tehtävänä on majoittaa ja tarjota lakisääteiset palvelut Suomesta turvapaikkaa hakeneille henkilöille turvapaikka- ja oleskelulupahakemusten käsittelyprosessin ajaksi. Maahanmuuttoviraston koordinoiman ihmiskauppan uhrien auttamisjärjestelmän kanssa tehdään yhteistyötä. Asiakaspaiikkoja oli 150. Vastaanottokeskuksella oli käytössä yhteensä 43 vuokra-asuntoa asiakkaiden majoittamista varten. Asunnon on vuokrattu Kotkan Asunnoilta ja Kymenlaakson Sairaanhoidopiirin Kiinteistöyhtiöltä.

Lasten parlamentti

Kotkan Lasten Parlamentti on kaupungin ja sen alueella toimivien lasten yhteistyöelin, joka toimii hyvinvointilautakunnan alaisuudessa. Toimintakausi on kaksi vuotta. Ehdolle voivat asettua 10 - 13 -vuotiaat kotkalaiset ja heitä äänestävät myös sama ikäluokka. Parlamentin hallitukseen kuuluu 10-13 jäsentä. Parlamentin tehtävänä on tuoda lasten ääni osaksi päätöksentekoa. Covid-19 pandemian vuoksi lasten parlamentti ei kokoontunut vuonna 2021.

Nuorisovaltuusto

Nuorisovaltuusto on toiminut pääosin etäyhteydellä. Nuorisovaltuusto on käsitellyt mm. Kotkan vetovoima- ja yrittäjyysohjelmaa sekä Kymenlaakson terveystoimintastrategiaa. Nuorisovaltuusto järjesti keväällä kuntavaalipaneelin sekä julkaisi kolme puoluevideota. Syksyllä 2021 järjestettiin nuorisovaltuuston vaalit ja valittiin nuorisovaltuusto kaudelle 2022-2023.

Ikäihmisten neuvosto

Ikäihmisten neuvosto kokoontui vuonna 2021 yhteensä 5 kertaa. Vuoden aikana Ikäihmisten neuvosto toi esille asioita esimerkiksi elinvoima- ja yrittäjyysohjelmasta, käsitteli kokouksissa esteettömyysasioita, Yhdessä kotikulmilla -hanketta sekä selvitystä sosiaaliasiamiestoiminnasta ja potilasasiamiestoiminnasta. Lisää tietoa ikäihmisten neuvoston vuoden 2021 kokouksista ja käsitellyistä asioista löytyy [Kotkan kaupungin päätöksenteosta esityslistat ja pöytäkirjat alta](#).

Vammaisneuvosto

Vammaisneuvosto kokoontui vuonna 2021 yhteensä 6 kertaa. Vammaisneuvoston kokouksissa käsiteltiin esimerkiksi seuraavia asioita: ajankohtaisia asioita Kymsoten vammaispalveluista, esteettömyysasioita, valtuustokauden hyvinvointisuunnitelmaa, vammaisneuvoston valtuustokauden työskentelyä, vammaisneuvoston työvaliokunnan asettamista ja toimintasääntöä, vammaispoliittisen työryhmän asettamista ja hyvien väestösuhteiden neuvoston perustamista. Lisää tietoa ikäihmisten vammaisneuvoston vuoden 2021 kokouksista ja käsitellyistä asioista löytyy [Kotkan kaupungin päätöksenteosta esityslistat ja pöytäkirjat alta](#).

Esteetön Kotka -työryhmä

Työryhmä valmistelee esityksiä esteettömyyttä edistävästä toimenpiteistä. Korjauskohteet saatetaan vammaisneuvoston kautta kaupunginhallituksen tietoon. Työryhmä seuraa tiiviisti esteettömyyden toteutumista kaupungin omissa kohteissa ja pitää yhteyksiä myös muihin

toimijoihin. Vuonna 2021 kaupunginhallituksen asettama Esteetön Kotka -työryhmä toimi aktiivisesti esteettömyyden kehittämiseksi valtuustokauden loppuun asti. Vammaisneuvosto päätti loppuvuodesta 2021 esittää kaupunginhallitukselle esteettömyystyöryhmän perustamista myös kuluvalle valtuustokaudelle ja uusi työryhmä aloittaa työskentelyn helmikuussa 2022.

Osallisuuden edistäminen - Kymsoten Lasten, nuorten ja perheiden terveys- ja sosiaalipalveluissa

Osallisuutta on edistetty seuraavin tavoin vuonna 2021:

- Lapsen ja nuoren mielipiteen kuuleminen ja huomioiminen omissa asioissa ja päätöksenteossa on ollut käynnissä osana palveluprosessien kehittämistä ja systemisen työtavan laajentamista sekä osana palveluntarpeen arvioinnin kehittämistä. 3X10D elämäntapamittari, jossa nuoren näkemystä kuullaan on ollut kokeilukäytössä sijaishuollon jälkihuollossa.
- Kirjauksissa lapsen tilanne on ollut keskiössä ja kirjaamisen kehittäminen on käynnissä.
- Lapsi on kohdattu hänen omassa ympäristössään, jalkautumista on tehty ja sitä kehitetään edelleen.
- Kohtaamispaikkoja on eri puolilla Kymenlaaksoa ja jokainen kohtaamispaikka on omanlaisensa. Toimintaa näissä järjestettiin asukkaiden toiveiden ja tarpeiden mukaan. Perhekeskus- ja kohtaamispaikka-toimintaa laajennetaan: fyysiset perhekeskukset ovat valmistelussa.
- Ehkäisevän terveydenhuollon kattavuus on ollut toteutuksessa.
- Viestintää toteutettiin monikanavaisesti ja digitaalisia palveluita lisätiin. Sähköisen perhekeskuksen sisältöä kehitettiin ja uudistettiin sekä tiedottamista kanavasta lisättiin.
- Tuen jalkautuminen arkiympäristöihin toteutui osittain ja sitä kehitetään edelleen.
- Perheen yhteistä toimintaa vahvistettiin (kohtaamispaikkatoiminta). Jokaisella perhekeskus alueella on kohtaamispaikkatoimintaa ja eri toimijat ovat verkostoituneet yhteen.
- Tilojen suunnittelussa otettu huomioon käyttökokemukset: toteutuksessa osana fyysisten perhekeskusten suunnitelmaa ja asiakaskehittäjäryhmän kokoaminen aloitettiin.
- Toimivat pistäytymistilat työntekijöille kaikille alueille on aloitettu. Perhekeskuksen kohtaamispaikan tiloissa toteutettiin jalkautuvaa toimintaa.
- Palvelut asiakkaan arkiympäristöissä toteutuvat.

Huomioitavaa: esim. Covid-19 vaikutukset:

Korona vaikutti jalkautumisiin sekä ehkäisevän terveydenhuollon toteutuksiin sekä kohtaamispaikkatoimintaan.

Kymenlaakson Ensi- ja turvakotiyhdistys ry

Yhdistys on osallistumisen paikka. Yhdistyksen jäsenmäärä on pysynyt hyvällä tasolla ollen vuoden 2021 lopussa 358 henkilöä ja 5 yhteisöä. Koronasta huolimatta yhdistyksessä toimi 93 vapaaehtoista ja heidän antamansa työpanos oli 1331 tuntia. Syyskuussa järjestettiin vapaaehtoisten peruskoulutus, johon osallistui viisi osallistujaa. Vapaaehtoisdoulatoiminta vahvistui huimalla kahdeksalla uudella vapaaehtoisella. Ehkä innokkaimpana vapaaehtoisena ensi- ja turvakotiyhdistyksessä toimi vuoden aikana Nelli-koira Hannele-ohjaajan kanssa.

Kumppanuustalo Viikari

Vuonna 2021 Kumppanuustalo Viikari kehitti omia strategisia painopisteitään yhdistystoiminnan tukemiseen yhdistystoimijoita osallistavin menetelmin. Kotkan kaupunki ja Kumppanuustalo Viikari järjestivät avoimen ja maksuttoman keskustelutilaisuuden sote-uudistuksesta, sen aikatauluista ja käytännön merkityksestä kuntalaiselle. Tilaisuus pidettiin Kotkan kaupungintalon valtuustosalissa ja osallistujia oli 28. Tilaisuus oli suunnattu erityisesti yhdistystoimijoille. Tilaisuudessa sai tietoa mm. sote-uudistuksen etenemisestä, paikallisten yhdistysten roolista siinä ja perustettavasta järjestöjen neuvottelukunnasta, yhdistysten ja järjestöjen avustusasioista, sähköisestä avustushausta, johon Kotka siirtymässä sekä tarjolla olevasta digituesta.

Kotkan Korttelikotiyhdistys ry

Vuonna 2021 Covid 19-pandemia vaikutti paljon toimintaan ja esimerkiksi Kohtaamispaikat (Korttelikodit) olivat suljettuna ajalla 14.4-14.6.2021.

Toteutunut toiminta vuonna 2021:

Korttelikodeissa Muorikka, Ratikka, Naapuri ja Alvariska toteutettiin erilaisia ryhmiä: tietovisa, matkailuenglantia, musabingo, bingo, levy-raati, käsityökerho, tuolijummat, grillijuhlat ja yhteislaulut ikäihmisille, yhteensä 1616 kävijää. Korttelikodeissa käyntejä kirjattiin vuodelle 2021 yhteensä 18 203.

Korttelikotien käyntitilasto: Kotkan Korttelikotiyhdistys ry

1.1.2021- 31.12.2021	MUORIKKA	RATIKKA	NAAPURI	ALVARISKA	
Asiakkaat					Yhteensä
	123	174	99	63	459
Kauppakäynnit					
	1038	2000	1161	518	4717
Kotikäynnit					
	650	985	776	227	2638
Muut asiointi tms.	186	1834	791	1335	4146
Kotihoidon sauna-avustus					
Kaikki käynnit yhteensä	1874	4819	2728	2080	11 501
Korttelikodeissa käynnit	2814	11470	2519	1400	18 203

Kotona täälläkin -hanke

Kotona täälläkin -hanke on etsivän- ja löytävän vanhustyön hanke, joka on kohdennettu ikääntyviin maahanmuuttajiin Kotkan alueella. Toiminnan päätavoitteena on ollut yksinäisyyttä kokevien ja syrjäytymisvaarassa olevien 55+ maahanmuuttajien löytäminen ja kohtaaminen sekä keinojen miettiminen, millä yksinäisyyden kokemista lievitetään ja estetään syrjäytyminen sekä siitä aiheutuvat ongelmat. Käytännön työ on jalkautettu sinne missä ikääntyvät maahanmuuttajat asuvat, liikkuvat ja toimivat. Toiminnan päämuotoina on ollut ryhmätoiminta, kotikäynnit ja puhelintyö sekä verkostotyö yhteistyötahojen kanssa.

Äänestysaktiivisuus kuntavaaleissa

Kotkalaiset ovat laiskoja äänestäjiä. Kuntavaalit järjestettiin kesäkuussa 2021. Äänestysaktiivisuus Kotkassa oli viidenneksi pienin koko maassa. Kotkan äänestysaktiivisuus oli 47,7% (koko maa 55,1%). Kotkan äänestysaktiivisuus laski vielä edellisistäkin vaaleista (2017 53,6%).

3. MIELEN HYVINVOINTI (PÄIHTEET JA RIIPPUVUUDET)

3.1 Mielenhyvinvoinnin strategiset tavoitteet ja painopisteet

Alueen strategisten painopisteiden ja tavoitteiden mukaisesti kaikilla tulee olla mahdollisuus elää päihteetöntä elämää ja saada tukea tarvittaessa. Palveluissa tulee panostaa systemaattiseen päihteidenkäytön puheeksiottoon ja mini-interventioon kaikissa ikäryhmissä. Päihde- sekä mielenterveysongelmiin liittyy riskitekijöitä ja suojaavia tekijöitä. Riskitekijöihin vaikuttamalla voidaan edistää mielenterveyttä ja ehkäistä päihteiden ongelmakäyttöä. Ehkäisevään päihde- ja mielenterveystyön panostaminen tulee korostua kunnassa kaikkien ikäryhmien osalta.

3.2 Ehkäisevän päihde- ja mielenterveystyön koordinointi

Kaupunginvaltuusto päätti toukokuussa 2021 perustaa uuden ehkäisevän päihde- ja mielenterveystyön koordinaattorin vakanssin. Ehkäisevän päihde- ja mielenterveystyön koordinaattorin toimenkuvaan kuuluu laki ehkäisevästä päihdetyöstä (2015) mukaiset asiat päihde- ja pelihaittojen ehkäisystä sekä seurannasta. Lisäksi toimenkuvaan kuuluu ehkäisevän mielenterveystyön ja mielen hyvinvointia tukevan toiminnan koordinointi koko kaupungin alueella sekä ehkäisevä väkivalta- ja kriminaalisyö. Työtä toteutetaan paikallisissa, seudullisissa, maakunnallisissa ja valtakunnallisissa verkostoissa. Ehkäisevän päihde- ja mielenterveystyön koordinaattori aloitti työssään 1.8.2021.

Syksyn 2021 aikana päivitettiin Kotkan kaupungin monialainen ehkäisevän päihdetyön työryhmä, joka kokoontui vuoden aikana kolme kertaa. Syksyllä aloitettiin myös lautakunnan ja kaupunginhallituksen päätöksen mukaisesti päihdeasiakkaiden tilannetta ja asiakasohjautuvuutta koskeva monialainen seuranta. Koordinaattori toimi Kymenlaakson ehkäisevän päihdetyön sekä mielenterveys- ja päihdepalveluiden monialaisen yhdyspintatyön työryhmissä, jotka ovat Kymsoten alaisia hanketyöryhmiä, lisäksi työtä tehtiin Kymenlaakson lähisuhte- väkivallan ehkäisyn työryhmissä, Kasva Kotkassa työryhmässä sekä sen alaisessa Kotkan nuoret työryhmässä sekä jalkauduttiin Wauton toimijoiden kanssa Karhulaan.

Kaupungin alueelle koottiin uusi monialainen vapautuvien kankien verkosto, johon kuuluu rikosseuraamuslaitoksen (vankilat ja rikosseuraamuskeskus) sekä keskeisten järjestöjen, seurakunnan, Kymsoten aikuissosiaalityön ja Kriminaalihuollon tukisäätiön toimijoita.

Ehkäisevä päihde- ja mielenterveystyö oli mukana maakunnan ehkäisevän päihdetyön toimintamallin luomisessa sekä osallistui valtakunnalliseen PAKKA-työn kehittämisverkostoon ja kansallisen päihde- ja riippuvuusstrategian sekä mielenterveys- ja päihdestrategian valtakunnallisen täytäntöönpanoon.

Kooste toteutetuista toimenpiteistä vuonna 2021

- Seudullisen mielen hyvinvoinnin neuvottelukunnan painopisteenä oli nuorten mielenhyvinvointi.
- Ohjaamoissa panostettiin Nepsy-työhön (Nepsy-neuropsykiatriset vaikeudet) ja ypnä-ryhmiin (=ryhmä itsensä yksinäiseksi tunteville tai seuraa ja tekemistä vapaa-ajalle kaipaaville).
- Kotkan LAPE-ryhmien (Lapsi ja perhepalvelut) alle perustettiin moniammatillinen Kotkan nuoret työryhmä, koska Karhulan alueella esiintyi huolestuttavaa alaikäisten päihdekäyttäytymistä ja ilkivaltaa. Tehostettiin moniammatillista jalkautumistyötä alueella ja koulujen kautta lähetettiin huoltajakirje aiheeseen liittyen.
- Perustettiin päihdeasiakkaiden monialainen seurantaryhmä: seurataan asiakasohjautuvuutta ja pääsyä muiden palveluiden piiriin, kun selviämisasema ja lyhytaikainen katkaisuhoido siirtyivät Kotkasta Kouvolaan joulukuussa 2021.
- Vapautuvien vankien ja vankien läheisten tilannetta parantamaan perustettiin moniammatillinen työryhmä.
- Luotiin maakunnallinen ehkäisevän päihdetyön toimintamalli sekä päihdeiden puheeksiottokortit, joita aletaan jalkauttaa.
- Koronapandemiasta huolimatta Kotkassa toteutettiin sekä Mielessä tuulee- viikko elokuussa, että Asumattomien yö lokakuussa.
- THL:n päihdekysely toteutettiin Kotkassa marras-joulukuussa ja siihen vastasi yhteensä 645 kuntalaista.

Ehkäisevän päihdetyön kehittämishanke. Kymenlaakson kunnilla, Kymsotella ja Socomilla on ollut elokuusta joulukuuhun jatkuva maakunnallisen ehkäisevän päihdetyön kehittämishanke. Hankkeessa luotiin maakunnan yhteinen EPT-malli ja järjestettiin 2 puheeksioton koulutusta sekä tuotettiin kolmannen sektorin ja julkisen sektorin toimijoille puheeksioton kortit.

3.3 Toimenpiteet hyvän elämän edistämiseksi

Kotkan kaupungin opetustoimi

Kulttuuripolku toteutui kattavasti perusopetuksen oppilaille. Lisätietoja opetussuunnitelmassa olevasta [kulttuuripolusta löytyy tämän linkin kautta.](#)

Yhteisöllisen opiskeluhuollon kuntakohtaiseksi teemaksi valittiin vuosille 2021-2023 mielen hyvinvoinnin vahvistaminen. Teemaan liittyy neljä (4) osaa, joita käsitellään kouluissa ja oppilaitoksissa lukukausittain. Syksyn 2021 teema oli hyvinvoiva mieli, missä huomio kiinnitettiin jokaisen omaa hyvinvointia tukeviin asioihin ja jota työstettiin oppilaiden ja opiskelijoiden kanssa kouluissa ja oppilaitoksissa. Mielen hyvinvoinnin vahvistamiseen liittyvän materiaalin kokoamisesta ja kouluille annettavasta ohjeistuksesta vastaavat opiskeluhuollon psykologit yhdessä opetustoimen kanssa. Syksyllä 2021 valmistuneen kouluterveyskyselyn tuloksia peilattiin myös suhteessa mielen hyvinvointiin. Koulut ja oppilaitokset käsitelivät saamiaan tuloksia ja lisäksi opiskeluhuollon ohjausryhmä kokosi kuntakohtaisesti erikseen valittujen teemojen osalta koko kuntaa koskevia tuloksia mahdollisia jatkotoimenpiteitä varten.

Kotkan kaupungin varhaiskasvatus

Kotkan kaupungin varhaiskasvatuksen yksiköt nauttivat Lastenkulttuurin kulttuuriviikkojen 7.–28.2.2021 verkko-ohjelmasta. Loka-joulukuussa varhaiskasvatus haastoi yksiköitä satuviikon innoittamana Lukukuukausi teemaan. Tavoitteena oli rikastuttaa lasten kielenkehitystä lukemisen keinoin. Lukukokemus nähtiin käsittävän satujen lisäksi lorut ja laulut. Kokemuksellisuutta haluttiin vahvistaa leikkien, teatterin ja sadutuksen keinoin. Lukukuukausien aikana varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen yksiköillä oli mahdollisuus tallentaa lasten satuja Pedanetin satupankkiin ja varhaiskasvatuksen joulukuun blogikirjoitus oli esiopetuksen lasten tuottama. Lisäksi kuudessa esiopetuksessa ja kolmessa päiväkodissa kiersi Lasten kulttuurin Kulttuuribussi. Bussi toi mukanaan lapsille elämyksiä Klovni Mutterin hahmon, Ruotsinsalmien aarteet seikkailun ja Satulaukku nukketeatterin välityksellä.

Kotkan kaupungin maahanmuuttajapalvelut

Toteutuneita toimenpiteitä vuonna 2021

- Kielikahvila (live ja Teams) - livekielikahvila, etäkielikahvila keskimäärin 15 hlö
- Meijän koulu/suomen kielen alkeet -opetus: kolme ryhmää kokoontui 2 x viikossa, 52 hlö/ryhmä, eli 102 hlö/viikko.
- Valokuvanäyttely Ikääntymisen monet kasvot, 200 näyttelyvierasta (kaikenikäisiä).
- Tukihenkilö- ja vertaistukitoiminta: 30 aktiivista tukihenkilöä, joilla monilla on useampia ns. tuettavia, noin kymmenen vertaistukihenkilöä, jotka toimivat vuonna 2021 uusien tulijoiden tukena.
- Sosiaaliohjaaja sai IPC-ohjaus -koulutuksen ja kävi menetelmäohjauksessa. IPC-ohjausta oli tarjolla Kotkan maahanmuuttajanuorille 12-22v. (IPC-menetelmä: interpersonal counseling; interpersonaalinen ohjanta, jota käytetään 13-18 vuotiaiden nuorten masennusoireilun ehkäisyyn ja hoitoon.)

Onni-hanke

Vuonna 2021 työ- ja elinkeinopalveluiden Onni -hankkeen kautta Ohjaamo Kotka sai keväälle 2021 etänä HOT-valmennusta Onni-työntekijältä 18-29-vuotiaille nuorille aikuisille. Onni-hankkeen tehtävänä on antaa nuorille varhaista tukea voimavarojen etsintään sekä puutua mielen hyvinvointiin. Ohjaamo Kotkan sai oman Onni-työntekijän nuorten aikuisten psykososiaaliseen tukeen syyskuun 2021 alusta lähtien. Työntekijä on kolme päivää viikossa Ohjaamo Kotkan käytössä ja muut päivät Haminan Ohjaamon sekä valtakunnallisen toiminnan tehtävissä. Onni-työntekijä tarjoaa ilman lähetettä HOT-valmennusta 18-29-vuotiaille nuorille aikuisille. (Valmennus kestää pääsääntöisesti 6-10 kertaa.) Lisäksi Onni-työntekijä yhteistyössä Kakspy:n työntekijän kanssa toteutti syksyn 2021 aikana Ypönä-pienryhmän 18-29-vuotiaille yksinäisille nuorille aikuisille.

Onniraati toimi etänä Discordissa ohjaamotyöntekijän ja Te-asiantuntijan kautta ja sen nimi muutettiin Nuorten ideapajaksi. Ideapajan toiminta on ollut hankalaa etäyhteyksillä, joten Ideapajan toiminta oli tauolla vuoden vaihteessa 2021-2022.

Mielen hyvinvoinnin edistäminen Kymsoten lasten, nuorten ja perheiden terveys- ja sosiaalipalveluissa

Kooste toteutetuista ja käytössä olevista toimenpiteistä vuonna 2021

- Psykososiaalisen tuen menetelmien systemaattinen käyttö eri palveluissa.
- Digitaalinen vanhemmuuden tuki- saatavilla sähköisessä perhekeskuksessa
- Interaktiiviset palvelupolut kehitteillä: Nepsy- ja vauvapolku valmis. Mielenterveyden tuen polun kehittäminen käynnistymässä.
- Matalan kynnyksen kohtaamispaikka-, vertaisryhmä- ja kohdennettu ryhmätoiminta käytössä.
- Nopea apu/tuki nuorelle ja perheelle erotilanteessa. Aloitettu eron ensiapu -palvelu.
- Sovinnolliseen eroon tukeminen kaikissa palveluissa: lisätty tietoisuutta ja osaamista eri palveluihin.
- Eroauttaminen toteutuu moniammatillisesti ja sovittelun malli käytössä.
- Tukea saa myös ilman palvelutarpeen arviointia tai asiakkuutta.
- Hyvinvointi- ja oppilashuoltotyöryhmien toimintaan osallistuminen verkostoyhteistyönä.
- Puhelintuki ja konsultaatiotyöryhmät

Covid-19 vaikutukset: Koronatilanne ja sen mukanaan tuomat rajoitukset vaikeuttivat kohtaamispaikkatoimintaa.

Nuorten matala yksikkö

Kymsoten Nuorten Matala yksikkö tarjoaa 13-17 -vuotiaille matalan kynnyksen ohjausta ja neuvontaa, hoidon ja tuen arviointia sekä nuoren ja perheen tarpeeseen vastaavia hoito- ja tukitoimia ilman lähetettä, kun nuorella tai hänen vanhemmillaan tai toisella viranomaisella on huolta esimerkiksi:

- Nuorten koulu- tai opiskeluasioista
- Nuoren mielenterveyteen tai päihteiden käyttöön liittyvistä kysymyksistä
- Nuoren itsenäistymiseen liittyvistä kysymyksistä
- Vanhemmuuteen tai kasvatuksen liittyvistä kysymyksistä
- Kodin riitatilanteista.

Korona-aika näkyi Kymenlaaksossa selkeänä kasvuna Nuorten Matalassa eli matalan kynnyksen mielenterveyspalveluissa sekä käynneissä, kontakteissa että asiakasmäärissä. Kävijämäärät lähes kaksinkertaistuivat. Erilaiset ahdistus- ja masennusoireet olivat nuorilla tavallisia.

Taulukko: Nuorten matalan käynnit (terv.huolto) tammi-huhtikuu

	Kotka		Kouvola	
	2020	2021	2020	2021
Käynnit	431	759	531	757
Kontaktit	746	1097	944	1456
Ensikäynnit	49	31	38	25
Asiakkaat	160	188	172	364

Kaakkois-Suomen sosiaalipsykiatrinen yhdistys ry

Kaakkois-Suomen sosiaalipsykiatrinen yhdistys ry (Kakspy ry) on kotkalainen voittoa tavoittelematon yhteisö, joka työskentelee mielenterveys- ja päihdeongelmia kohdanneiden, osatyökykyisten ja muiden erityistä tukevia tarvitsevien henkilöiden ja heidän läheistensä yhdenvertaisuuden, mielen hyvinvoinnin ja osallisuuden edistämiseksi. Yhdistykselle on myönnetty Yhteiskunnallinen yritys- merkki. Vuoden 2021 Kakspy ry tavoitti toimintaansa n. 750 eri ikäistä kotkalaista.

Kakspy ry:n toimintamuotoja ovat matalan kynnyksen kohtaamispaikkatoiminta, neuvonta-, tuki- ja ohjauspalvelut, koulutus ja tapahtumat. Yhdistys toteutti hanke- ja kehittämistoimintaa sekä kohderyhmiensä asemaan ja oikeuksiin liittyvää vaikuttamis- ja edunvalvontatoimintaa. Lisäksi yhdistys tuotti Kymsoten kanssa solmittuihin palvelusopimuksiin perustuen muun muassa tuettua työtoimintaa ja mielenterveyskuntoutujien hoidollista ryhmätoimintaa.

Kotkan kaupunki oli osatoteuttajana Kansalliseen mielenterveysstrategiaan (2020-2030) perustuvassa Sosiaali- ja terveysministeriön rahoittamassa ja Kakspy ry:n hallinnoimassa Yhes eteenpäin – itsemurhien ehkäisy-hankkeessa, jossa on tavoitteena mm. löytää uusia ratkaisuja yksinäisyyden lievittämiseen, lisätä kuntalaisten ja ammattilaisten mielenterveysosaamista ja itsetuhoisuuden puheeksiottoa sekä kehittää verkostotyötä ja konsultaatiokäytäntöjä eri ammattiryhmien välillä. Hankkeen tuella järjestettiin v. 2021 aikana yhteensä seitsemän (7) Mielenterveyden ensiapukoulutusta, jotka tarjoavat tutkittua tietoa mielenterveydestä ja siihen vaikuttavista tekijöistä, yleisimmistä mielenterveyden häiriöistä, niiden tunnistamisesta ja auttamisen keinoista. Käytännönläheisissä koulutuksissa harjoitellaan mielen-terveystaitoja. Koulutuksiin osallistui yhteensä 50 kuntalaista ja 40 ammattilaista.

Kotkan kaupunki on yhteistyökumppanina Kakspy ry:n STEA-rahoitteisessa Osku mediatalo –hankkeessa (2020-2023), joka tähtää 18-35-vuotiaiden työ- ja opiskelu-elämän ulkopuolella olevien henkilöiden osallisuuden ja hyvinvoinnin edistämiseen. Hankkeessa toteutettiin yhdessä kohde- ja sidosryhmien kanssa monipuolista media- ja kulttuuritoimintaa ja tapahtumia, mm. Muisti ja mieli-messujen kuvaus ja toisto, Aaltoja, valoa ja ääntä- kaupunkifestivaalin oheistapahtumat, Ihan sama –lyhytelokuvan toteutus ja ensi-ilta indie-elokuvafestivaalin yhteydessä, Valtakunnallisen Mielenterveysviikon aikana nuorten äänitarinat mielenterveydestä ja Peliviikkoon osallistuminen. Hankkeen toimintaan osallistui n. 180 kohderyhmään kuuluvaa henkilöä vuoden 2021 aikana.

Kakspy ry ylläpiti Mielipaikan kohtaamispaikkatoimintaa Karhulassa ja Karhulan klubitaloa Kotkansaaressa. Näiden toimintojen piirissä oli säännöllisesti yhteensä yli 250 kotkalaista mielenterveystoipujaa ja/tai osatyökykyistä henkilöä. Toiminnot ovat profiloituneet eri tavoin, mutta molemmissa on olennaista tavoittaa kohderyhmää, joka tarvitsee tukea mielekkään arjen rakentumiseen ja opiskelu- ja työelämä-tavoitteiden edistämiseen. Toiminnan avulla vähennetään yksinäisyyttä, vahvistetaan osallistujien arjen taitoja, tarjotaan vertais- ja ammattilaitukea ja ehkäistään tai vähennetään nk. raskaampien sosiaali- ja terveyspalvelujen käyttöä. Mielipaikassa toteutettiin vuoden 2021 aikana kaksi Taiteen keinoin –kokemusasiantuntijakoulutusta yhteistyössä Taiteen Sulattamon kanssa ja näistä valmistui yhteensä 12 kokemusasiantuntijaa. Lisäksi järjestettiin kaikille kuntalaisille avoimia Toivon iltoja, aiheina Surun askeleet, Ongelmallinen rahapelaa-minen ja siihen saatava tuki sekä Päihde- tai mielenterveysongelma perheessä. Näissä hybridinä järjestetyissä tilaisuuksissa oli osallistujina n. 50 kuntalaista.

Kakspy ry toteutti STEA:n rahoittamana perhe- ja läheistyötä koko Kymenlaakson alueella. Perhe- ja läheistyössä työskentelee sekä sote-alan ammattilaisia, että kokemusasiantuntijoita. Perhe- ja läheistyön tarkoituksena on edistää hyvinvointia perheissä, joissa on huolta mielenterveydestä ja/ tai päihdeiden käytöstä ja kohdentaa tietoa, tukea ja toivoa läheisille ja perheenjäsenille. Vuoden 2021 aikana n. 370 henkilöä oli yksilöllisen tuen ja neuvonnan tai perhetapaamisten ja ryhmätoiminnan piirissä ja kotkalaisia heistä oli n. 190 henkilöä.

Kakspy ry käynnisti vuoden 2021 syksyllä ESR-rahoitteisen Digijuu Digime –hankkeen kehittääkseen erityisesti mielenterveys- ja päihdetoimijoille suunnattua jalkautuvaa ja matalan kynnyksen digitukipalvelua. Hankkeessa tehdään yhteistyötä paikallisten ja alueellisten digituki-toimijoiden kanssa ja osallistutaan Kotkan kaupungin koordinoiman digituki-verkoston toimintaan.

Kakspy ry toteuttaa myös kansainvälistä toimintaa tarkoituksenaan oppia, kehittää ja jakaa mielenterveystyön hyviä käytäntöjä eri maiden välillä. Parhaillaan Kakspy ry toteuttaa CBC -ohjelman rahoituksella kolmivuotista InnoMent – hanketta, jossa kehitetään ohjelma-alueella yhteistyötä ja menetelmiä liittyen perhetyöhön, kulttuuripohjaiseen mielenterveystyöhön ja toipumisorientaatioon. Kakspyn hallinnoiman hankkeen kumppanit ovat Suomesta Finfami Uusimaa ry ja Pietarista kaksi paikallista toimijaa. InnoMent – hanke on käynnistynyt kesäkuussa 2019 ja jatkuu toukokuulle 2022.

Kotka-Kymin seurakunta

Kotka-Kymin seurakunta perheiden tukena.

Etelä-Kymenlaakson perheasiain neuvottelukeskus. Kirkon perheneuvonta tarjoaa ammatillista keskusteluapua parisuhteen ja perheen kysymyksissä sekä elämän kriisitilanteissa. palvelee Kotkan, Haminan, Pyhtään, Virolahden ja Miehikkälän asukkaita. Tavallisimpia syitä ottaa yhteyttä ovat vuorovaikutusongelmat, erokysymykset, oma tai puolison uskottomuus ja muut erilaiset kriisit. Asiakkaaksi voi tulla yhdessä kumppanin kanssa tai yksin. Perheneuvonta on asiakkaalle maksutonta. Perheasiain neuvottelukeskuksessa kokoontuu ryhmiä, kuten parisuhderyhmiä ja kasvuryhmiä. Perheasianneuvottelukeskus tapasi vuonna 2021 yli 300 asiakasta siitäkin huolimatta, että Covid-19 pandemia aiheutti haasteita.

Seurakunta järjesti lisäksi erilaisia **pienryhmiä aikuisille**, kuten voimavararyhmä, hiljaisuuden jooga, meditaatiokoulu ja lenkkiklubi liitävä lenkkari sekä kädentaitoihin perustuvia pienryhmiä.

Leiritoiminta ja muu toteutunut toiminta vuonna 2021

- Kotka-Kymin seurakunnassa kouluikäisten leirejä 12kpl/ 419 leiriläistä /147 vapaaehtoista. Nuorille järjestettiin yhteensä 3 leiriä 2 isotoimintaleiriä ja 1 nuortenleiri, 19 nuorta). Lisäksi pidettiin Samassa veneessä -leiri kaikenlaisille perheille, jolle osallistui 17 perhettä (2-11-vuotiaita lapsia 37 ja aikuisia 20). Leiritoiminta on virikkeellistä, elämysrikasta ja edullista (myös maksuvapautusten saaminen leireistä mahdollista). Leirityö tukee lasten ja kaikenlaisten perheiden hyvinvointia.

- Nuorille järjestettiin avointa viikkotoimintaa yhteensä 160 kertaa. Näissä nuoria kohdattiin yhteensä 484.
- Kotka-Kymin seurakunnassa kohdattiin verkossa tehtävässä yksilötyössä (chat –työssä) 97 nuorta. Chat -työ on nuoren ja työntekijän kahden kesken käytävä keskustelu nuorilähtöisesti, jonka tarkoituksena on tukea ja auttaa nuorta. Chat -työllä tuetaan ja edistetään nuorten mielen hyvinvointia.
- Kotka-Kymin seurakunnan #VALOA-tapahtumassa oli 155 kävijää. #VALOA-tapahtuman tarkoituksena on tuoda iloa, valoa ja toivoa elämään. Tapahtumassa on vahvasti läsnä ulkopuolisuuden ehkäisy, "ettei kukaan jää yksin". Tapahtumakokonaisuus tuo hyvinvointia sekä mielelle että keholle. Tapahtuman tarkoituksena tukea eri elämäntilanteissa olevien ihmisten ja perheiden kokonaisvaltaista hyvinvointia.
- Oppilaitoksissa kohdattiin päivystysten yhteydessä 1179 opiskelijaa

Covid-19 pandemia vaikutti toimintaan siten, että keväällä 2021 Kotka-Kymin seurakunnan kouluikäisten leirit jouduttiin perumaan / muuttamaan päiväleireiksi. Keväältä peruuntui myös 3 isostoimintaleiriä.

Mielessä tuulee viikko

Mielenterveys on tärkeä osa ihmisen hyvinvointia. Mielessä tuulee -viikon tavoitteena on nostaa aihe avoimeen keskusteluun ja tuoda esiin yksilön ja yhteisön hyvinvointiin liittyviä asioita. Mielessä tuulee -viikko järjestettiin Kotkassa 21 - 29.8.2021. Viikon aikana eri puolilla Kotkaa järjestettiin laajan toimijaverkoston yhteistyönä mielen hyvinvointia edistäviä tapahtumia ja tilaisuuksia. Mielen hyvinvointi on tärkeä osa ihmisen hyvinvointia.

World Health Organization (WHO) määritelmän mukaan mielenterveys on hyvinvoinnin tila, jossa ihminen saa kykynsä käyttöön, pystyy selviytymään elämään kuuluvien normaaliin haasteiden kanssa sekä kykenee työskentelemään ja ottamaan osaa yhteisönsä toimintaan. Mielenterveyttä suojaavia tekijöitä ovat esimerkiksi hyvä fyysinen terveys, lämpimät sosiaaliset suhteet, hyvät vuorovaikutustaidot ja ongelmanratkaisutaidot, turvallinen elinympäristö sekä mahdollisuus toteuttaa itseään. (WHO).

Alla tietoa suurimasta osasta tapahtumista ja järjestäjistä, joita viikon aikana järjestettiin ja joilla mielen hyvinvoinnin teemaa tuotiin esille.

- **Maailma Kymissä** tapahtuma Karhulan torilla. Monikulttuurisessa tapahtumassa oli paikallisia esiintyjiä mm. musiikkia, tanssia ja eri toimijoiden esittelyä. Lisäksi Seurakuntakeskuksessa valokuvanäyttely; ”Ikääntymisen monet kasvot”. Järjestäjinä: Kotka-Kymin seurakunta, Leader Sepra ja Kotkan kaupunki.
- **Mielipaikka goes kokemusesitykset** kertoivat toipumisesta; päihderiippuvuudesta, lapsuuden turvattomuudesta, mielenterveyden haasteista. Järjestäjänä: Kakspy ry.
- **Kurkistus Kyminlinnaan.** Opastettu kierros Kyminlinnassa. Järjestäjänä: Mieli Kotkan seudun mielenterveys ry.
- **Pimeää taidetta video-installaatio** Kyminsuun teatterisalissa. Järjestäjänä: Osku mediatalo.
- **Pariasiaa parisuhteesta - työkaluja ristiriitoihin.** Järjestäjänä: Kotka-Kymin seurakunnan perheasiain neuvottelukeskus.
- **Luontomandala -työpaja** Haukkavuoren näkötorjissa. Vetäjänä esitystaitelija ja teatteripedagogi Henni Kiri.
- **Ihana kotipuutarha** Katariinan kaupunginosassa. Järjestäjä: Mieli Kotkan seudun mielenterveys ry.
- **Aivan kuka tahansa meistä -esitys** (tallennestriiminä) Kaakon Musiikkiteatteri (Kamut) ry. Toisen asteen opiskelijoille ja Rannikkopajojen nuorille. Esityksen tarjosi Kotkan Opetustoimen Opiskeluhuollon kuraattori- ja psykologipalvelut.
- **Hyvän olon puistopisteet Toivo Pekkasen puistossa.** Järjestäjät: Sotekin Digimotivaattori -hanke, Monikulttuurinen Toimintakeskus Mylly ja Kumppanuustalo Viikari. (osallistujia 70)
- **Graffiti -työpaja.** Järjestäjä: Osku mediatalo.
- **Perheiden iltapalaretki Karhuvuoren poluilla.** Järjestää: Kotkan Latu ry.
- **Kesäkonsertti Kotkan torilla.** Järjestäjä: Kulttuuri- ja tapahtumapalvelut, Kotkan kaupunki.
- **Elämään! Runo- ja musiikkiesitys.** Järjestäjä: Mieli Kotkan seudun mielenterveys ry.
- **Ihan sama lyhytelokuvan ensi-ilta** ja keskustelua lyhytelokuvista. Järjestäjä: Osku mediatalo.
- **Muumien retkeilykoulu.** Järjestäjä: Kotkan Latu ry.
- **Pihakonsertti.** Järjestäjä: Mieli Kotkan seudun mielenterveys ry.

Lisäksi oli koko viikon tapahtumina seuraavia:

- **Mielen hyvinvoinnin lähteillä -polut.** (omatoimisesti kierrettävissä). Järjestäjä: Kotka-Kymin seurakunta.
- **”Ikääntymisen monet kasvot” -valokuvanäyttely.** Projektin yhteistyökumppanit: Palvelutaloyhdistys Koskenrinne ry:n Kotona täälläkin -hanke ja Monikulttuurisen vanhustyön yhteenliittymä (JADE-toimintakeskus, Käpyrinne ry, Eläkeläiset ry, Pääkaupunki-seudun omaishoitajat ry, Suomen monikulttuurinen muistikeskus ry, Monikko ry).

- **"Valoja ja varjoja"** Haukkavuoren näkötorin taidenäyttely. Järjestäjä: Osku Mediatalo.
- **"Rakkauspolku" Omatoimisesti parisuhteen tukemiseksi** (Karhulan Jokipuisto / Isopuisto / Langinkoski). Järjestäjät: MLL Kaakkois-Suomen piiri, Kymenlaakson ensi- ja turvakotiyhdistys, Kotka-Kymin seurakunta sekä Kymenlaakson perhekeskus.

70-vuotta täyttävien kotkalaisten hyvinvointitapahtuma

Kotkan kaupungin hyvinvoinnin ja terveyden vastuualue järjesti Merikeskus Vellamossa 29.11.2021 hyvinvointitapahtuman tänä vuonna 70 -vuotta täyttävälle kotkalaisille. Hyvinvointitapahtumassa oli järjestetty ikäryhmään sopivaa ohjelmaa auditorio-tiloihin pitäen sisällään musiikkia. Osallistujille oli alkuperäisen suunnitelman mukaan tarkoitus tarjota lounas Vellamon ravintolatilassa. Nopeasti huonontuneen koronatilanteen vuoksi aiemmasta ohjelmasta poiketen kutsukortissa mainittua lounasta emme kuitenkaan voineet tarjota ja tapahtumaan ilmoittautuneille laitettiin tästä tekstiviesti/sähköposti. Hyvitimme tilannetta myöhemmin käytettävällä lounaslipulla, jonka annoimme tilaisuudessa. Ohjelmanmuutoksen yhteydessä porrastimme osallistujien saapumisajat ruuhkien välttämiseksi. Lisäksi näytteiläasettajat peruttiin, jotta tilaisuus pystyttiin toteuttamaan mahdollisimman koronaturvallisesti. Tapahtuman virallisen ohjelman lisäksi osallistujilla oli mahdollisuus tutustua Vellamon näyttelyihin. Henkilömäärä oli koronan vuoksi rajoitettu 100 osallistujaan. Ilmoittautuneita oli 100, mutta viime hetken koronatilanteen- sekä aikataulun muutokset toivat tullessaan peruutuksia. Tapahtumaan osallistujia oli 55 henkilöä, heistä näyttelyssä kävi yhteensä 30 henkilöä. Kutsukirjeitä lähetettiin tänä vuonna yhteensä 640 kappaletta 615 talouteen.

Jäämistövarat

Jäämistövaroista haettavat avustukset: vanhustenhuoltoon osoitetuista jäämistövaroista avustusta voivat hakea ensisijaisesti kotkalaiset yhdistykset, jotka järjestävät toimintaa ikäihmisille. Avustusta voidaan myöntää vuokra-avustuksena tai yhteisölliseen tekemiseen. Vuonna 2021 vanhustenhuollon jäämistövaroista myönnettiin avustusta yhdistyksille vanhusten virkistystoimintaan n. 7 000 € ja tilavuokriin n. 27 600 €. Avustusta myönnettiin esimerkiksi Vanhustenviikon tapahtumakuluihin ja erilaisiin retkiin. Vallitseva koronatilanne rajoitti tapahtumien järjestämistä lähes koko vuoden ajan, joten avustuksiakin myönnettiin selkeästi edellistä vuotta vähemmän.

Hyvinvoinnin ja terveyden vastuualueelta on voinut hakea kevästä 2021 alkaen myös syrjäytymisen ehkäisyyn osoitetuista jäämistövaroista maksettavia avustuksia. Syrjäytymisen ehkäisy on hyvinvoinnin, terveyden ja osallisuuden edistämistä kuntalaisen arjessa. Avustusta

voi hakea kotkalainen yksityishenkilö tai kotkalainen yhdistys. Avustuksella voidaan esim. tukea harrastustoimintaa, osallistua koulutus-kustannuksiin, tukea terapiakustannusten omavastuusuutta, osallistua harrastuskustannuksiin yms. Lisäksi hyvinvointilautakunta myönsi talousarvioon budjetoituja vuosiavustuksia sosiaali- ja terveysalalla toimiville järjestöille, vanhusten virkistystoimintaan, ehkäisevään päihdetyöhön sekä toiminta-avustuksia Kotkassa toimiville veteraaniyhdistyksille n. 70 000 €.

Voimaa ikämiesten arkeen

Miina Sillanpään Säätiön ja Kaakkois-Suomen sosiaalialan osaamiskeskus Socomin yhteinen 3-vuotinen Voimaa ikämiesten arkeen -hanke käynnistyi kesäkuussa 2021. Hankkeen tavoitteena yli 60-vuotiaiden ikämiesten yksinäisyyden lievittäminen, elämänhallinnan lisääminen ja osallisuuden parantaminen. Hankkeessa kehitetään myös etsivää vanhustyötä ja pyritään luomaan tapoja julkisen ja kolmannen sektorin yhteistyön tiivistämiseen. Hankkeessa pilotoidaan suljettua sekä avointa ryhmätoimintaa ja vapaaehtoisvalmennusta. Tarkoituksena on yhteistyössä paikallisten toimijoiden kanssa luoda etsivään vanhustyöhön, tarvelähtöiseen ryhmätoimintaan sekä vapaaehtoisvalmennukseen perustuva Voimaa ikämiesten arkeen -toimintamalli, joka vastaa sekä ikämiesten, että heidän kanssaan työskentelevien julkisen, kolmannen ja yksityisen sektorin toimijoiden toiveisiin ja tarpeisiin. Toimintaa järjestetään Etelä-Karjalan alueella Imatralla ja Luumäellä sekä Kymenlaakson alueella Kotkassa ja Haminassa. Verkostoyhteistyötahoina hankkeessa ovat Etelä-Karjalan sosiaali- ja terveyspiiri, Kymenlaakson sosiaali- ja terveyspalvelujen kuntayhtymä, Haminan, Kotkan ja Imatran kaupungit, Luumäen kunta sekä Etelä-Karjalan Mielenterveys Ry. Kotkan osalta vuonna 2021 valmisteltiin ja suunniteltiin Kotkassa alkavia ryhmätoimintoja, joita ovat avoimet- sekä suljetut miesryhmät. Ryhmien on tarkoitus aloittaa toiminnot alkuvuonna 2022.

Asunnottomien yö

Asunnottomien yön tapahtuma pidettiin Kotkan torilla lokakuussa YK:n syrjäytymisen ja köyhyyden vastainen päivänä 17.10.2021 Tapahtuma järjestettiin Kotkan kaupungin, Kotka-Kymin seurakunnan, yhdistysten, paikallisten yritysten ja yksityisten henkilöiden yhteistyönä. Tarjolla oli lämpimiä vaatteita, hernerokkaa, makkaraa, kahvia ja hygieniapakkauksia sekä elävää musiikkia. Tapahtumaan osallistui noin 100 henkilöä. Tapahtumaan osallistuneilta saadun palautteen mukaan Kotkaan toivotaan matalan kynnyksen yömajaa, jota tällä hetkellä ei ole. Selviämisen- ja vieroitushoito kotkalaisille toteutetaan Kouvolassa: selviämishoito tarjoaa päihtyneille lyhytaikaista suojaa ja toipumista. Sillä

pyritään turvaamaan henkilön terveys tai turvallisuus tilanteissa, joissa hän ei päihtymystilastaan voisi kykene huolehtimaan itsestään. Kotkalaisten asiakkaiden määrä selviämis- ja vieroitushoidossa on kääntynyt laskuun. Asunnottomien yössä saadun palautteen mukaan asiakkaiden tarve ei ole vähentynyt, mutta matka Kouvolaan koetaan hankalaksi.

Kymenlaakson Ensi- ja turvakotiyhdistys ry

Kaikella yhdistyksen toiminnalla edistetään lasten ja lapsiperheiden hyvinvointia. Perheitä autetaan erityisesti vauvaperhevaiheessa baby blues-työn avulla, vertaisuutta vahvistavassa Päiväryhmä Untuvassa sekä vauvalähtöistä päihdekuntoutusta toteuttavassa Pidä kiinni-avopalveluysikkö Nupussa. Elämän haasteissa auttaa Eroauttamistyö Polku sekä Väkivaltatyön palvelukeskus Pysäkki. Säännöllisesti kokoontuvia vertaisryhmiä ovat lasten yökylä ja Tenavatupa, isä-lapsikerho sekä miestenryhmä. Yhdistyksen palveluiden piirissä oli vuonna 2021 yhteensä 331 kotkalaista lasta tai aikuista. Työskentelyssä korostuu lapsen edun esille nostaminen sekä ylisukupolvisen huono-osaisuuden katkaisu. Yhdistyksen palveluiden piirissä olevat asiakkaat ovat kokeneet, että toiveikkuus, suoriutuminen, sosiaaliset suhteet sekä turvallisuus ovat lisääntyneet työskentelyn aikana. Lisäksi haittakokemus on vähentynyt.

Asiakaspalautteista poimittua:

"Keskusteluapu auttoi jaksamaan, vähensi pelkoja ja loi tunteen, että elämä kantaa."

"Koen, että saan sellaista vertaistukea, jota en saa muualta. Se on isoin juttu. Mietityttäviä asioita voi kysyä Nupun jäseniltä. Käynnit ja tapaamiset tukevat, ettei edes tarvitse ajatella päihteitä."

Kumppanuustalo Viikari ja ennaltaehkäisevä toiminta

Kumppanuustalo Viikarissa tehtiin hyvää ennaltaehkäisevää hyvinvoinnin edistämistyötä kouluttamalla alueellisesti ihmisille MTEA1 -mielenterveyden ensiapukursseja. Viikarissa kyseinen kurssi toteutettiin vuonna 2021 yhteensä 30 osallistujalle. Kurssin vetäjänä toimi kumppanuustalo Viikarin verkostokoordinaattori. Koulutuksia koordinoi Kaakkois-Suomen sosiaalipsykiatrinen yhdistys (Kakspy) ry Yhdessä Eteenpäin hankkeen kanssa.

Yhteisapelillä! -hanke

Kymenlaakson alueella on toiminut A-klinikkasäätiön ja Kymsoten yhteinen Yhteisapelillä! -hanke, jonka avulla on kehitetty ongelmaisten rahapelaajien tunnistamista, puheeksiottoa ja palvelujärjestelmää. Kotkassa toimii sekä rahapelaajien, että rahapelaajien läheisten vertaistukiryhmiä Kaakkois-Suomen Sininauha ry:n kohtaamispaikassa ja asiaa on pidetty vahvasti esillä myös lähisuhdeväkivaltatyötä tekevien toimijoiden keskuudessa. Kotkan kaupungilla on edustaja Yhteisapelillä-hankkeen ohjausryhmässä.

Yhteisapelillä! -hankkeen toiminta Kotkassa vuonna 2021

- 20.4.2021 Pelineuvola, Monikulttuurikeskus Mylly
- 16.9.2021 Infotilaisuus / Toivon ilta, Kakspy/Kotka
- 17.10.2021 Asunnottomien yö/Kotka
- 2.11.2021 Infotilaisuus, Kotkan Ohjaamo
- 17.11.2021 Infotilaisuus - Rahapelaaminen, ulosotto sekä talous- ja velkaneuvonta / Tiltti Kotka

Huumeiden käytön alueellinen esiintyvyyden seuranta - THL:n jätevesitutkimus

Jätevesitutkimuksilla saadaan riippumatonta tietoa jätevesiverkoston alueella tapahtuvasta huumeiden käytöstä lähes reaaliaikaisesti. Menetelmää voidaan käyttää myös huumetilanteen pitkäaikaisseurantaan. Jätevesitutkimus tarjoaakin poikkeuksellisen lähestymistavan vaikeasti tutkittavaan väestötason huumeiden käyttöön. THL:n tekemä jätevesitutkimus tuottaa tietoa huumeiden käytön alueellisesta esiintyvyydestä ja siinä tapahtuvista muutoksista. Suomen tilannetta arvioidaan vertailulla kansainväliseen huumetilanteeseen. THL:n jätevesitutkimuksen väestöpohja käsittää noin 60 prosenttia koko Suomen väestöstä. Huumeiden käyttöä mitataan parillisina vuosina suurimpien kaupunkien puhdistamattomasta jätevedestä. Kotkassa mittauksia on tehty vuodesta 2014 alkaen. Kotkassa amfetamiinin käyttö on huomattavasti lisääntynyt ollen liki pääkaupunkiseudun lukemissa. Lisäksi metamfetamiinin ja kokaiinin käyttö on edellisen mittausjakson jälkeen noussut (THL jätevesitutkimus 11/2020). Tutkimuksessa ei voida erotella sitä osuutta esim. amfetamiinijohdannaisista lääkkeistä, jotka päätyvät jätevesiin reseptilääkkeiden myötä. Kouluterveyskyselyn 2021 mukaan kannabiksen käyttö on kuitenkin nuorilla ikäluokilla vähentynyt Kotkassa.

3.3 Kulttuuria kaikille

Kotka on Kymenlaakson toiseksi suurin kaupunki, jolla on vahvat ja monipuoliset kulttuuriset perinteet. **Kaupunginteatteri, Kymi Sinfonietta ja Maretarium** ja korkeatasoinen rakennusarkkitehtuuri esim. **Merikeskus Vellamo**. Meillä on monesti palkittu Kotkan kansallinen kaupunkipuisto ja tapahtumien monipuolinen kirjo (mm. Kotkan Meripäivät, Uuno Klami-sävellyskilpailu, Kymijoen Lohisoitto) sekä laaja ja elinvoimainen kulttuurin yhdistys ja kansalaistoiminta rakentavat kotkalaista kulttuuria ja kaupunkikuvaa.

Kirjasto - lukuinnon herättäminen ja lukutaidon edistäminen

Kaupunginkirjasto tarjosi koronarajoitusten puitteissa kirjasto- ja tietopalveluja pääkirjaston, kahden lähikirjaston, kirjastoauton sekä Kyyti-kirjastoverkon välityksellä. Kirjasto ylläpiti monipuolista ja uudistuvaa kokoelmaa sekä tarjosi pääsyn tietoon ja kulttuurisisältöihin. Kirjasto tuki lukemiskulttuuria, monipuolista luku- ja kirjoitustaitoa sekä tiedon hankintaa. Lisäksi kirjasto tarjosi tiloja oppimiseen, harrastamiseen ja kansalaistoimintaan sekä edisti yhteiskunnallista ja kulttuurista vuoropuhelua. Pääkirjastossa lapsille ja nuorille sekä lapsiperheille tarjolla on monipuolisemmat tilat kirjaston ensimmäisessä kerroksessa. Kirjaston satuhuone on käytössä päivittäiseksi luku-, leikki- ja kohtaamistilaksi ja nuorille on omat tilat sekä pelihuoneita

Kirjastopalvelut kaikkien tavoitettavissa: maksutonta Kirjasto kotiin -palvelua oli tarjolla asiakkaille, joilla ei ollut itsellä mahdollisuutta asioida kirjastossa esim. korkean iän, tilapäisen tai pysyvän liikuntarajoitteen tai aistivamman takia. Kirjastopalveluissa oli käytössä Lukuneuvojat-palvelut. Lukuneuvojat etsivät asiakkaille sopivaa, toiveiden mukaista luettavaa tai kuunneltavaa.

Kulttuuriavustukset

Kotkan kaupunki jakoi 2021 kulttuuriavustuksia yhteensä 109 000 €. Avustukset jakautuivat seuraavasti:

- Työskentelyapurahat 4 kpl, yhteensä 33 000 €
- Uusien tapahtumien Kiihdyttämö-avustukset 2 kpl, yhteensä 6 000 €
- Kohdeavustukset, 54 kpl, yhteensä 70 000 €

Kotkan Kaupunginteatteri

Vuonna 2021 esityksiä oli yhteensä 90 ja niissä katsojia 8 909. Lisäksi oli avoimia tilaisuuksia, joissa kävi 100 henkilöä. (Vertailulukuna vuoden 2020 luvut: esityksiä 136, katsojia 10.664). Alla tietoa vuoden 2021 ensi-illoista ja esitysmääristä.

Ensi-ilta	Näytelmä	Esitysmäärät 2021
7.11.20	Masennuskomedia, Suuri Näyttämö	7 (16)
12.11.20	Korkkarit goes Euroviisut, Kairo	9 (15)
28.8.21	Tarpeistonhoitajan tähtihetki, Naapuri	18
4.9.21	Kotkan Ruusu, Suuri Näyttämö	18
23.9.21	Eila, Rampe ja likka, Naapuri	12
25.9.21	Anna Liisa, Suuri Näyttämö	10
7.10.21	Karpolla on asiaa - tosikertomuksia * havumetsien maasta, Suuri Näyttämö	6
8.10.21	Ulos laatikosta (Kymenlaaksonkatu 23 ja Backyard club), Naapuri	2
20.11.21	Peter Pan menee pieleen, Suuri Näyttämö	8

Kymi Sinfonietta

- Kymi Sinfonietta konsertoi toisen koronavuoden aikana aktiivisesti sekä verkossa että elävän yleisön edessä.
- Orkesteri konsertoi koronapandemian vuoksi verkossa koko kevätkauden 2021, syyskaudella 2021 se pääsi palaamaan jälleen elävän yleisön äärelle koronarajoitusten määrittäessä sallitun yleisömäärän.
- Ns. normaalien verkko- ja lähikonserttien lisäksi orkesteri toteutti yleisötyötä ja tuotti etäyhteyksien välityksellä konserttielämyksiä erityisryhmille:
 - Orkesterin jalkautumistoiminta oli valtakunnallisestikin tarkasteltuna poikkeuksellisen laajaa ja konsertit olivat todella toivottuja. Myös korona-aikana orkesteri ideoi aktiivisesti uusia keinoja erityisryhmien tavoittamiseksi, ja toteutti lukuisia lapsille ja nuorille sekä seniori-ikäisille kohdennettuja etäkonsertteja mm. Lapsen oikeuksien viikolla ja vanhustenviikolla. Keväällä Kymi Sinfoniettan

pienryhmät jalkautuivat etäyhteyksin useamman konsertin välityksellä päiväkoteihin, kouluihin ja hoivakoteihin. Syksyllä 2021 toteutettiin konsertti hoivakodeille ja kotihoidon asiakkaille. Se välitettiin Kymnsoten kautta kohderyhmille.

- Uutena aluevaltauksena oli keväällä 2021 oli lounaskonsertti, joka kuultiin maaliskuussa suorana verkossa.
- Kymi Sinfoniettan kummitoimintaa on pidetty yllä myös korona-aikana.
- Kymi Sinfonietta julkaisi Maailman mielenterveyspäivänä 10.10.2021 musiikkivideon, jossa orkesterin kaksitoista muusikkoa yhdistivät voimansa kanteletaiteilija **Ida Elinan** ja paikallisista nuorista koostuvan kuoron kanssa. Kymi Sinfoniettan yhteistyökumppanina oli mm. **MIELI Kotkan seudun mielenterveys ry**. Videon avulla orkesteri yhteistyökumppaneineen halusi näyttää vihreää valoa yhdenvertaisuudelle ja muistuttaa korona-ajan haasteiden keskellä Maailman mielenterveyspäivän teemasta ”Jokaisen nuoren mieli on arvokas!”. Musiikkivideo tavoitti julkistamisajankohtanaan erittäin suuren määrän katsojia, yhteensä yli 30 000 henkilöä Facebookissa, YouTubessa ja Instagramissa.

- Kymi Sinfonietta teki vuonna 2021 yhteistyötä myös muiden alueen kulttuuritoimijoiden, mm. Kymijoen Lohisoitto -festivaalin kanssa.
- Vaikka koronapandemia on ajoittain sulkenut konserttitalit elävältä yleisöltä, on orkesteri ollut erittäin aktiivinen verkossa ja saavuttanut sitä kautta myös aivan uusia yleisöjä valtakunnallisesti ja kansainvälisesti.
- Live-konsertit 31 kpl, joista Kotkassa 17. Yleisöä 4 038, joista Kotkassa 2 365. Verkkokonsertit 18 kpl, katsojia 32 595 (+ n. 30 000 katselua mielenterveyspäivän videolla 10.10.). Muu verkkosisältö 28 kpl.

Maretarium

Maretariumissa pääsee tutustumaan suomalaiseen vesiluontoon. Suomessa on 187 888 järveä, 25 000 km jokia ja Itämeren ja sen saarten rantaviivaa 46 000 km. Suomen vesistöissä elää noin 60 alkuperäistä ja vakinaista kalalajia. Sellaisia kalalajeja, jotka vierailevat satunnaisesti Suomen merialueella on kymmenittäin. Tunnet varmaan ahvenen, ankeriaan, hauen, kuhan, kampelan ja mateen. Mutta erotatko sorvan särjestä, pasurin sulkavasta, pienen siian muikusta tai taimenen lohesta? Tiedätkö millaisia kaloja ovat törö, turpa, mutu, vimpa ja suutari? (Maretarium verkkosivut). Vuonna 2021 jouduttiin koronan vuoksi perumaan paljon tapahtumia. Kävijöitä Maretariumissa vuonna 2021 oli 29 849, nousua kävijämäärässä oli 1% edelliseen vuoteen verrattuna.

Merikeskus Vellamo

Kotkan Merikeskus Vellamo tarjoaa elämyksiä koko perheelle. Suomen merimuseo, Kymenlaakson museo, Merivartiomuseo ja monitoimitila Ruuma tarjoavat näyttelyelämyksiä ja tapahtumia kaikenikäisille museovieraille. Kesäaikaan höyryjäänmurtaja Tarmo (1907), museolaituri ja ulkonäyttelytila Kuuri täydentävät Merikeskus Vellamon tarjontaa. Ravintola Laakonki tarjoaa kahvila- ja ravintolapalveluita sekä huolehtii Vellamossa järjestettävien kokousten ja juhlien tarjoiluista. Tuliaiset ja matkamuistot löytyvät museokauppa Plootusta.

Kesä 2021 oli todella vilkas, vaikkakaan ei yltänyt samoihin kävijämääriin kuin edellisenä ”koronakesänä”. Kotimaan matkailu on selkeästikin noussut lentoon ja se tuntui sesonkikausissa. Kotka osoittautui myös ns. turvalliseksi matkailukohteeksi ja Merikeskus Vellamon asiakkaat yöpyivät Kotkassa useammin ja pidempään kuin aiempina vuosina.

Pandemia vaikutti hyvin vahvasti kävijämääriin. Näyttelyiden kävijätavoitteet oli asetettu korkealle, mutta toisin kävi. Tavoite toteutui vain noin 60 prosenttisesti. Aiempiin, normaalivuosiin verrattuna näyttelyiden kävijämäärä oli noin 75 %. Kokouspalveluiden ja pedan osalta toiminta vilkastui hiukan.

Vasta vuoden 2021 lopulla, marraskuussa aloitettiin jälleen keskiviikkoiltojen ilmaistunnit. Edellinen vuosi, eli 2020 osoitti, että suurista kävijämääristä johtuen kävijöiden turvavälien toteutumisesta ei pystytty takaamaan, joten myös kokous- ja luentotilojen käyttöä rajoitettiin. Tämän johdosta suuremman luokan kokoukset siirtyivät tai peruuntuivat. Kokoustiloja sen sijaan käytettiin paljon tilaisuuksien, puheiden, esitysten striimaukseen.

Kävijämäärät vuonna 2021

- Näyttelyt - 42 300
- Tarmo - 13 750
- Muut palvelut - 7 500 (tapahtuma- ja kokouspalveluiden käyttö)
- Kokonaiskävijät Vellamossa - 90 280
- Kokoukset - 210
- Peda (opastukset, työpajat eli lehtoreiden tuottamat palvelut) - 260

3.4 Työ ja koulutus

Ohjaamo Kotka

Ohjaamo tarjoaa ohjausta, tukea ja neuvontaa 15- 30 -vuotiaille. Kaikki palvelut ovat maksuttomia eikä ajanvarausta tai lähetettä tarvita. Ohjaamon ovet ovat avoinna kaikille, myös nuorten vanhemmille ja läheisille. Lisäksi Ohjaamo ohjaa puhelimen, sähköpostin ja sosiaalisen median kanavien kautta. Ohjaamo pyrkii olemaan helposti lähestyttävä paikka, jonne on helppo tulla kysymään mitä tahansa. Ohjaamo on järjestänyt ryhmätoimintaa nuorille, esimerkiksi Ypönä-ryhmä yksinäisille nuorille aikuisille ja Nuorten aikuisten K18-ryhmä. Oppilaitos vierailut ovat olleet pitkälti tauolla koronatilanteen vuoksi. Kesätyöinfoja toteutettiin yli 20 alkuvuodesta 2021 Teams-yhteydellä. Ohjaamon joutui toimimaan osan vuodesta 2021 etänä ja ajanvarauksella. Keväällä Ohjaamo toimi vain ajanvarauksella huhtikuun loppuun ja syksyllä 2021 Ohjaamo oli melko normaalisti auki, mutta etä- ja ajanvarausajat olivat haastavia eikä pystytty järjestämään täysin matalan kynnyksen toimintaa. Verkossa toteutettiin myös Ohjaamon ryhmätoimintaa, jotta esim. K18-ryhmän toimintaa ei tarvinnut missään kohdalla keskeyttää kokonaan. Alle 30-vuotiaille suunnattuja tapahtumia (mukaan lukien kouluvierailut/teemapäivät) oli yhteensä 52.

Ohjaamossa on ollut tavattavissa monen eri alan ammattilaisia: TE-asiantuntija, ammatinvalinnanpsykologi, Kotkan kaupungin nuorison-ohjaaja, nuorten kotoutumisen TE-asiantuntija, Kotka-Kymin seurakunnan nuorisotyöntekijä, Etsivän nuorisotyön yksilövalmentaja, Kaakkois-Suomen Sininauhan asumisneuvoja, Kymsoten Miepä-hoitaja ja Ohjaamo-ohjaaja sekä Monialaisten työelämäpalvelujen työpari. Lisäksi syksystä 2021 lähtien on ollut kaksi kertaa kuukaudessa saatavilla ennakkoivaa talousneuvontaa. Koranatilanteesta ja eri organisaatioiden määräyksistä johtuen osa asiantuntijoista on ollut tavattavissa Ohjaamolla vain etäyhteyden avulla.

Vuonna 2021 Ohjaamossa kävi 530 (vuonna 2020: 481, vuonna 2019: 673) nuorta yksilökäynnillä ja kohtaamisia nuorten kanssa erilaisissa ryhmätoiminnoissa, tapahtumissa ja työpajoissa oli 1236 (vuonna 2020: 1927). Eniten Ohjaamosta tultiin kysymään työllistymiseen, koulutukseen ja omaan talouteen liittyviä kysymyksiä. Suurin osa yksilöinä Ohjaamossa käyneistä oli 18-24-vuotiaita.

Maahanmuuttajien osuus käynneistä on edelleen merkittävä. Huomattavaa on kuitenkin, etä- ja ajanvaraustoiminta ei mahdollistanut samalla tavalla muunkielisten käyntejä, kun normaali aukiolo. Yhteistyötä maahanmuuttajien ohjaus- ja neuvontapalvelu Moonan kanssa syvennettiin järjestämällä yhteinen monialaisen työn koulutus Ohjaamoiden tukihankkeiden Tessun ja Osmon kanssa keväällä 2021.

Nuorten työllisyyden edistämiseksi Ohjaamo järjesti yhdessä TE-palvelujen kanssa yhden Duunitreffi-tapahtuman Teams:ssä. Duunia sulle –tapahtumia (paikan päällä) ei pysytty järjestämään koronasta johtuen. Moneen työpaikkaan vaaditaan tiettyjä korttikoulutuksia ja siksi Ohjaamo haluaa tarjota nuorille mahdollisuuden kouluttautua. Hygieniapassikoulutus, joka oli tarkoitus järjestää jo joulukuussa 2020 siirtyi toukokuulle 2021, kun vihdoin kokoontumisrajoitukset mahdollistavat sen järjestämisen. Hygieniapassikoulutukseen osallistui 13 nuorta. Ohjaamo Kotka tarjosi syksyllä mahdollisuutta osallistua edullisesti työturvallisuuskorttikoulutukseen, mutta kurssi peruuntui vähäisen osanottajamäärän vuoksi.

Kesätyöpaikat, kesäyrittäjyys ja työkeikat.

Kotkan kaupungilla oli kesätöissä 126 nuorta. Kaikki kaupungin kesätöihin hakeneet haastateltiin ennen valintoja ryhmähaastatteluissa. Haastatteluissa kutsuttiin yli 500 nuorta, ja ne toteutettiin korona-tilanteesta johtuen poikkeuksellisesti ryhmähaastatteluina Teams:ssä.

Kesällä 2021 oli kolmatta kertaa kesäyrittäjyysmahdollisuus, jonka tarkoituksena oli tarjota yrittäjyydestä kiinnostuneille nuorille mahdollisuus kokeilla oman yrityksen perustamista kesäksi. Kesäyrittäjiä oli yhteensä seitsemän, joissa oli yhteensä kymmenen nuorta). He saivat 350 euron tukirahan Kotkan kaupungilta yrityksen aloittamiseen. Lisäksi he saivat koulutusta ja ohjausta yritystoimintaan.

Yhteistyössä henkilöstöpalveluiden kanssa toteutettiin kesätyösetelipilotti, jossa jaossa oli huhtikuun alusta lähtien 16 kesätyöseteliä. Kesätyösetelit myönnettiin Ohjaamolta 2005-2006 syntyneille nuorille, joilla oli tiedossa työpaikka Kotkassa toimivassa yrityksessä, yhdistyksessä, säätiössä tai järjestössä. Kesätyösetelit varattiin loppuun noin viikossa, ja niitä on kysely loppumisen jälkeen useasti Ohjaamolta.

WorkPilots-keikkatyötunteja toteutui vuonna 2021 yhteensä 110,5, jotka kertyivät 40 eri työkeikasta. Tunteja käytettiin Ohjaamon sekä yhteiskumppaneiden tarpeisiin, jotta nuoret saisivat mahdollisuuksia päästä ensimmäiselle/ensimmäisille työkeikoille. Työkeikkoja oli tarjolla mm. Haukkavuoren näkötorilla ja Lasten kulttuurikeskuksen tapahtumassa.

Kotkan kaupungin nuorten kuntalisää sai kuusi yritystä ja yhdistystä, jotka työllistivät yhteensä 10 nuorta kuntalisän avulla.

4. TERVEELLINEN JA TURVALLINEN ELINYMPÄRITÖ

4.1 Elinympäristön turvallisuus

Kestävän liikkumisen Kotka

Kotkan kaupungin yksi strateginen kärki on upean elinympäristön Kotka. Tavoitteena on kaupunkiympäristö, joka helpottaa kaupunkilaisten hyvinvointia lisääviä valintoja, edistää kestävästä kehitystä ja lisää vetovoimaa. Yhtenä keskeisimpänä toimenpiteenä tavoitteen saavuttamiseksi kaupunki on laatinut kestävästä liikkumisen ohjelman kävelyn, pyöräilyn ja joukkoliikenteen edistämiseksi.

Elinympäristö ja ympäristösuunnittelu

Maisemapellot. Vuonna 2021 Kotkan kaupungin puistotoimi oli hyvin aktiivinen viher- ja luonnonympäristön näkökulmasta. Kotkaan perustettiin yleisiä kukkaniittyjä maisemapeltojen muodossa sekä järjestettiin vieraslajitalkoita. Maisemapellot olivat Ruonalassa ja Jumalniemessä. Jumalniemen pelto sijaitsee Kyminsuuntien varrella ja Ruonalan pelto Ruonalandien varrella. Maisemapellot ilahduttavat kuntalaisia ja kuntalaisilla oli mahdollisuus mm. käydä keräämässä kukkia omaan käyttöön. Luonnon terveys- ja muut positiiviset vaikutukset haluttiin huomioida Kotkassa.

Tapahtumakeskus Satama Areena

Kantasataman alueelle sijoittuvan tapahtumakeskus Satama Areenan peruskivi muurattiin 2.12.2021. Puurakenteinen 7700 neliön rakennus omaa muunneltavia ja jaettavia tiloja messu-, kokous ja viihdetapahtumiin. Urheilutapahtumiin löytyy noin 2000 henkeä mahdollistava katsomo. Tämä kesällä 2023 valmistuva rakennus muodostaa yhdessä Merikeskus Vellamon kanssa uutta elinvoimasta kaupunkitilaa. Kaupunkisuunnittelussa on alueen infran, katutilojen ja yleisten alueiden osalta haluttu luoda uudentyyppinen kaupunkiympäristö meren äärellä. Entinen satama-alue muuttuu kaikille avoimeksi oleskelualueeksi, jonka olemusta leimaavat tieto, taito sekä erilaiset tapahtumat.

4.2 Arjen turvallisuus

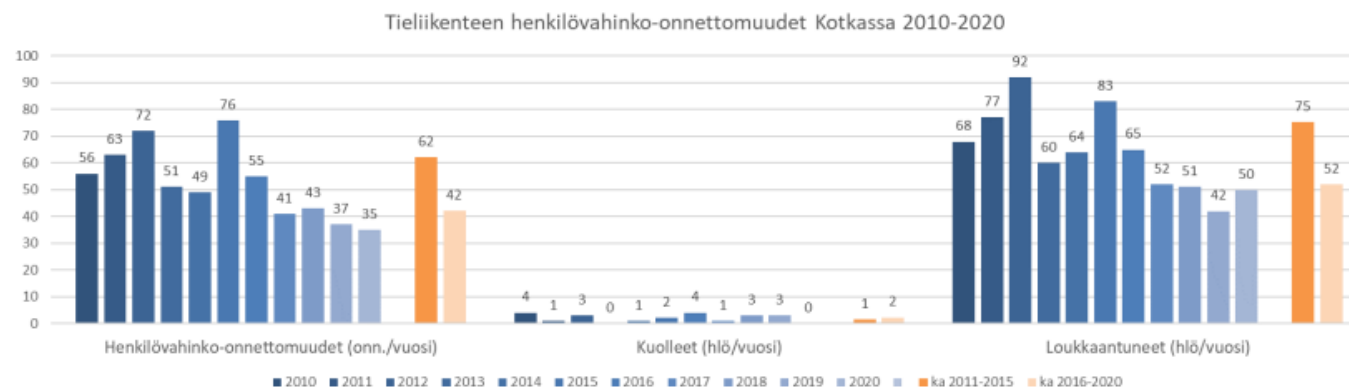
Liikenneturvallisuus ja liikennekasvatus

Liikenneturvallisuus, tiivistelmä.

Kotkan alueella tapahtuvista henkilövahinko-onnettomuuksista peräti 76 % on tapahtunut taajama-alueella. Taajama-alueiden onnettomuuksista 60 % tapahtuu jalankulkijoille, pyöräilijöille ja mopoilijoille. Taajamien ulkopuolella yleisin onnettomuusluokka on yksittäisonnettomuudet (suistumiset, ulosajot) (42 %). Liikennerikoksia tilastoidaan Kotkan alueella vuosittain noin 1090 kpl. Rattijuopumusten (ml. törkeät) osuus rikoksista on noin 26 % (keskiarvo 2016-2020). Liikennerikokset ovat olleet kasvussa. Seurannan osalta 1.6.2020 voimaan astunut liikennevirhemaksu hankaloittaa liikennerikosten seurantaan jatkossa. Ikäluokka 15-24-vuotiaat ovat ylliedustettuina myös poliisin liikennerikostilastoissa (osuus noin 33 %). Nuorten liikennerikoksista 53 % on liikenneturvallisuuden vaarantamisia, 25 % kulkuneuvon kuljettamista oikeudetta ja 17 % rattijuopumuksia (ml. törkeät). Kuolemaan johtaneista tieliikenteen onnettomuuksista peräti 50 % on ollut ns. päihdeonnettomuuksia eli jokin onnettomuuden osallisista on ollut alkoholin tai huumeiden vaikutuksen alaisena. Kotkan kaupungin alueella tapahtuvista tieliikenteen onnettomuuksista aiheutuu yhteiskunnalle keskimäärin noin 17,7 milj. euron vuosittaiset kustannukset, joista kaupungin osuudeksi arvioidaan noin 2,7-3,5 milj. euroa/v (keskiarvo 2016-2020).

Tieliikenteen tilasto

Liikenneturvallisuuskehitys Kotkassa

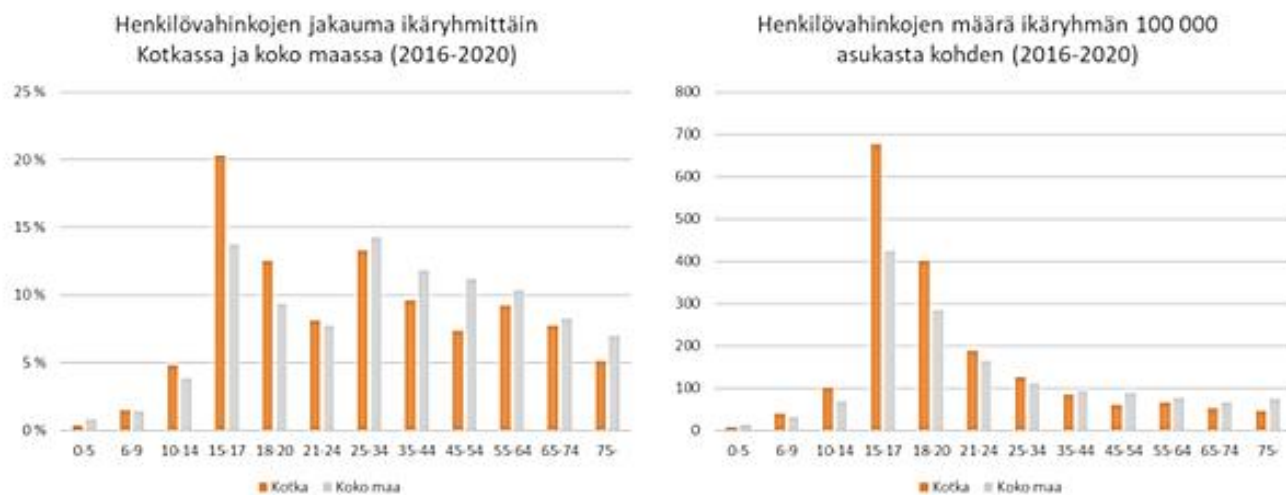
Henkilövahinko-onnettomuudet ja niiden uhrin (henkilövahingot)

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Henkilövahinko-onnettomuudet (onn./vuosi)	56	63	72	51	49	76	55	41	43	37	35
Kuolleet (hlö/vuosi)	4	1	3	0	1	2	4	1	3	3	0
Loukkaantuneet (hlö/vuosi)	68	77	92	60	64	83	65	52	51	42	50

Keskiarvot

	ka 2011-2015	ka 2016-2020
Henkilövahinko-onnettomuudet (onn./vuosi)	62	42
Kuolleet (hlö/vuosi)	1	2
Loukkaantuneet (hlö/vuosi)	75	52

Tieliikenteen henkilövahinkojen määrä ikäryhmittäin Kotkassa ja koko maassa

Suojatietempaukset

Kotkassa järjestettiin 11.8. kaupungin kaikkien 13 alakoulun läheisyydessä suojatietempaus. Oranssiin, Kotkan kaupungin logolla varustettuun heijastinliiviin pukeutuneet aikuiset päivystävät koulujen lähellä olevilla suojateilla, ollen turvallisina aikuisina läsnä lasten koulumatkassa, näyttämässä itse hyvää esimerkkiä liikenteessä ja auttamassa tarvittaessa. Tempauksen tarkoituksena oli herätellä autoilijoita siihen, että koululaiset ovat jälleen liikenteessä. Vastaavanlainen suojatietempaus uusittiin heijastinpäivänä 1.10.2021. Tällöin lapsille jaettiin heijastimia. Molemmat tietempaukset järjesti Kotkan kaupunki yhdessä Liikenneturvan, kaupungin vammaisneuvoston, koulujen vanhempiyhydistysten, Kotkas Liikuttaa Yhes -hankkeen, Hovinsaari -seuran ja SPR:n Karhulan paikallisosaston sekä yksityisten vapaaehtoisten kanssa. Autoilijoiden toivotaan olevan tarkkaavaisia ja varovaisia erityisesti koulujen läheisyydessä – paitsi koulun alkaessa, myös ympäri vuoden. Lapsilla on oikeus liikkua turvallisesti liikenteessä.

Kotkan kaupungin varhaiskasvatus arjen turvallisuuden edistäjänä

Varhaiskasvatus välitti perheille säännöllisesti viestiä ja ohjeita terveysturvallisen arjen turvaamiseksi. Varhaiskasvatus oli mukana opiskeluhuollon ohjausryhmän "Kiusaamisen, häirinnän, väkivallan, rikosten ja rikollisten tekojen ennaltaehkäisy ja puuttuminen kotkan opetustoimessa ja varhaiskasvatuksen esiopetuksessa" -toimintamallin kokoamistyössä. Sen pohjalta varhaiskasvatus täsmensi lapsikohtaisten suunnitelmien kirjauskäytäntöjä kiusaamiseen puuttumisen, seurannan ja selvittelyn osalta. Varhaiskasvatuksen yksiköissä oli mahdollista käyttää Liikenneturvan materiaaleja toiminnassaan. Covid-19 vaikutukset: Varhaiskasvatus joutui rajoittamaan huoltajien käyntiä yksiköiden sisätiloissa. Covid-19 sairastumisten ilmetessä viestiä välitettiin perhekohtaisesti tartuntojen pysäyttämiseksi.

Kiusaamisen, häirinnän, väkivallan, rikosten ja rikollisten tekojen ennaltaehkäisy ja puuttuminen Kotkan opetustoimessa

Kotkan kaikissa kouluissa ja oppilaitoksissa on otettu 2021 käyttöön Kotkan kuntakohtainen kiusaamisen, häirinnän, väkivallan, rikosten ja rikollisten tekojen ennaltaehkäisy ja puuttuminen -toimintamalli. Tehokkaan ennaltaehkäisyn, puuttumisen, seurannan, arvioinnin ja raportoinnin selkeyttämiseksi sekä toteuttamiseksi kuntaan tarvittiin yhtenäinen toimintamalli. Opiskeluhuollon ohjausryhmä työsti moniammatillisesti Kotkaan kunnallisen toimintamallin, joka vahvistaa ennaltaehkäisyyn tarvittavia toimia ja yhtenäistää perusopetuksessa ja lukiokoulutuksessa käytettävät kiusaamiseen puuttumisen mallit. Työstämisessä kuultiin esiopetuksen, perusopetuksen ja lukiokoulu-

tuksen oppilaita ja opiskelijoita, varhaiskasvatuksen ja opetuksen eri ammattiryhmiä sekä kokemusasiantuntijoita. Uudessa toimintamallissa kiusaamisen, häirinnän ja väkivallan määrittelyn rinnalle nostettiin termit rikokset ja rikolliset teot. Toimintamallissa annetaan ohjeita oppilaille, huoltajille sekä kasvatus- ja opetushenkilöstölle kiusaamisen, häirinnän, väkivallan, rikosten ja rikollisten tekojen ehkäisemiseksi ja niihin puuttumiseksi. Kasvatus- ja opetushenkilöstölle koottiin erilliset, sisäiset ohjeet näiden tapausten selvittämiseksi. Ohjeet koottiin opetushallituksen ja Kaakkois-Suomen poliisilaitoksen antamien ohjeiden ja käytännön työstä saatujen kokemusten pohjalta. Toimintamallin toteuttamisen seurantaan ja arviointiin kouluille ja oppilaitoksille on oma ohjeistus. Seurannasta vastaa opiskeluhuollon ohjausryhmä yhdessä opetustoimenjohtajan kanssa.

Lisäksi tarkennettuja, ja vain sisäiseen käyttöön annettuja, toimintaohjeita ovat Opetustoimen ja Kaakkois-Suomen poliisin ennalta estävän toiminnan ryhmän kanssa tehtävään yhteistyöohje ja toimintaohje lasten pahoinpitely- ja/tai seksuaalinen hyväksikäyttöepäilyssä. Toimintamallin toteuttamisen seurantaan ja arviointiin kouluille ja oppilaitoksille on oma ohjeistus. Seurannasta vastaa opiskeluhuollon ohjausryhmä yhdessä opetustoimenjohtajan kanssa.

Mallin jalkauttaminen osaksi koulujen arkea alkoi syyslukukauden 2021 alkaessa. Koulujen ja lukioden opiskeluhoitoryhmät laativat osana yhteisöllistä opiskeluhoitoa yksikkökohtaisen suunnitelman jalkauttamisen toteuttamisesta ja vastaavat toimintamallin seurannasta, arvioinnista ja raportoinnista. Toimintamallin tavoitteena on edistää kaikkien koulu- ja oppilaitosyhteisössä toimivien hyvinvointia, ennaltaehkäistä ja tilanteen edellyttäessä puuttua tehokkaasti kaikkeen epäasialliseen käyttäytymiseen. Jalkauttaminen lähti liikkeelle hyvin ja rehtorit pitivät tärkeänä, että kunnassa on yhtenäinen toimintamalli, joka huomioi ennaltaehkäisevän työn merkityksen ja antaa selkeät ohjeet kiusaamistilanteisiin puuttumiseen. Erityisen hyvänä rehtorit pitivät opetus- ja kasvatushenkilöstölle laadittuja erillisiä ohjeita. Toimintamallia kehittää jatkossa opiskeluhuollon ohjausryhmä yhdessä opetustoimenjohtajan kanssa. Kehittämisessä huomioidaan rehtoreilta tulleet palautteet. Alla kiusaamisen, häirinnän, väkivallan, rikosten ja rikollisten tekojen ennaltaehkäisyn ja puuttumisen toimintamallin koontikuva.

Kiusaaminen, häirintä, väkivalta, rikokset ja rikolliset teot ennaltaehkäisy ja puuttuminen

Kiusaaminen: sanoin, teoin, ja elein tapahtuvaa pahan mielen tai kivun aiheuttamista toiselle. Se on tahallista ja toistuvaa samaan henkilöön tai ryhmään kohdistuvaa alistamista.

Häirintä: vihamielistä, halventavaa, nöyryyttävää, ahdistavaa tai muuta epäasiallista kohtelua, koskettelua tai puhetta.

Väkivalta: tahallista fyysisen voiman tai vallan käyttöä tai sillä uhkaamista. Se erotellaan yleensä henkiseen, ruumiilliseen ja seksuaaliseen väkivaltaan.

Rikos: rangaistava teko, jolloin tekijä toimii vastoin yhteiskunnan arvoja, normeja ja sääntöjä. Rikokseen voi syyllistyä ja siitä voidaan tuomita 15 vuotta täyttänyt henkilö.

Rikollinen teko: tarkoittaa tekoa, joka ylittää myös rikoksen tunnusmerkit. Rikolliseen tekoon voi syyllistyä alle 15-vuotias, joka voidaan tuomita myös vahingonkorvauksiin.

Ennaltaehkäisy Eslopetuksen, perus- ja lukio-opetuksen arvot ja järjestyssäännöt

Puuttuminen

Oppilas/ opiskelija

On ystävällinen ja reilu, ei mahdollista kiusaamista tai muuta epäasiallista käyttäytymistä. Osallistuu aktiivisesti yhteiseen toimintaan. Toimii niin, että koulussa on kaikilla hyvä olla.

Kertoo kokemastaan tai toiseen kohdistuvasta kiusaamisesta koulun aikuiselle. Osallistuu asian selvittämiseen ja hoitamiseen.

Huoltaja

Tukee lapsen ja nuoren hyvinvointia. Toimii yhteistyössä koulun henkilöstön ja toisten huoltajien kanssa. Seuraa koulun tiedotteita.

Tuo tiedon kiusaamisesta koulun aikuisten tietoon. Osallistuu asian selvittelyyn ja hoitamiseen oman lapsensa asiassa.

Opetus- ja kasvatus- työhön osallistuva henkilöstö

Noudattaa työyhteisön pelisääntöjä. Tukee oppilaan, luokan- ja kouluyhteisön hyvinvointia. Tiedottaa ja käyttää kuuntelevaa keskustelua. Osallistuu esi-, perus- ja lukio-opetuksen kehittämistyöhön ja yhteisölliseen opiskeluhoitotyöhön.

Tiedon saatuaan aloittaa välittömästi asian selvittämisen prosessin mukaisesti. Huolehtii asianosaisten turvallisuudesta.

Rehtori/ päiväkodin johtaja

Johtaa esiopetuksen ja kouluyhteisön hyvinvointia ja käyttää kuuntelevaa keskustelua ja osallistavia kokouskäytäntöjä. Sitoutuu ja sitouttaa arvoin, järjestyssääntöihin sekä työyhteisön pelisääntöihin. Kehittää ja tiedottaa.

Perehdyttää henkilöstön kiusaamisen puuttumisen prosessin malliin. Vastaa mallin toteuttamisesta. Päättää kurinpitotoimista. Toimii yhteyshenkilönä viranomaisiin.

Opiskelu- huollon henkilöstö

Sitoutuu työyhteisön pelisääntöihin. Käyttää kuuntelevaa keskustelua sekä tukee kouluyhteisön ja oppilaan hyvinvointia. Osallistuu kehittämistyöhön ja yhteisölliseen opiskeluhoitotyöhön.

Osallistuu moniammatilliseen yhteistyöhön oman toimenkuvansa mukaisesti. Tarvittaessa tarjoaa yksilökohtaista tukea.

Poliisi

Ankkuriyhteistyö: Toimii sosiaalisessa mediassa ja tekee mahdollisuuksien mukaan yhteistyötä eri toimijoiden kanssa.

Ankkuriyhteistyö: hoitaa ankkuripuhutukset ja ohjaa tarvittaessa muun avun piiriin.

Kiusaamisen selvittäminen

1. Alkuarviointi *
- tarvittaessa viranomaisyhteistyö
2. Keskustelu kiusatun kanssa
3. Yksilö- ja ryhmäkeskustelut kiusaajien kanssa
4. Seurantakeskustelut
- ensimmäinen 2 viikon kuluttua
- seuraavat sovitun aikataulun mukaan
5. Tarvittaessa yhteiskeskustelu asianomaisten ja huoltajien kanssa
6. Asian päättäminen

* Mikäli kiusaaminen johtaa kurinpito- tai puuttumiskeinoihin tai sillä on rikosoikeudellisia seuraamuksia, noudatetaan asianosaisten kuulemisessa ja huoltajille tiedottamisessa lainsäädännön edellyttämiä menettelytapoja

Kymsote: Lasten, nuorten ja perheiden terveys- ja sosiaalipalvelut arjen turvallisuuden edistäjänä

Kooste toteutetuista ja käytössä olevista toimenpiteistä vuonna 2021

- Perheen vaivaton asiointi omassa elinpiirissä. Tuen jalkautuminen arkiympäristöihin toteutui osittain ja sitä kehitetään edelleen.
- Perhe- ja lähisuhdeväkivallan ennaltaehkäisy toimii monialaisena yhteistyönä. Väkivaltatyön toimintaohje valmistunut. Perhe- ja lähisuhdeväkivalta foorumi toimii monialaisena yhteistyönä. Koulutusta järjestetty ammattilaisille puheeksi ottoon.
- Koulu- ja opiskeluterveydenhuollossa terveystarkastuksiin kuuluu lähisuhdeväkivalta kysely ja he osallistuvat kouluympäristön terveellisuuden, turvallisuuden ja hyvinvoinnin tarkastuksiin säännöllisesti.

Covid-19 vaikutukset: Koronatilanne on vaikuttanut jalkautumisiin perheen omaan elinpiiriin.

Kymenlaakson Ensi- ja turvakotiyhdistys ry arjen turvallisuuden edistäjänä

Väkivaltatyön palvelukeskus Pysäkin toiminnan tavoitteena on turvallisen arjen edistäminen ja lähisuhdeväkivallan ehkäisy. Pysäkillä kävi vuonna 2021 asiakkaista 95 oli kotkalaisia. Pysäkin asiakaspalautteen (N=36) mukaan aikuisista vastaajista 61 % kertoo saaneensa työskentelyn aikana tukea ja apua vanhemmuuteen ja kumppanuuteen. Yli 70 % vastaajista kertoo havainneensa muutosta jaksamisessa ja omassa käyttäytymisessään. Muutosta on lisäksi tapahtunut väkivallan uhan tunnistamisessa 61 %, väkivallan loppumisessa 47 % ja väkivallan vähentymisessä 30 % asiakkaista.

5. #eKOTKA

Viranomaisen on tiedotettava digitaalisissa palveluissaan selkeästi (Laki digitaalisten palvelujen tarjoamisesta 306/2019 2 luku, 5§), miten jokainen voi hoitaa asiansa viranomaisen kanssa sähköisesti. Viranomaisen on julkaistava digitaalisessa palvelussa yhteystieto, josta jokaisella on mahdollisuus saada neuvoja viranomaisen digitaalisen palvelun käyttämiseksi.

5.1 Toteutettuja toimenpiteitä

Kotkan kaupunki opetustoimi

Kooste toteutetuista ja käytössä olevista toimenpiteistä vuonna 2021

- Digitaalisten työkalujen ja oppimisympäristöjen hyödyntäminen osana opetussuunnitelmia.
- Etäopetusmahdollisuuksien parantaminen.
- Kriittinen medialukutaito.
- Tietoturvallinen toiminta.
- Elämyshuone 300 oppilasta.

Kymsote / Lasten, nuorten ja perheiden terveys- ja sosiaalipalvelut

Kooste toteutetuista ja käytössä olevista toimenpiteistä vuonna 2021

- Asiakasohjauksen kehittäminen ja digitaalisten palveluiden lisääminen on käynnistetty.
- Digitukea ja neuvoja annetaan jokaisessa palvelussa.
- Chat palveluita kehitetty mm. eron ensiapu ja Onks tää normaalia- chat.
- Chatbot otettu käyttöön.
- Sähköisen perhekeskuksen sisältöä sekä tiedottamista kanavasta on lisätty.

Covid-19 vaikutukset: korona lisäsi digipalveluiden suunnittelua ja toteutusta.

Varhaiskasvatus

Varhaiskasvatuksella on käytössä varhaiskasvatusikäisten perheille Muksuhelppi sähköpostiosoite. Sieltä sai apua erilaisiin ongelmatilanteisiin, mitkä liittyvät varhaiskasvatuksen sähköiseen asiointiin. Varhaiskasvatusyksiköissä on nimettyjä tieto ja viestintä osaajia, tutoreita.

He auttoivat henkilökuntaa perehtymään digitaalisiin toiminnallisuuksiin ja haasteisiin. Henkilökunta puolestaan pystyy opastamaan ja neuvomaan perheitä myös suoraan varhaiskasvatussyksiköissä. Tutoreiden osaamisen vahvistamisella tuettiin myös lasten digitaalista osaamista. Keväällä 2021 OKM:n avustusrahoituksella palkattu varhaiskasvatuksen kulttuuritulkki oli opastamassa monikielisiä perheitä sähköisessä asioinnissa. Digitaalinen viestintä ja digitaalisessa ympäristössä toteutuva yhteistyö lisääntyi varhaiskasvatuksessa esimerkiksi joidenkin lapsen varhaiskasvatussuunnitelmapalaverien toteutuessa Teams -ympäristössä.

Kotkan kaupungin liikuntapalvelut

Vuonna 2021 Kotkan kaupungin liikuntapalvelut nosti uudelleen esiin matalan kynnyksen toiminnan sekä toiminnan edistämisen kotkaliikkuu.fi portaali palvelun kehittämisen kautta. Liikuntapalveluissa pyrittiin myös edistämään kuntalaisten liikunnan aloittamista, osallistumista ja tiedonsaantia. Lisäksi järjestettiin tukipalvelutoimintaa neuvonnan ja ohjauksen muodossa.

Kotkan kaupungin Kirjasto

Kooste toteutetuista ja käytössä olevista toimenpiteistä vuonna 2021

- Kaikki ikäryhmät: verkossa järjestetty 28 kulttuuritapahtumaa, esim. kirjailijavierailua, joiden striimejä seurannut 2834 henkilöä
- Lapset ja lapsiperheet: verkon kautta 82 kirjavinkkausta ja satutuntia, joihin osallistui 1419 lasta
- Ikääntyneille tarkoitettua digitukea ei ole koronarajoitusten vuoksi voitu antaa kuin satunnaisesti

5.2 Digineuvonta Kotkassa

Digituki. Digitaaliset ratkaisut palvelevat asukkaita, yrityksiä, vierailijoita ja eKotkalaisia maailmalla. Kotkassa digitukea on saatavilla monen tahon kautta. Tarjolla on lähitukea, etätukea, kursseja, yhteiskäyttölaitteita sekä lainalaitteita. Digitukea tarjoaa esimerkiksi seuraavat tahot: kirjastot, Kotkan kaupungin asiakaspalvelupiste Ruori, ilmaista sekä luottamuksellista matalan kynnyksen palvelua 15–30-vuotiaille tarjoava Ohjaamo Kotka, Kumppanuustalo Viikari, Maahanmuuttajien ohjaus ja neuvonta (MOONA), Kotkan Korttelikotiyhdistys ry:n Kort-

telikodit, Monikulttuurinen toimintakeskus Mylly, Kaakkois-Suomen sosiaalipsykiatrinen yhdistys ry (Kaspy), Sotek säätiö sr, Etelä-Kymenlaakson ammattiopisto (Ekami). Toiminnan koordinoimiseksi on perustettu Digitukiverkosto -ryhmä, jonka toimintaa koordinoi palvelusuunnittelija. Tällä hetkellä mukana on yhdeksän kaupungin henkilöstön kuuluvaa henkilöä sekä seitsemän muuta toimijaa.

Kumppanuustalo Viikari

Kumppanuustalo Viikarissa matalan kynnyksen digituessa vieraili vuoden 2021 aikana 659 asiakasta.

Kumppanuustalo Viikari ja Sotek säätiön Digimotivaattorit- hanke järjestivät yhteistyössä 6 digityöpaja, joihin osallistui 20 henkilöä. Erilaisia digitietoiskuja (Kumppanuustalo Viikarin omia sekä ja verkostojen) oli yhteensä 6 kpl, osallistujia 28.

Kotkan korttelikotiyhdistys ry

Vuonna 2021 matalan kynnyksen digiopastusta annettiin korttelikodeissa sekä Kumppanuustalo Viikarilla 1072 kertaa ja digitaalisissa tai-doissa edistytettiin. Digipuhelinpalveluun tuli 83 soittoa ja kotikäyntejä tehtiin 73 kertaa.

DigiTuki Kymenlaakso -hanke

Kymenlaakson liitto hallinnoi [DigiTuki Kymenlaakso](#) -hanketta, joka toimi kausilla 2019-2021. Hankkeen jatkokausi päättyi lokakuussa 2021. Hanke kokosi toimijaverkoston, jonka kautta kymenlaaksolainen saa tietoa digituen tarjoajista, kartoitti maakunnan digituen tarvetta ja tarjontaa, kokosi verkostoa sekä kehitti digituen saavutettavuutta ja tarjontaa yhdessä alueen toimijoiden kanssa. Kotkaan muodostettiin oma toimintaryhmä. Hankkeen tuloksina mainittakoon seuraavat toimet:

- Digitukiverkosto Kymenlaakso
- Kuntien omat digitukiverkostot
- Hyte- ja osallisuusverkostossa toimijana
- Digitumpelot – Kymenlaaksolainen perhe
- Järjestäytyminen
- Osallistava viestintä

PAINOPISTEIDEN, TAVOITTEIDEN JA TOIMENPITEIDEN ARVIOINTI

HYVINVOINTITAVOITTEET 2021

1. Terveelliset elämäntavat (liikunta ja ravitseminen; terveyden edistäminen)
2. Asukkaiden osallistuminen ja vaikuttaminen sekä viestintä
3. Mielen hyvinvointi (päihteet ja riippuvuudet, lasten, nuorten ja perheiden hyvän elämän edistäminen, kulttuuria kaikille, työ ja koulu-tus)
4. Terveellinen ja turvallinen ympäristö (elinympäristön turvallisuus, arjen turvallisuus)
5. #eKotka

Terveytensä kannalta liian vähän liikkuvien aktivointi

Liikunnan ja liikuskelun lisääntyminen kaikissa ikäryhmissä

Ehkäisevään päihdetyöhön ja päihdehaittojen ehkäisyyn panostaminen kaikissa ikäryhmissä (myös rahapelaamisen ehkäisy).

Ikäihmisten toimintakyvyn edistäminen.

Mielen hyvinvoinnin edistäminen kaikissa ikäryhmissä.

Osallisuuden edistäminen.

Oppivelvollisuuden laajentaminen - kaikille opiskelupaikka.

Hyvinvointialueiden rakentamiseen osallistuminen.

JOHTOPÄÄTÖKSET/ Positiivinen kehitys

TALOUS JA ELINVOIMA

- Edulliset asunnot.
- Työttömien määrä laskenut kaikilla koulutusasteilla ja kaikilla ammattiryhmillä, Kotka-Haminan seutukunnassa työttömien määrä laski vuodentakaisesta 13 %. Uusia työpaikkoja syntynyt hyvin ja nuorisotyöttömyys on laskussa (10/2021). Lisäksi työpaikkaomavaraisuus on hyvä.
- Yhdistyksillä on merkittävä rooli hyvinvointia edistävien matalan kynnyksen palvelujen tuottajina. Kotkassa yhdistystoimintaan osallistuminen on aktiivista ja rekisteröityjä yhdistyksiä on yli 900. Kaupunki tekee tiivistä yhteistyötä yhdistysten kanssa ja tukee yhdistyksiä mm. avustuksilla ja tarjoamalla kaupungin tiloja yhdistysten käyttöön.

LAPSET, VARHAISNUORET JA LAPSIPERHEET

- Pääosa lapsista ja perheistä voi hyvin.
- Koronaepidemia on heikentänyt 3–6 kk ikäisten lasten vanhempien jaksamista, mutta tyytyväisyys perhe-elämään on silti suurta Kotkassa.
- Kouluterveyskyselyn mukaan kotkalaisista 4.–5. luokan oppilaista vähintään tunnin päivässä liikkuvien osuudet nousivat vuonna 2021 vuodesta 2019.
- Vuoden 2021 MOVE-mittausten mukaan kestävyyskunnossa kotkalaisilla viidesluokkalaisilla pojilla oli nousua edellisestä vuodesta.
- Kouluterveyskyselyn mukaan kotkalaisista lapsista suurin osa kokee olevansa osa jotakin tärkeää porukkaa tai yhteisöä. Lasten harrastuksiin osallistumisen on Kotkassa aktiivista ja valtaosa lapsista harrastaa jotakin vähintään yhtenä päivänä viikossa.

NUORET AIKUISET

- Alle 25 -vuotiaiden työttömien määrä vähentynyt (10/2021).
- Kukaan ei jäänyt ilman toisen asteen koulutuspaikka vuonna 2021.
- Alkoholiraittiiden osuudet lisääntyneet 8. ja 9. lk, lukio 1. ja 2.v sekä ammattikoulu 1. ja 2 v.
- Viikoittainen rahapelaaminen vähentynyt 8. ja 9. lk, lukio 1. ja 2 v sekä ammattikoulu 1. ja 2 v.

- Oppimisen tuen osalta Kotkassa tilanne on muuta maata parempi ja etäopetuksessa olleet oppilaat ovat saaneet hyvin tukea koko maan lukuihin verrattuna (8. ja 9. lk, lukio 1. ja 2.v sekä ammattikoulu 1. ja 2. v.)
- Koululounasta syövien osuudet ovat nousseet 8. ja 9. lk, ja lukio 1. ja 2.v.
- Alle 8 tuntia yössä nukkuvien nuorten osuudet ovat ammattikoululaisilla ja lukiolaisilla vähentyneet.
- Vähintään tunnin päivässä liikkuvien osuudet nousivat perusopetuksen 8 ja 9. luokkalaisilla tytöillä sekä lukion 1. ja 2. v: (pojat + tytöt), ja myös ammatillisen oppilaitoksen oppilailla (pojat + tytöt).
- MOVE- mittausten mukaan vuonna 2021 kestävyyskunnossa kotkalaisilla kahdeksaluokkalaisilla pojilla oli nousua edellisestä vuodesta.
- Osallisuuden näkökulmasta kotkalaisten nuorten elämässä toteutuu pääosin paljon osallisuuden kokemusta vahvistavaa toimintaa, kuulumista ja kuulluksi tulemistä.

TYÖIKÄISET

- Ihmissuhteisiin ollaan pääsääntöisesti tyytyväisiä.
- Työllisyystilanne on parantunut.
- Työikäisistä yli 80%:lla työssä käyvistä työpaikka on Kotkassa (lyhyet työmatkat).
- 20-64 vuotiaiden ikäluokka on lisännyt kasvisten ja hedelmien käyttöä.

IKÄIHMISET

- Ikäihmisten aktiivinen osallistuminen järjestö- ja vapaaehtoistoimintaan.
- 75 vuotta täyttäneistä yli 90 % asuu omassa kodissaan. (Huom! kotipalveluita käyttävien asiakkaiden määrä on Kotkassa noussut vuodesta 2019.)
- Yli 65 -vuotiaista yhä harvempi tupakoi, osuudet pienentyneet (vuonna 2018 päivittäin tupakoivia 9,2% ja vuonna 2020 enää 6,5%)
- Kotkassa yli 65-vuotiaista itsensä turvattomaksi kokevien ikäihmisen osuus on maan keskiarvon alapuolella.
- Yli 65-vuotiaat ovat lisänneet kasvisten ja hedelmien käyttöä.

KAIKKI IKÄRYHMÄT

- Asuinalueen oloihin ollaan tyytyväisiä (2020/82,7%; 2018/81,2%). Kotkalaiset asuvat kerros-, rivi- ja pientaloissa. Suosituin asumismuoto on omistusasunto.
- Onnelliseksi itsensä kokeneiden osuus on Kotkassa koko maata korkeammalla tasolla.
- Kaupungin panostus puistorakentamiseen näkyy monina valtakunnallisina tunnustuspalkintoina.
- Kotkassa on panostettu hyvin elinikäisen oppimisen mahdollisuuksiin ja asukasosallisuuteen.
- Kotkassa on runsaasti järjestöjä, jotka järjestävät monipuolista toimintaa kaikenikäisille.
- Kotkassa digitukea on saatavilla monen eri tahon kautta. Tukea tarjoavat mm. kaupungin toimijat, kolmannen sektorin toimijat, oppilaitokset sekä vapaaehtoiset yksityishenkilöt.
- Luonnossa liikkuminen on lisääntynyt kaikissa ikäryhmissä viimeisen kahden vuoden aikana.

JOHTOPÄÄTÖKSET/ Negatiivinen kehitys

TALOUS JA ELINVOIMA

- Asukasluvun ja huoltosuhteen kehitys mennyt huonompaan suuntaan.
- Kunnan lainakanta on suuri asukasta kohti euroina 5 695,30 (2020), (vertailulukuna koko maa 3 448,40/2020). (Tilastokeskus)
- Toimeentulotuen pitkäaikaisasiakkaiden osuus väestöstä on Kotkassa koko kymenlaaksoon verrattuna korkeammalla tasolla. Lisäksi Kotkassa perustoimeentulotukea vuoden aikana saaneiden kotitalouksien määrä on nousussa: 2019/3892; 2020/3973.
- Kotkassa pienituloisuusaste (17,2%/2019, 15,8%/2020) on korkeampi kuin Suomessa keskimäärin (13,4%/2019, 12,5%/2020), mutta muutos on ollut parempaan suuntaan.
- Pitkäaikaistyöttömyys on lisääntynyt (10/2021).

LAPSET, VARHAISNUORET JA LAPSIPERHEET

- Perheistä taloudellisen tilanteen kokee kohtalaiseksi tai sitä huonommaksi melkein puolet kotkalaisperheistä.
- Kouluikäisten elintavat: niissä olisi hyvä kiinnittää huomiota esimerkiksi seuraaviin: aamupalan syöntiin, liikkumattomuuteen ja päihdekokeiluihin.

- Lasten ylipainoisuus ja lihavuus on lisääntynyt 2-6 -vuotiaista alkaen Kotkassa. (Lihavuuden yleisyys 2020/6,3%, 2019/4,9%)
- Vanhemmuuden haasteet, jotka näkyvät, vanhempien väsymisenä ja uupumisena.
- Väestörakenne - lasten määrän pieni osuus väestöstä.
- Lasten ja nuorten yksinäisyyden tunne lisääntynyt ja yhä useampi 4. ja 5 luokkalainen tuntee itsensä yksinäiseksi. Luvut ovat lisääntyneet viimeisen kahden vuoden aikana.
- Oman terveydentilansa keskinkertaiseksi tai huonoksi kokee kotkalaisista alakoululaisista 12,4%. Tulokset ovat huonompia, kuin kaksi vuotta aiemmin.
- Kotkalaiset 4. ja 5. luokkalaiset syövät kouluterveyskyselyn 2021 mukaan aamupalaa koko maan lukuihin verrattuna huonommin

NUORET AIKUISET

- Päihteiden käyttö. (Esimerkiksi humalajuominen ja tupakkatuotteiden käyttö lisääntynyt 8. ja 9. luokkalaisilla ja kannabiksen käyttö lisääntynyt lukiolaisilla.)
- Ylipainon lisääntyminen.
- Mielenterveysongelmien lisääntyminen.
- Nuorten liikennekäyttäytyminen, erityisesti päihteiden käyttö liikenteessä sekä mopo- ja kevytmoottoripyörillä liikkuvien nuorten epäsuotuisa liikennekäyttäytyminen onnettomuuksien valossa.
- Nuorten yksinäisyyden tunne lisääntynyt ja yhä useampi nuori tuntee itsensä yksinäiseksi. Kohtalaista tai vaikeaa ahdistuneisuutta tuntevat niin yläkoululaiset lukiolaiset, kuin ammattikoululaiset. Luvut ovat lisääntyneet viimeisen kahden vuoden aikana.
- Oman terveydentilansa keskinkertaiseksi tai huonoksi kokee Kotkalaisista yläkoululaisista 26,5%, lukiolaisista 29,3% ja ammattikoululaisista 27,1%. Kaikissa ryhmissä tulokset ovat huonompia, kuin kaksi vuotta aiemmin.
- Erityisesti tyttöihin kohdistuva seksuaalinen häirintä on yleistynyt korona-aikana. Kymenlaaksossa yläkouluikäisistä ja toisella asteella opiskelevista tytöistä puolet oli kohdannut häiritsevää seksuaalista ehdottelua tai ahdistelua viimeisen vuoden aikana. Kotkassa yläkouluikäisistä tytöistä jopa 58 prosenttia oli kohdannut seksuaalista häirintää.

TYÖIKÄISET

- Pitkäaikaissairastavuus on korkealla tasolla ja päihteiden käyttö runsasta sekä mielenterveyssyistä työelämän ulkopuolelle siirtyneiden osuus on lisääntynyt. Lisäksi psyykkisesti merkittävästi kuormittuneiden osuudet 20 - 64-vuotiaiden kotkalaisten osalta ovat nousseet.
- Yhden vanhemman lapsiperheiden määrä suuri (28,1%/2020), vertailulukuna koko maa (23,3%/2020)
- Taloudellinen tilanne on heikko osalla 20-64 -vuotiaista, mikä näkyy siinä, että on joutunut rahanpuutteen vuoksi tinkimään ruoasta, lääkkeistä tai lääkärikäynneistä. Kotkassa 28,1%/2020, (koko maassa 23,3%/2020). Kehitys on kuitenkin ollut hieman positiiviseen suuntaan.
- Jopa 80% 20- 64 - vuotiaista kotkalaisista kokee esteitä ja huolia sähköisten palvelujen käytössä.
- Kotkalaisten 20-64-vuotiaiden lihavuus (kehon painoindeksi BMI ≥ 30 kg/m²) on lisääntynyt. Lihavien osuus on huomattavasti koko maan lukuja korkeammalla tasolla.
- Alkoholia liikaa käyttävien osuus ikäryhmässä 20-64 -vuotiaat on Kotkassa lisääntynyt huolestuttavasti.
- Kotkalaisista 20-64-vuotiaista päivittäin tupakoivien osuus on noussut ja tupakoinnin yleisyys on koko maan lukujen yläpuolella.

IKÄIHMISET

- Yli 65 -vuotiaiden yksinäisyys on lisääntynyt ja se on koko maata korkeammalla tasolla.
- Alkoholia liikaa käyttävien osuus 65 vuotta täyttäneistä on korkea (38 %) lisääntyen koko ajan. Kotkan osuus alkoholia liikaa käyttävien määrä tässä ikäryhmässä on maan keskitasoa korkeampi.
- Esteitä ja huolia sähköisten palvelujen käytössä kokee yli 65 -vuotiaista 87,7%.
- Liian vähän liikkuvien osuus yli 65-vuotiaista on koko maan lukuja korkeammat.
- Ammatillisen perhehoidon määrä on Kotkassa olematonta.

KAIKKI IKÄRYHMÄT

- Päihteiden käyttö.
- Kotkassa on matala koulutustaso koko maan lukuihin nähden.
- Yleinen sairastavuus ja mielenterveysongelmat.
- Ylipainoisten lisääntyminen.

- Elämänlaadun hyväksi tuntevien määrä on vähentynyt (2020/ 49,7%; 2018/60,4%)
- Köyhyys lisääntynyt kaikissa ikäryhmissä.
- Kotkalaisten äänestysaktiivisuus on alhainen

LIITE 1. THL jättevesikuva

